

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	18.10.2014
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.12.2014
Avaldamismärge:	RT I, 08.10.2014, 10

Liiklusseadus¹

Vastu võetud 17.06.2010

[RT I 2010, 44, 261](#)

jõustumine 01.07.2011

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
23.12.2010	RT I, 31.12.2010, 3	01.07.2011, osaliselt 01.01.2011 ja 19.01.2013
22.02.2011	RT I, 17.03.2011, 1	18.03.2011
23.02.2011	RT I, 25.03.2011, 1	01.01.2014; jõustumisaeg muudetud 01.07.2014 [RT I, 22.12.2013, 1]
08.12.2011	RT I, 29.12.2011, 1	01.01.2012, osaliselt 01.01.2014 ja 01.11.2014; jõustumisaeg osaliselt muudetud 01.07.2014 [RT I, 22.12.2013, 1]
15.02.2012	RT I, 02.03.2012, 5	12.03.2012, osaliselt 01.07.2012
02.05.2012	RT I, 25.05.2012, 7	04.06.2012
14.11.2012	RT I, 05.12.2012, 1	19.01.2013
15.05.2013	RT I, 01.06.2013, 1	01.07.2013
12.06.2013	RT I, 02.07.2013, 1	01.09.2013, osaliselt 01.01.2014; jõustumisaeg osaliselt muudetud 01.07.2014 [RT I, 22.12.2013, 1]
05.12.2013	RT I, 22.12.2013, 1	01.01.2014
05.12.2013	RT I, 27.12.2013, 5	01.01.2014
29.01.2014	RT I, 14.02.2014, 1	24.02.2014
29.01.2014	RT I, 18.02.2014, 1	01.08.2014
19.02.2014	RT I, 13.03.2014, 4	01.07.2014
26.03.2014	RT I, 11.04.2014, 1	01.10.2014
23.04.2014	RT I, 10.05.2014, 1	20.05.2014
05.06.2014	RT I, 29.06.2014, 1	01.07.2014
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud ministrite ametinimetused.
17.09.2014	RT I, 08.10.2014, 2	18.10.2014

1. peatükk ÜLDSÄTTED

1. jagu

Üldsätted

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesolev seadus sätestab liikluskorralduse Eesti teedel, liiklusreeglid, liiklusohutuse tagamise alused ja põhinõuded, mootorsõidukite, trammide ja nende haagiste ning maastikusõidukite registreerimise ja neile esitatavad nõuded, juhtimisõiguse andmise, mootorsõidukijuhi töö- ja puhkeaja ning liiklusregistri korraldamise ja pidamise nõuded ning vastutuse liiklusreeglite rikkumise eest.

(2) Käesolev seadus reguleerib ka maastikusõidukite maastikul liiklemist.

(2¹) Käesoleva seaduse §-s 69 sätestatud kohaldatakse mootorsõiduki juhile ka sõiduki juhtimisel väljaspool teed.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(3) Käesolev seadus laieneb Eesti territooriumil viibivale välismaalasest liiklejale ja välismaal registreeritud sõidukile, kui rahvusvaheliste lepingutega ei ole ette nähtud teisiti.

(4) Käesolevas seaduses ei käsitleta liiklusena liikumist ja paiknemist teel, mis on suletud liikluseks võistluste ja massiürituste läbiviimiseks, Politsei- ja Piirivalveameti ning Päästeameti korraldusel või teehoiu või muul sellisel eesmärgil.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(5) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

§ 2. Mõisted

Käesoleva seaduse tähenduses:

1) **anda teed** (mitte takistada) on nõue, et liikleja ei jätkaks ega alustaks liikumist ega teeks manöövreid, mis võiksid sundida teist liiklejat järsult muutma liikumissuunda või -kiirust;

2) **asula** on hoonestatud ala, mille sisse- ja väljasõiduteed on tähistatud asula liikluskorda kehtestavate liikluskorraldustega;

3) **auto** on sõitjate või veose veoks või sõidukite haakes vedamiseks või eritööde tegemiseks ettenähtud vähemalt neljarattaline mootorsõiduk, mille valmistajakiirus ületab 25 kilomeetrit tunnis. Autoks loetakse ka elektrikontaktliiniga ühendatud mitterööbassõidukit. Autoks ei loeta mopeedi, mootorratast, traktorit ega liikurmasinat;

4) **autorong** on ühest või enamast vedavast autost (veduk) ja ühest või enamast haagisest või pukseeritavast seadmest koosnev sõidukite ühend;

5) **buss** on sõitjate vedamiseks ettenähtud auto, milles on lisaks juhikohale rohkem kui kaheksa istekohta;

6) **eesõigus** on liikleja õigus liikuda enne teist liiklejat;

7) **eraldusriba** on sõiduteid eraldav tõkke-, haljas- või muu riba, mis ei ole ette nähtud sõidukite liiklemiseks;

8) **foor** on teedel kasutatav elektriline seade liikluse reguleerimiseks valgussignaalide abil;

9) **haagis** on mootorsõidukiga haakes liikumiseks valmistatud või selleks kohandatud sõiduk. Haagiseks ei loeta pukseeritavat seadet ega vahetatavat pukseeritavat seadeldist;

10) **halb nähtavus** on ilmast või muudest nähtustest (udu, vihm, lumesadu, tuisk, hämarus, suits, tolm, vee- ja poripriitsmed, vastupäike) tingitud ajutine olukord, kui teel vaadeldavat objekti ei ole võimalik taustast eristada kaugemalt kui 300 meetrit;

11) **helkur** on vahend inimese või muu objekti märgatavuse suurendamiseks pimedal ajal sellelt vahendilt valgusallika poole tagasi peegelduva valguse abil, mis on nähtav lähitulede valgusvihus vähemalt 150 meetrit ja kaugtulede valgusvihus vähemalt 300 meetrit;

12) **hädapeatamine** on sõiduki seismajätmine või -jäämine, kui sõidu jätkamine on ohtlik või tehniliselt võimatu;

13) **jalakäija** on jalgsi või ratastoolis liikleja. Jalakäijaks loetakse ka rula, rulluiske või -suuski, tõukeratast või -kelku või muid sellesarnaseid abivahendeid kasutav liikleja;

14) **jalgratas** on vähemalt kahe rattaline sõiduk, mis liigub sellega sõitva inimese või inimeste lihaskõõl pedaalide või käsiväntade-hoobade abil. Jalgratas võib olla varustatud ka elektrimootoriga, mille maksimaalne püsi-nimivõimsus ei ületa 0,25 kilovatti. Jalgrattaks ei loeta ratastooli, mis on ette nähtud liikumiseks puudega isikule;

15) **jalgratta- ja jalgteed** on jalgrattaga, tasakaaluliikuri ja jalakäija liiklemiseks ettenähtud eraldi tee või teeosa, mis on asjakohaste liikluskorraldustega tähistatud. Sõiduteega teede ristmikul on jalgratta- ja jalgteed tee osa;

16) **jalgrattarada** on jalgratta, pisimopeedi või mopeediga liiklemiseks ettenähtud ja teekatemärgisega tähistatud pikisuunaline sõiduteeosa;

17) **jalgrattatee** on jalgratta, tasakaaluliikuri, pisimopeedi või mopeediga liiklemiseks ettenähtud sõiduteest ehituslikult eraldatud või eraldi asuv teeosa või omaette tee, mis on tähistatud asjakohase liikluskorraldustega. Sõiduteega teede ristmikul on jalgrattatee tee osa;

18) **jalgteed** on jalakäija ja tasakaaluliikuriga liiklemiseks ettenähtud omaette tee, mis võib olla tähistatud asjakohase liikluskorraldustega;

19) **juht** on isik, kes juhib sõidukit või maastikusõidukit, juhib või ajab teel loomi. Õppesõidu või sõidupraktika ajal loetakse juhiks ka mootorsõidukijuhi õpetajat või -juhendajat, eksamisõidul loetakse juhiks eksamineeritav;

- 20) **jäätee** on külmunud veekogule sõidukite ja jalakäijate liikluseks ajutiselt rajatud, asjakohaste liikluskorraldusvahenditega tähistatud tee;
- 21) **kerghaagis** on haagis, mille täismass ei ületa 750 kilogrammi;
- 22) **kiirtee** on asjakohaste liikluskorda kehtestavate liikluskorraldusvahenditega tähistatud spetsiaalselt mootorsõidukite liikluse jaoks rajatud tee, mis ei teeninda teega külgnevaid kinnistuid, millel on kummagi sõidusuuna jaoks eraldatud sõiduteed ja kus ei ole ühel tasandil ristumisi tee, raudtee, trammitee, jalgratta- ja jalgteel, jalgrattateel, jalgteel ega kõnniteel;
- 23) **kiiruspiirik** on mootorsõiduki kiirust piirav seade;
- 24) **kontrollija** on seadusega antud pädevuse piires sõidukeid, liiklejaid ja sõitjaid kontrolliv isik, kellel on kaasas oma pädevust tõendav dokument;
[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]
- 25) **kõnnitee** on jalakäija ja tasakaaluliikuriga liiklemiseks ettenähtud ja äärekiviga või muul viisil sõiduteest või jalgrattateest eraldatud teos, mis võib olla tähistatud asjakohaste liikluskorraldusvahenditega või teekattemärgistega;
- 26) **kõrvalepöörde** on parem- või vasakpöörde;
- 27) **liikleja** on isik, kes osaleb liikluses jalakäija või juhina;
- 28) **liiklus** on jalakäija(te) või sõiduki(te) liikumine ja paiknemine teel. Liikluseks loetakse ka kariloomade ajamist ja ratsutamist;
- 28¹) **liiklusjärelvalve** on riiklik järelvalve liikluse ja maastikusõidukite liikumise üle;
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]
- 29) **liikluskorraldusvahend** on liiklust korraldav või suunav vahend (foor, liikluskorraldusvahend, teemärgis, vilkur, piire, kiiruspiiraja, künnis, hoiatuslint, tähispost, tähiskoonus, tõkkepuu, ohutussaar või muu selline);
- 30) **liikluskorraldusvahend** on märk, millega kehtestatakse teatav liikluskord, teavitatakse liiklejat liiklusohust või aidatakse liikluses orienteeruda;
- 31) **liiklusohu** on olukord, mis sunnib liiklejat ohu vältimiseks järsult muutma liikumissuunda või -kiirust või peatuma;
- 32) **liiklusõnnetus** on juhtum, kus vähemalt ühe sõiduki teel liikumise või teelt väljasõidu tagajärjel saab inimene vigastada, surma või tekib varaline kahju;
- 33) **liikumispuudega isik** on raske ja sügava liikumispuudega isik;
- 34) **liikurmasin** on ratastel või roomikutel liikuv, teatud kindla töö tegemiseks ettenähtud mootorsõiduk, mille valmistajakiirus on suurem kui 6, kuid väiksem kui 40 kilomeetrit tunnis. Liikurmasinaks ei loeta auto alusel valmistatud eritöömasinat;
- 35) **maastik** on maa-ala, mis ei ole teeseaduse mõistes tee ja mis ei ole ette nähtud mootorsõiduki, trammide ega raudteesõiduki liiklemiseks;
- 36) **maastikusõiduk** on mootori jõul maastikul liikumiseks ettenähtud liiklusvahend, mis ei ole käesoleva seaduse tähenduses mootorsõiduk;
- 37) **manööver** on igasugune pööre või mis tahes sõiduraja vahetus või ümberpööre;
- 38) **masinrong** on traktorist või liikurmasinast (veduk) ja haagisest või pukseeritavast seadmest või vahetatavast pukseeritavast seadeldisest koostatud sõidukite kombinatsioon;
- 39) **mootorratas** on külghaagisega või külghaagiseta kahe- või kolmerattaline mootorsõiduk. Mootorrattaks loetakse ka sümmeetrilise ratasasetusega kolmerattalist mootorsõidukit, mille sisepõlemismootori töömaht on üle 50 kuupsentimeetri või valmistajakiirus ületab 45 kilomeetrit tunnis, ning neljarattalist mootorsõidukit, mille tühimass ei ületa 400 kilogrammi ja kuni 550 kilogrammi sõidukil, mis on ette nähtud kaubaveoks ning mille suurim kasulik võimsus ei ületa 15 kilovatti. Neljarattalise elektrisõiduki korral ei arvestata akude massi tühimassi hulka;
- 40) **mootorsõiduk** on mootori jõul liikuv sõiduk. Mootorsõidukiks ei loeta mootoriga jalgratast, pisimopeedi, maastikusõidukit, trammide ega sõidukit, mille valmistajakiirus on alla kuue kilomeetri tunnis;
- 41) **mootorsõiduki juhtimine** on isiku igasugune tegevus mootorsõiduki juhi kohal, kui mootorsõiduk liigub. Mootorsõiduki juhtimiseks loetakse ka isiku tegevust, kui ta ei viibi juhi kohal, kuid mõjutab juhtimisest (juhtraad, rooliratas või muu selline) abil mootorsõiduki liikumissuunda või kiirust;
- 42) **mopeed** on kahe- või kolmerattaline mootorsõiduk, mille valmistajakiirus on üle 25, kuid mitte üle 45 kilomeetri tunnis ja mille töömaht sädesüütega sisepõlemismootori korral ei ületa 50 kuupsentimeetrit või muu sisepõlemismootori korral suurim kasulik võimsus ei ületa nelja kilovatti või mille suurim püsivõimsus elektrimootori korral on üle 0,25 kilovatti, kuid ei ületa nelja kilovatti. Mopeediks loetakse ka eelnimetatud tingimustele vastavat kerge neljarattalist mootorsõidukit, mille tühimass ei ületa 350 kilogrammi. Neljarattalise kerge elektrisõiduki korral ei arvestata akude massi tühimassi hulka;
- 43) **märgarietus** on reguleerija märgatavuse suurendamiseks ettenähtud riietuse;
- 44) **möödasõit** on ühest või mitmest sõitvast sõidukist ettejäädmine oma sõidurajalt välja sõites. Möödasõiduks ei loeta ümberpööret ega möödumist;
- 45) **möödumine** on ühest või mitmest sõitvast sõidukist ettejäädmine oma sõidurajalt välja sõitmata. Möödumiseks loetakse ka vastusõitvast sõidukist möödumist;
- 46) **numbrituli** on tuli, mis valgustab sõiduki tagumist registreerimismärki;
- 47) **ohutussaar** on jalakäijate ohutust sõiduteel ületamisel suurendav teerajatis;
- 48) **ohutusvest** on liikleja märgatavuse suurendamiseks ettenähtud riietuse;
- 49) **parkimine** on sõiduki etteavatsetud seismajätmine kauemaks, kui seda on vaja sõitjate peale- või mahaminekuks või veose laadimiseks;
- 50) **parkla** on sõidukite parkimiseks ettenähtud ehituslikult või liikluskorralduslikult kujundatud ala, mille moodustavad parkimiskohad ja neid ühendavad teosad;

- 51) **peatee** on asjakohase liiklusemärgiga tähistatud tee kogu selle ulatuses. Ristmikul on peateeks asjakohase liiklusemärgiga tähistatud tee lõikuva tee suhtes, kattega tee kruusatee või pinnaste suhtes ja kruusatee pinnaste suhtes. Kruusa- või pinnaste kattega lõik enne lõikumist kattega teega ei muuda kruusa- või pinnaste kattega teeks;
- 52) **peatumine** on sõiduki ettevatsetud seismajätmine sõitjate peale- või mahamineku või veose laadimise ajaks. Peatumiseks ei loeta sõiduki seismajäämist liiklusvoos või liikluskorraldusvahendi või reguleerija nõudel;
- 53) **piiratud nähtavus** on olukord, kui tee kurvid, tõusuharjad, teeäärsed rajatised, haljastus või teel olevad takistused vähendavad nähtavust teel niivõrd, et sellel teelõigul lubatud suurima kiirusega sõitmine võib muutuda ohtlikuks;
- 54) **pimeda aeg** on ajavahemik ehist koiduni, kui loodusliku valguse vähesuse tõttu on nähtavus alla 300 meetri;
- 55) **pime isik** on isik, kelle paremini nägeva silma nägemisteravus koos korrektsiooniga on alla 0,1 või kelle vaateväli on kitsam kui 20 kraadi;
- 56) **pisimopeed** on vähemalt kahe rattaline sõiduk, mille suurim kasulik võimsus sise põlemismootori korral või mille suurim püsi-nimivõimsus elektrimootori korral ei ületa ühte kilovatti ja valmistajakiirus ei ületa 25 kilomeetrit tunnis;
- 57) **pukseerimine** on mootorsõidukiga teise mootorsõiduki, autorongi või masinrongi järelvedamine;
- 58) **pukseeritav seade** on mootorsõiduki haakes järelveetav või ees tõugatav mehhanism, konstruktsioon, ehitis või muu seadis, millel on vähemalt üks ratas, mis püsivalt maapinnale toetub;
- 59) **pukseeritava seadme vedu** on ka vahetatava pukseeritava seadeldise vedu;
- 60) **pärisuunavöönd** on sõidukite ühes suunas liiklemiseks ettenähtud sõidutee või selle osa. Kahesuunalise liiklusega sõidutee puhul loetakse pärisuunavööndiks sõidutee parempoolset osa, mida vasakult piirab liikluskorraldusvahend, selle puudumisel sõidutee mõtteline keskjoon. Sõidutee keskel sõiduteega samal tasandil asuvate trammiteede korral on suunavööndite eralduspiiriks trammiteede mõtteline keskjoon. Pärisuunaline trammitee kuulub pärisuunavööndisse. Kahesuunalise liiklusega sõiduteel, mille kogulaius on kolm teekattemärgistega tähistatud sõidurada, on pärisuunavööndiks ainult parempoolne sõidurada, kui liikluskorraldusvahend ei määra teisiti. Kui teel on eraldi rada ühissõidukile, aeglasele, raskele või muule sõidukile, mis ei ole raudteesõiduk ega rööbassõiduk, on selle eraldi raja sõiduteepoolne äär pärisuunavööndi ääres muule mitterööbassõidukile;
- 61) **pööre** on kõrvale- või tagasipööre;
- 62) **püsi-nimivõimsus** on valmistaja poolt määratud nimivõimsus kesteveokormusel;
- 63) **raskeveos** on veosega või veoseta sõiduk, autorong või masinrong, mille tegelik mass või mis tahes telje kormus ületab käesoleva seaduse § 80 alusel kehtestatud nõudeid;
- 64) **raudteesõiduk** on raudteeveerem raudteeseaduse tähenduses;
- 65) **raudteeülesõidukoht** on tee ja raudtee samatasandiline lõikumiskoht. Tee ja raudteeülesõidukoha piiriks on tõkkepuu, selle puudumisel ühe- või mitmerööpmelist raudteed tähistavate liiklusemärgide asukoht;
- 66) **registrimass** on juhi, sõitjate ja veosega täisvarustuses sõidukile registreerimisel määratud suurim mass, mis ei tohi ületada täismassi;
- 67) **reguleerija** on oma pädevuse piires liiklejaid suunav või peatav isik;
- 68) **ristmik** on samatasandiliste sõiduteedega teede lõikumisel moodustunud ala. Ristmikku ei loeta parkla, õueala, puhkekoha ega teega külgneva ala teega piirnemise kohta, samuti parkla, õueala, puhkekoha ega teega külgneva ala juurdesõiduteed, üherajalise tee ning põllu- või metsatee teega lõikumise kohta ja selliste teede omavahelisi lõikumisi. Ristmik on reguleeritav, kui liiklejate liikumise järjekorra määravad foorituled või reguleerija märguanded. Muul juhul on ristmik reguleerimata;
- 69) **rööbassõiduk** on rööbastel liiklemiseks ettenähtud sõiduk. Rööbassõidukiks käesoleva seaduse mõistes ei loeta raudteesõidukit;
- 70) **suurveos** on veosega või veoseta sõiduk, autorong või masinrong, mille kas või üks mõõde ületab käesoleva seaduse § 80 alusel kehtestatud nõudeid või kui veos ulatub sõidukist, autorongist või masinrongist ette- või tahapoole üle ühe meetri;
- 71) **sõiduauto** on sõitjate vedamiseks ettenähtud auto, milles on lisaks juhikohale kuni kaheksa istekohta;
- 72) **sõidueesõigusega tee** on tee, kus juhil on sõidueesõigus lõikuval teel sõitva juhi suhtes;
- 73) **sõiduk** on teel liiklemiseks ettenähtud või teel liiklev seade, mis liigub mootori või muul jõul;
- 74) **sõidukite kolonn** on kaks või enam üksteise järel organiseeritud liikuvat sõidukit;
- 75) **sõidumeerik** on autojuhi sõidu- ja puhkeaega registreeriv seade;
- 76) **sõidurada** on sõidutee pikiriba, mis võib olla tähistatud asjakohaste liiklusemärgide või teekattemärgistega ja mille laius on küllaldane autode liiklemiseks ühes reas. Kahe rattaline mootorratas ja mopeed võivad sõidurajal liikuda kahes reas;
- 77) **sõidurida** on rida, mille moodustavad üksteise järel sõitvad sõidukid;
- 78) **sõidutee** on sõidukite liikluseks ettenähtud teosa. Jalgrattatee ning jalgratta- ja jalgte ei ole sõidutee. Teel võib olla mitu eraldusribadega eraldatud sõiduteed. Samal tasandil lõikuvad sõiduteed moodustavad sõiduteede lõikumisala. Sõiduteeäärt näitab asjakohane teemärgis või selle puudumisel teepeenra, eraldus-, haljas- või muu riba äär, rentsli põhi või sõidutee äärekivi. Kui sõiduteega samal tasandil asuvad mõlemasuunalised trammiteed on sõidutee ühes servas, on mitterööbassõidukite sõidutee ääres sõiduteepoolne trammirööbas;
- 79) **sõitja** on isik, kes kasutab liiklemiseks sõidukit, kuid ei juhi seda;
- 80) **tasakaaluliikur** on ühe inimese vedamiseks mõeldud elektri jõul liikuv isetasakaalustav kahe rattaline üheteljeline sõiduk;
- 81) **tee** on jalakäijate või sõidukite liiklemiseks avatud rajatis või maaomaniku poolt liikluseks ettenähtud muu ala. Tee koosseisu kuuluvad ka teepeenrad, eraldus- ja haljasribad. Olenevalt pealiskihist jagunevad teed kattega teeks, kruusateeks ja pinnasteeks. Kattega tee on tsemendi, tuha või bituumeniga töödeldud materjalist kattega (asfalt-, tsemendbetoon- või muu selline kate) ning kiviparketi ja munakivisillutisega tee. Kruusatee on kruusast, kruus- või killustikliivast või killustikusõelmetest tee. Pinnaste on põllu-, metsa- või muu selline pealiskihita tee, mis on teeks rajatud või sõidukite liikumise tulemusena selleks kujunenud;

- 82) **teega külgnev ala** on teeäärne piirkond, kus asuv rajatis on juhile teelt näha ja kuhu võib viia juurdesõidutee;
- 83) **teemärgis** on teekattemärgis ja püstmärgis, millega kehtestatakse teatav liikluskord, aidatakse liikluses orienteeruda ja juhitakse tähelepanu erinevatele ohuallikatele. Teekattemärgis on teekattele kantud joon, nool, kirje või kujutis. Püstmärgis on teerajatis äärel vaheldumisi asetsevad valged ja mustad vöödid või valgele postile kantud helkur koos musta vöödiga või ilma selleta;
- 84) **tegelik mass** on sõiduki mass konkreetsel ajahetkel koos juhi, sõitjate ja veosega;
- 85) **teljekoormus** on osa sõiduki massist, mis telje kaudu koormab teed;
- 86) **traktor** on rataste või roomikutega põllu- või metsatööks ettenähtud mootorsõiduk, millel on vähemalt kaks telge ja mille valmistajakiirus on vähemalt kuus kilomeetrit tunnis. Traktoriks ei loeta auto alusel valmistatud eritöömasinat;
- 87) **tramm** on sõitjate vedamiseks ettenähtud elektrikontaktliiniga ühendatud rööbashaagisega või rööbashaagiseta rööbassõiduk;
- 88) **troll** on sõitjate vedamiseks ettenähtud elektrikontaktliiniga ühendatud auto, millel on lisaks juhikohale rohkem kui kaheksa istekohta;
- 89) **täismass** on valmistaja määratud juhi, sõitjate ja veosega täisvarustuses sõiduki suurim mass;
- 90) **tühimass** on valmistaja määratud sõitjate ja veoseta, kuid juhiga täisvarustuses sõiduki mass;
- 91) **vahetatav pukseeritav seadeldis** on põllu- või metsamajanduses kasutatav mehhanism, mille peamine otstarve on täiendada või muuta traktori funktsioone ja mis on konstrueeritud traktori haakes vedamiseks;
- 92) **valmistajakiirus** on sõidukile valmistaja määratud suurim kiirus;
- 93) **vastutav kasutaja** on eesti kodakondsusega või Eestis elamisloa või -õiguse saanud või füüsiline isik või Eestis registreeritud juriidiline isik, kes kasutab sõidukit kasutuslepingu või omandireservatsiooniga müügilepingu alusel ning kes on kantud mootorsõiduki eest vastutava kasutajana liiklusregistrisse. Vastutavaks kasutajaks loetakse ka käesolevas punktis nimetatud tingimustele mittevastava sõiduki omaniku poolt määratud esindaja;
- 94) **veoauto** on veose veoks ettenähtud auto;
- 95) **õppesõiduväljak** on selleks kohandatud ja muuks liikluseks suletud kattega tee või maa-ala;
- 96) **õueala** on jalakäijate ja sõidukite samaaegselt liiklemiseks ettenähtud ala, kus ehituslike või muude vahenditega on vähendatud sõidukite kiirust ning mille sisse- ja väljasõiduteed on tähistatud õueala liikluskorda kehtestavate liiklusmärkidega;
- 97) **ühissõiduk** on ühistranspordiseaduse kohaselt ühistransporditeenust osutav buss, troll, tramm või sõitjaid vedav ühistransporditeenuse osutamiseks ettenähtud sõiduauto;
- 98) **ühissõidukirada** on ühistranspordiseaduse kohaselt liinivedu teostavale ühissõidukile, samuti sõitjat vedavale takssole ja sõitjat vedavale bussile liiklemiseks ettenähtud sõiduteeosa, mis on tähistatud asjakohaste liiklusmärkide või teekattemärgistega. Ühissõidukirajal võib liigelda jalgrattaga, kui seda lubab asjakohane liikluskorraldusvahend;
- 99) **ülekäigukoht** on sõidutee, jalgrattatee või trammitee ületamiseks jalakäijale ettenähtud, arusaadavalt rajatud ja asjakohaselt tähistatud teosa, kus jalakäijal ei ole sõidukijuhi suhtes eesõigust, välja arvatud juhul, kui jalakäija ületab ülekäigukohal sõiduteed, millele sõidukijuht pöörab. Ülekäigukohal võib sõidutee ületada jalgrattaga või tasakaaluliikuriga sõites, kuid jalgratturil ega tasakaaluliikuri juhil ei ole sõidukijuhi suhtes eesõigust, välja arvatud juhul, kui jalgrattur või tasakaaluliikuri juht ületab ülekäigukohal sõiduteed, millele sõidukijuht pöörab. Ülekäigukohal sõiduteed ületades ei tohi jalgrattur ega tasakaaluliikuri juht ohustada sõiduteed ületavat jalakäijat;
- 100) **ülekäigurada** on jalakäijale sõidutee, jalgrattatee või trammitee ületamiseks ettenähtud asjakohaste liiklusmärkide või teekattemärgisega tähistatud sõidutee, jalgrattatee või trammitee osa, kus juht on kohustatud andma jalakäijale teed. Ülekäigurada on reguleeritav, kui liiklejate liikumise järjekorra määravad foorituled või reguleerija märguanded. Muul juhul on ülekäigurada reguleerimata. Ülekäigurajal võib sõidutee ületada jalgrattaga või tasakaaluliikuriga sõites, kuid sel juhul ei ole reguleerimata ülekäigurajal jalgratturil ega tasakaaluliikuri juhil sõidukijuhi suhtes eesõigust, välja arvatud juhul, kui jalgrattur või tasakaaluliikuri juht ületab ülekäigurajal sõiduteed, millele sõidukijuht pöörab. Ülekäigurajal sõiduteed ületades ei tohi jalgrattur ega tasakaaluliikuri juht ohustada sõiduteed ületavat jalakäijat;
- 101) **ümberpõige** on möödumine sõiduteel seisvast ühest või mitmest sõidukist või muust takistusest kasutatavalt sõidurajalt välja sõites.

2. jagu Liiklusohutus

§ 3. Liiklejate turvalisuse tagamine

- (1) Riikliku liiklusohutuspoliitika töötab välja Vabariigi Valitsus.
- (2) Liiklejate turvalisuse ja liiklusohutuse tagamist korraldab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.
- (3) Liiklusjärelvalvet korraldab Siseministeerium.
- (4) Liiklushariduspoliitika elluviimist korraldab Haridus- ja Teadusministeerium.

(5) Kohalik omavalitsus korraldab liiklusohutusosalase selgitus- ja kasvatustöö läbiviimist elanikkonna seas, koolides ja lasteasutustes oma haldusterritooriumil.

(6) Planeeringute koostamisel ja kehtestamisel peab kohalik omavalitsus tagama liiklusohutusnõuete järgimise.

§ 4. Liikluskasvatus

(1) Liikluskasvatuse eesmärk on kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid, kellel on:

1) ohutu liiklemise harjumused ja kes tajuvad liikluskeskkonda ning hoiduvad käitumast teisi liiklejaid ohustavalt ja liiklust takistavalt;
2) teadmised ja oskused, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust mitmesugustes liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina.

(2) Laste liikluskasvatust viivad läbi ja neid valmistavad ohutuks liiklemiseks ette:

1) lapsevanem ja seaduslik esindaja;
2) koolieelsed lasteasutused, põhikoolid, gümnaasiumid, kutseõppeasutused, huvikoolid või muud pädevad asutused.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 2 loetletud asutuste poolt läbiviidava laste liikluskasvatuse korra kehtestab [Vabariigi Valitsus](#)määrusega.

(4) Täiskasvanute liikluskasvatust viiakse läbi koolituste, massimeedia, liiklusohutuskampaniate, infopäevade, sihtotstarbeliste teabematerjalide ja muu taolise vahendusel.

§ 5. Rahvuslik liiklusohutusprogramm

(1) Rahvusliku liiklusohutusprogrammi eesmärgiks on meetmete efektiivsem rakendamine liiklusohutuse järjepidevaks tõhustamiseks ja liiklusõnnetuste läbi hukkuvate ning vigastada saavate inimeste arvu pidevaks vähendamiseks.

(2) Rahvuslikku liiklusohutusprogrammi viivad ellu ministeeriumid ja ametkonnad, kelle pädevuses on liiklusohutusosalaste meetmete väljatöötamine ja rakendamine, kohalikud omavalitsused, riiklikud ja mitteriiklikud institutsioonid, kelle pädevuses on liiklejate koolitamine ja nendes õigete hoiakute ning ohutute liiklusharjumuste kujundamine.

(3) Kohaliku omavalitsuse tasandil korraldatakse rahvusliku liiklusohutusprogrammi elluviimist regionaalsete ja kohalike liiklusohutusprogrammide ning tegevuskavade kaudu.

3. jagu Liiklus

§ 6. Liikluse korraldamine

(1) Liikluse korraldamise eesmärk on tagada häireteta, sujuv, võimalikult kiire, ohutu ja keskkonda minimaalselt kahjustav liiklus.

(2) Liiklust korraldatakse liikluskorraldusvahenditega.

(3) Liikluse korraldamisel kasutatavad liikluskorraldusvahendid peavad vastama käesoleva seaduse ja teeseaduse nõuetele.

(4) Liikluse korraldamise ning liikluskorraldusvahendite õige paigutuse ja korrasoleku tagab teomanik või teehoiu korraldamise eest vastutav isik.

(5) Liikluskorraldusvahendit ei tohi kahjustada ega liiklejate eest varjata. Ilma asjaomast õigust omamata ei tohi liikluskorraldusvahendit paigaldada, teisaldada või eemaldada.

(6) Liiklusmärkide ja teemärgiste (teekatte- ja püstmärgised) tähendused kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 6¹. Intelligentne transpordisüsteem

(1) Intelligentne transpordisüsteem on süsteem, milles rakendatakse info- ja sidetehnoloogiat teeliikluse valdkonnas, sealhulgas infrastruktuur, sõidukid ja kasutajad, liikluskorralduses ja liikuvuse juhtimises ning samuti liidesena teise transpordiliigiga.

(2) Intelligentse transpordisüsteemi ja teenuse väljatöötamisel ning kasutuselevõtmisel kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2010/40/EL, mis käsitleb raamistikku intelligentsete transpordisüsteemide kasutuselevõtmiseks maanteetranspordis ja liideste jaoks teiste transpordiliikidega (ELT L 207, 06.08.2010, lk 1–13), selle kohta sätestatud põhimõtteid ning nimetatud direktiivi alusel Euroopa Komisjoni vastuvõetud

spetsifikatsiooni. Intelligentse transpordisüsteemi rakenduse ja teenuse toimimiseks vajalikke isikuandmeid töödeldakse kooskõlas isikuandmete kaitse seaduse ning elektroonilise side seadusega.

(3) Kui Euroopa Komisjon võtab vastu spetsifikatsiooni, võib valdkonna eest vastutav minister kehtestada määrusega täpsemad tingimused ja korra intelligentse transpordisüsteemi väljatöötamiseks ning kasutuselevõtuks.

[RT I, 25.05.2012, 7- jõust. 04.06.2012]

§ 7. Fooritulede tähendus

(1) Ümartuledega foor reguleerib sõidukite, jalakäijafoori puudumisel aga ka jalakäijate liiklust. Fooril on kolm ümmargust tuld: ülal punane, keskel kollane, all roheline. Erandina võidakse kasutada tulede rõhtasetusega foori, millel on vasakul punane, keskel kollane ja paremal roheline tuli.

Tuled tähendavad järgmist:

- 1) roheline lubab liikuda;
- 2) roheline vilkuv lubab liikuda, kuid teatab peatsest kollase tule süttimisest;
- 3) kollane keelab liikuda; peatumiseks ettenähtud kohast tohib edasi liikuda vaid juhul, kui seal peatumine on ilma liiklust ohustamata võimatu; kui tuli süttib hetkel, mil juht on ristmikul või ülekäigurajal, tuleb liikumist jätkata;
- 4) punane keelab liikuda;
- 5) punane ja kollane korraga keelavad liikuda ja teatavad peatsest rohelise tule süttimisest.

(2) Nooltuledega foor reguleerib sõidukite liiklust ristmikul. Foorituled on noolekujulised. Punane ja kollane tuli võivad olla ka ümmargused; sel juhul kantakse nende noolte kontuurid. Tuled asuvad püstjalt. Tulede paigutus, põlemise järjekord ja tähendus on nii nagu ümartuledega fooril. Rohelise nooltule põledes tohib sõita noole suunas. Vasakule osutav roheline nooltuli lubab äärmiselt vasakpoolselt rajalt pöörata ka tagasi.

(3) Lisasektsioonidega foor reguleerib sõidukite liiklust ristmikul. Foori põhituled asuvad püstjalt nagu ümartuledega fooril. Rohelise tule kõrval on ühel või mõlemal pool lisasektsioon sõidusuunda näitava nooltulega, mis põleb roheliselt. Kui lisasektsioonis põleb roheline nooltuli, tohib sõita noole suunas mis tahes põhitule põledes. Vasakule osutav roheline nooltuli lubab äärmiselt vasakpoolselt rajalt pöörata ka tagasi. Lisasektsiooni kustunud nooltule ajal ei tohi sõita noole suunas. Foori rohelisele põhitulele võib olla kantud noolkujutis, mis näitab lubatud sõidusuundi selle tule põledes.

(4) Kollase vilkuva tulega foor osutab reguleerimata ristmikku, ülekäigurada või muud ohtlikku kohta.

(5) Ühissõidukifoor reguleerib trammide ja teiste eri rajal sõitvate ühissõidukite sõitu. Fooris on kolm püstjalt asetsevat valget tuld. Ülemine tuli kujutab S-tähte, keskmine rõht- ja alumine püstkriipsu. Viimase ülaots võib osutada pöörde suunda. Sisselülitatud tuled tähendavad järgmist: ülemine keelab sõita, keskmine keelab sõita ja teatab tulede vahetumisest, alumine lubab sõita.

(6) Suunamuutefoor reguleerib sõitu radadel, kus sõidusuund võib muutuda vastupidiseks. Kui foori vasakpoolses sektsioonis põleb kaldristikujuline punane tuli, siis on keelatud sõita rajal, mille kohal foor asub. Kui foori parempoolses sektsioonis põleb allasuunatud noole kujuline roheline tuli, siis on lubatud sõita rajal, mille kohal foor asub. Võidakse kasutada ka vahesektsiooni, milles võib koos rohelisega vilkuda või pidevalt põleda ülalt kaldu alla suunatud kollane nool. Vahesektsiooni noole põlemine näitab, et see sõidusuund suletakse peatselt ja sellelt rajalt tuleb ümber reastuda noolega osutatavas suunas. Kui suunamuutefoor ei tööta ja asub kahekordsete katkendjoontega tähistatud raja kohal, on sellele rajale sõitmine keelatud.

(7) Ülesõidufoor reguleerib liiklust raudteeülesõidukoha, kai, eritalituse sõiduki väljasõidu koha ja lahtikäiva silla juures. Fooris on kaks vilkuvat punast tuld. Tulede vilkumine keelab edasi sõita. Raudteeülesõidukohal võidakse lisaks kahele punasele vilkuvale tulele kasutada aeglaselt vilkuvat valget tuld; valge tule vilkudes võib raudteed ületada, punaste tulede vilkudes aga mitte. Ülesõidufooris võidakse kasutada ka ainult punast ja rohelist tuld, mille tähendus on sama kui ümartuledega fooris.

(8) Jalgrattafoor reguleerib jalgrataste, tasakaaluliikurite, pisimopeedide ja mopeedide sõitu nende eraldatud rajal või jalgrattateel. Jalakäija ja jalgratta kujutisega foor reguleerib jalakäijate, tasakaaluliikuri juhtide ja jalgratturite liiklust. Foori kuju, tulede asetus ja tähendus on sama mis ümartuledega fooril. Foori tuledel on jalgratta kujutis või jalakäija ja jalgratta kujutis või ümartuledega fooriga kohakuti on lisateatetahvel jalgratta kujutisega.

(9) Jalakäijafoor reguleerib jalakäijate ja tasakaaluliikuri juhtide liiklust. Jalakäijafoor reguleerib ka jalgratturite liiklust, kui jalgratta- ja jalgteel ei ole kasutatud jalgrattafoori. Foori ülemises osas on punane jalakäija kujutis, mis keelab jalakäijal ja tasakaaluliikuri juhil ületada sõiduteed, ja all roheline jalakäija kujutis, mis lubab jalakäijal ja tasakaaluliikuri juhil ületada sõiduteed. Foor võidakse varustada helisignaalliga, mille katkendlik heli teatab, et põleb punane tuli, ja põleb roheline tuli. Jalakäijafoori ülemist punast jalakäija kujutisega tuld võib vajaduse korral dubleerida.

(10) Jalakäijate ja jalgratturite liiklust reguleerivate fooride juures võidakse kasutada sekundinäidikut, mis teatab, mitu sekundit jääb aega tule vahetumiseni.

(11) Nõuded fooridele kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

§ 8. Liikluse reguleerimine

(1) Reguleerija reguleerib liiklust juhul, kui seda on vaja teha liikluskorraldusvahendite märguannetest erineval viisil või kui olemasolevad liikluskorraldusvahendid ei taga teatud ajavahemikul liikluse normaalset kulgu, liiklustakistuste või -ummikute korral, samuti muudel juhtudel, kui liiklus on häiritud.

(2) Reguleerija märguanne peab olema hästi nähtav ja üheselt mõistetav. Reguleerija peab märguande andma õigeaegselt, et juht ootamatu manöövri või kiiruse järsu muutmise eel ei põhjustaks liiklusohutlikku olukorda ega segaks teiste liiklejate liiklemist. Täiendavalt võib reguleerija märguandmisel kasutada vilet, helisignaali või muud vahendit.

(3) Liiklust reguleerib politseiametnik või abipolitseinik, kes on saanud sellekohase väljaõppe. Liiklust võib omandatud pädevuse piires reguleerida ka sellekohase väljaõppe saanud:

- 1) kaitseväe ja Kaitseliidu reguleerija kaitseväe ja Kaitseliidu sõidukite kolonni liikluses osalemise korral;
- 2) päästeteenistuja ja päästetöödele kaasatud isik päästetöödel;
- 3) looduskaitsetöötaja kaitsealal looduskaitseeaduse tähenduses, hoiualal, püsielupaigas või kaitstava loodusobjekti piiranguvööndis ning selleni viivatel teedel;
- 4) riigimetsa majandamist korraldav isik või riigiasutuse töötaja metsateedel;
- 5) raudteetöötaja raudteeülesõidukohal;
- 6) parvülevo korraldaja sadamas;
- 7) parkimise korraldaja parklas;
- 8) teomaniku või haldusorgani poolt ajutiselt liiklust reguleerima määratud isik seoses teetöödega ja ettenähtud korras kooskõlastatud ürituste ajal või muudel juhtudel, kui liiklus on häiritud või tee on ajutiselt üldiseks liikluseks suletud;
- 9) suurt või rasket veost saatev isik, kui liiklus on veose suuruse või raskuse tõttu häiritud või ohustatud;
- 10) lasterühma saatja laste ohutuse tagamisel;
- 11) kiirabibrigaadi liige sündmuskohal kannatanute ja kiirabibrigaadi ohutuse tagamisel;
- 12) reguleerija väljaõpet saav isik praktilise väljaõppe ajal.

§ 9. Reguleerijale ja reguleerija koolitajale esitatavad nõuded

(1) Reguleerijal peab olema käesoleva seaduse § 11 lõike 1 kohane märguriietus või vormiriietus.

(2) Kiireloomulisel või lühiajalisel reguleerimisel võib erandina kanda käesoleva seaduse § 11 lõike 1 kohast ohutusvesti.

[RT I, 10.05.2014, 1- jõust. 20.05.2014]

(3) Reguleerija peab olema vähemalt 18-aastane isik, kes on saanud koolituse vastavalt kehtestatud korrale. Parklas parkimist korraldav reguleerija võib erandina olla vähemalt 16-aastane isik. Eriveost saatev reguleerija peab lisaks omama vähemalt CE-kategooria autorongi juhtimisõigust. Käesoleva seaduse § 8 lõike 3 punktides 8 ja 9 nimetatud reguleerijal peab olema reguleerija tunnistus ning tervises seisund peab vastama vähemalt § 101 lõike 10 alusel B-kategooria mootorsõiduki juhile kehtestatud tervisenõuetele.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.01.2012]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud nõuded ei laiene politseiametnikele, kaitseväe ja Kaitseliidu reguleerijatele.

(5) Perioodiliselt mittekorduva, kuni kolm ööpäeva kestva reguleerimisvajadusega ürituse või tegevuse korral, välja arvatud eriveose saatmine, on reguleerija ettevalmistamise õigus ka isikul, kes on saanud käesoleva paragrahvi lõikes 8 nimetatud koolitajalt reguleerija ettevalmistuse. Tee omanik, kelle teele on liikluse reguleerimine kavandatud, võib nõuda lõikes 3 nimetatud reguleerija kasutamist.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.01.2012]

(6) Reguleerija ettevalmistus ja Maanteeameti tunnustatud koolitaja reguleerijakoolituse praktiline õpe teel peab toimuma vähemalt 24-aastase käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud reguleerija vahetu järelevalve all selle tee omanikult saadud nõusoleku ja tingimuste kohaselt.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.01.2012]

(7) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud reguleerija ei saavuta reguleerimise eesmärki või loob oma tegevusega liiklusohu, on politseiametnikul või teomanikul õigus tema tegevus peatada. Politseiametnikul on õigus reguleerija tegevuse peatamise korral anda reguleerimiseks volitused andnud isikule korraldus tagada mõistliku aja jooksul reguleerija asendamine käesoleva seaduse nõuetele vastava reguleerijaga.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.01.2012]

(8) Reguleerija koolitamise õigus on Maanteeameti poolt tunnustatud koolitajatel.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.01.2012]

(9) Käesoleva paragrahvi lõikes 8 nimetatud tunnustamiseks tuleb Maanteeametile esitada järgmised dokumendid ja andmed:

- 1) taotlus;
- 2) käesoleva paragrahvi lõikes 12 nimetatud reguleerijakoolituse kursuse õppekavade nõuetele vastav õppekava;
- 3) andmed reguleerijakoolituse lektorite erialase kvalifikatsiooni kohta;
- 4) käesoleva lõike punktis 3 nimetatud lektorite kirjalik nõusolek asuda tööle.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.01.2012]

(10) Maanteeamet keeldub koolitaja tunnustamisest, kui:

- 1) õppeasutuse esitatud õppekavad ei vasta kehtestatud nõuetele;
- 2) koolitajal puuduvad käesoleva paragrahvi lõikes 12 sätestatud nõuetele vastavad lektorid või
- 3) tunnustuse taotlemisel on esitatud valeandmeid.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.01.2012]

(11) Maanteeametil on õigus tunnistada kehtetuks käesoleva paragrahvi lõikes 8 nimetatud tunnustus korraldada reguleerijakoolitust juhul, kui:

- 1) tunnustuse taotlemisel on esitatud valeandmeid;
- 2) koolitus ei vasta käesoleva paragrahvi lõike 12 alusel valdkonna eest vastutava ministri kehtestatud nõuetele või
- 3) koolitaja on teinud otsuse reguleerijakoolituse lõpetamise kohta.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.01.2012]

(12) Reguleerija koolitamise korra ja reguleerija tunnistuse vormi, väljaandmise ning kehtetuks tunnistamise korra, sealhulgas õppekavad ning nõuded lektorite kvalifikatsioonile kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

§ 10. Reguleerija märguanded

(1) Reguleerija ülestõstetud käsi keelab liiklejal liikuda. Kui reguleerija on tõstnud käe üles ja osutab peatumiskohta, peab liikleja kohe peatuma. Kui märguanne antakse hetkel, millal juht on ristmikul või ülekäigurajal, tuleb liikumist jätkata.

(2) Reguleerija küljele rõhtselt väljasirutatud käsi (käed) keelab liiklejal liikuda suunas, mis on risti reguleerija väljasirutatud käe (kätega); kui reguleerija on pärast seda käe (käed) langetanud, ei tohi liikuda juht ega jalakäija, kelle poole on reguleerija rind või selg.

(3) Reguleerija küljelt tohib sõita paremale, otse, vasakule või tagasi. Reguleerija võib lisaks anda sõidusuunas viipe, mis lubab selles suunas liikuda.

(4) Reguleerija võib anda ka muid liiklejale arusaadavaid märguandeid või suulisi korraldusi.

(5) Liiklust keelav märguanne kehtib kuni lubava märguandeni.

(6) Liikuda tohib suundades, milles see pole keelatud.

(7) Ristmikul ja ristmikevahelisel teel antud märguannetel on üks ja sama tähendus.

(8) Liikluse reguleerimise märguanded antakse:

- 1) musta-valgevöödilise sauaga;
- 2) punase helkurkettaga;
- 3) liiklusemärgi «Sõidu keeld» kujutisega kettaga;
- 4) käega.

(9) Märgi «Sõidu keeld» kujutisega ketast võivad kasutada ka teised reguleerijad, kui sellel on kirje «Sõidu keeld» asendatud muu sõnaga, mis iseloomustab reguleerija ametit või organisatsiooni, näiteks «Päästeasutus», «Looduskaitse», «Teemeister», «Lapsed» või muu selline.

§ 11. Märguriietusele, ohutusvestile, jalgratturikiivri- ning loomveoki, jalgratta, tasakaaluliikuri, pisimopeedi ja jalakäija helkurile esitatavad nõuded

[RT I, 10.05.2014, 1- jõust. 20.05.2014]

(1) Liikluses kasutatav märguriietus, ohutusvest, jalgratturikiiver ning jalakäija helkur peavad vastama isikukaitsevahenditele esitatud nõuetele ning olema kasutusotstarbele sobivad.

(2) Loomveoki, jalgratta, tasakaaluliikuri ning pisimopeedi helkur peab vastama käesoleva paragrahvi lõikes 1 või käesoleva seaduse § 73 lõike 11 alusel kehtestatud nõuetele.

[RT I, 10.05.2014, 1- jõust. 20.05.2014]

§ 12. Liikluspiirangud

(1) Avalikult kasutatava tee omanikul on õigus ajutiselt või alaliselt piirata sõidukite liiklemist lähtuvalt massist, teljekoormusest, mõõtmetest, kategooriast või jalakäijate liiklemist või keelata see liiklejate ohutuse tagamiseks, teehoiutööde tegemiseks, tee ja teerajatiste kahjustamise vältimiseks, looduskeskkonda kahjustava mõju vähendamiseks või rahvatervise seaduse tähenduses elukeskkonna tagamiseks.

(2) Kui liikluse piiramine ei ole tingitud looduslikest mõjudest (pinnase sulamine, tormi-, vihmakahjustused või muu selline mõju) või teistest erakorralistest asjaoludest, peab teeomanik või piirangu kehtestaja tagama liiklejate juurdepääsu liikluspiirangualasse teiste teede kaudu, muu liikumisvõimalusega või teisel ajaperioodil.

(3) Teeomanikuks käesoleva paragrahvi tähenduses on:

- 1) riigimaanteel – Maanteeamet;
- 2) [kehtetu -RT I, 17.03.2011, 1- jõust. 01.07.2011]
- 3) kohalikul teel – valla- või linnavalitsus;
- 4) taliteel – talitee rajaja.

(4) Avalikult kasutatava tee omanik peab andma teavet liiklejatele, kes seda vajavad, tee kasutuskorralduse muudatuste kohta teeseaduse § 31 kohaselt, samuti alalise piirangu korral selle kehtestanud haldusorgani ja teel kasutatava tähistuse kohta.

(5) Liikluspiirangute avalikustamise ja liikluskeelu alase loa taotlemise ja väljastamise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

§ 13. Keskkonnakaitsenõuded

(1) Juht ei tohi kahjustada keskkonda sõiduki mootori või teiste seadmete põhjustatud liigse müra, tolmu või heitgaasiga, mida oleks võimalik vältida.

(2) Mootorsõidukit ei tohi pesta veekogus ega veekogu kaldal lähemal kui kümme meetrit veepiirist.

(3) Liikleja ega sõitja ei tohi:

- 1) kahjustada, risustada või muul viisil saastata teed ega teega külgnevat ala;
- 2) saastata keskkonda kütuse või määrdeainetega ega vahetada mootorsõidukil õlisid kohas, mis ei ole selleks ette nähtud.

(4) Juht ei tohi juhtida sõidukit, millel on keskkonda saastav leke.

(5) Õuealal ja lähemal kui kümme meetrit elamust ei tohi peatatud või pargitud sõidukil mootor töötada kauem kui kaks minutit.

2. peatükk LIKLUSREEGLID

1. jagu Üldsätted

§ 14. Liikluskord

(1) Sõidukite liiklus on parempoolne.

(2) Iga liikleja, liikluse korraldaja ja muu isik peab järgima liiklusalaste õigusaktide nõudeid, olema liikluses hoolikas ja ettevaatlik ning tagama liikluse sujuvuse, et vältida ohtu ja kahju tekitamist.

(3) Ajutise (teisaldatava alusega) ja alalise liiklusemärgi nõude vastuolu korral tuleb juhendada ajutise liiklusemärgi nõudest.

(4) Ajutise (kollast värvi) ja alalise teekattemärgise nõuete vastuolu korral tuleb juhendada ajutise teekattemärgise nõudest.

(5) Liiklusemärgi ja teemärgise nõuete vastuolu korral peab juhendama liiklusemärgi nõudest.

(6) Foori lubav tuli või reguleerija lubav märguanne ei peata liiklusemärgi, välja arvatud kõrvalteega lõikumise hoiatusmärki, samaliigiliste teede ristmiku hoiatusmärki ja eesõigusmärgid, ja teemärgisega ettenähtud korda.

(7) Keegi ei tohi oma tegevusega või tegevusetusega ohustada või takistada liiklust. Ohu tekitanud isik peab rakendama kõiki temale jõukohaseid meetmeid ohu kõrvaldamiseks või selle kahjulike tagajärgede vähendamiseks. Vajaduse korral tuleb tekitatud ohust teavitada politseid.

(8) Teeomaniku loata ei tohi paigutada kõnniteele või teepeenrale seadmeid või materjale, mis ohustavad või takistavad jalakäija, eriti vanuri ja liikumispuudega isiku liikumist.

§ 15. Sõidukiirus

(1) Suurim lubatud sõidukiirus on:

- 1) asulavälisel teel 90 kilomeetrit tunnis;
- 2) asulasisesel teel 50 kilomeetrit tunnis;
- 3) jääteel 10–25 kilomeetrit tunnis või 40–70 kilomeetrit tunnis, kui jää paksus on kuni 50 sentimeetrit. Jää paksusel üle 50 sentimeetri on suurim lubatud sõidukiirus 70 kilomeetrit tunnis;
- 4) pukseerimisel 50 kilomeetrit tunnis;
- 5) pukseeritava seadme veol 25 kilomeetrit tunnis;
- 6) õuealal 20 kilomeetrit tunnis. Jalakäija vahetuses läheduses tohib sõiduk liikuda selle jalakäija kiirusega;
- 7) bussil 60 kilomeetrit tunnis, kui bussil on seisvad või küljega sõidusuunas asuvatel istmetel istuvad sõitjad;
- 8) veoautol 60 kilomeetrit tunnis, kui veoauto kastis on veost saatev või veose järele minev isik või kui veoautot kasutatakse kaitseväes ja Kaitseliidus inimeste veol;
- 9) mopeedil 45 kilomeetrit tunnis;
- 10) liikurmasinal 40 kilomeetrit tunnis;
- 11) pisimopeedil 25 kilomeetrit tunnis;
- 12) tasakaaluliikuril 20 kilomeetrit tunnis;
- 13) maastikusõidukil 50 kilomeetrit tunnis, kui maastikusõidukit kasutatakse käesoleva seaduse § 154 lõikes 1 nimetatud juhul teel liikudes.

(2) Olenevalt liiklus- ja teeoludest, ohutusest ja sõiduki kategooriast võib käesoleva paragrahvi lõike 4 alusel:

- 1) Maanteeamet suurendada asulavälisel teel suurimat lubatud sõidukiirust 120 kilomeetrit tunnis;
- 2) kohalik omavalitsus suurendada asulasisesel teel suurimat lubatud sõidukiirust 90 kilomeetrit tunnis.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 7 lubatud suurima sõidukiiruse nõue ei laiene käesoleva seaduse § 73 lõike 11 alusel kehtestatud eranditele.

(4) Suurima lubatud sõidukiiruse suurendamise tingimused ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

(5) Olenevalt liiklus- ja teeoludest, ohutusest ja sõiduki kategooriast võib teomanik vähendada käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud suurimat lubatud sõidukiirust.

§ 16. Liikleja kohustused

(1) Liikleja peab olema viisakas ja arvestama teiste liiklejatega ning oma käitumises hoiduma kõigest, mis võib takistada liiklust, ohustada või kahjustada inimesi, vara või keskkonda.

(2) Liikleja peab juhinduma reguleerija märguandest ning täitma reguleerija ja riiklikku järelevalvet teostava ametiisiku muud liiklusalast korraldust, liikluskorraldusvahendi nõuet ning kinni pidama sõidukile ettenähtud tunnusmärkide kasutamise korrast.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3) Liikleja peab täitma reguleerija korraldust isegi siis, kui see on vastuolus käesoleva seaduse või liikluskorraldusvahendi nõudega, välja arvatud juhul, kui see ohustab isikute elu, tervist, vara või keskkonda.

(4) Liikleja ei tohi takistada matuse- ega muud rongkäiku, täiskasvanute saatel liikuvat lastegruppi või reguleerija poolt saadetavate sõidukite kolonni.

§ 17. Tee andmise üldised kohustused

(1) Liikleja peab tee andmisel juhinduma liikluskorraldusvahendite nõuetest ja reguleerija märguannetest.

(2) Liikleja peab andma teed sõidukile, millel on sisse lülitatud sinine vilkur või sinine märgutuli koos erilise helisignaaliga või ilma, ja niisuguse sõidukiga saadetavale sõidukile, samuti teel töötavale sisselülitatud kollase vilkuriga sõidukile ja niisuguse sõidukiga saadetavale sõidukile. Vajaduse korral peab liikleja tee andmiseks seisma jääma.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(3) Parklast, õuealalt, puhkekohast, teega külgnevalt alalt või nende juurdesõiduteelt teele sõites peab juht andma teed igale teel liiklejale, kui teeandmise kohustus pole liikluskorraldusvahenditega reguleeritud teisiti.

(4) Pinnasteelt kruusateele või kattega teele sõites ning kruusateelt kattega teele sõites peab juht andma teed igale teel liiklejale, kui teeandmise kohustus pole liikluskorraldusvahenditega reguleeritud teisiti.

(5) Mitterööbassoiduki juht peab andma teed:

- 1) sõiduteelt ära sõites jalakäijale, tasakaaluliikuri juhile, jalgratturile ning mopeedi- ja pisimopeedijuhile, kui teeandmise kohustus ei ole liikluskorraldusvahenditega reguleeritud teisiti;
- 2) jalakäijale, jalgratturile, tasakaaluliikuri juhile ning mopeedi- ja pisimopeedijuhile, kes ületab sõiduteed, millele juht pöörab, kui teeandmise kohustus ei ole liikluskorraldusvahenditega reguleeritud teisiti;
- 3) vasakule või tagasi pöörates vastutulevale liiklejale ja temast möödasõidul olevale juhile, kui liikluskorraldusvahendid ei määra teisiti;
- 4) keset teed olevas peatuses seisvale pärisuunalisele ühissõidukile minevale või ühissõidukilt tulevale jalakäijale;
- 5) juhi suhtes paremalt lähenevale või paremal asuvale sõidukijuhile, kui sõidukite liikumisteed lõikuvad ja sõidujärjekord ei ole käesolevas seaduses teisiti määratud;
- 6) tagurdades kõigile liiklejale;
- 7) kiirendusrajalt teele sõites teistele teel liiklevatele juhtidele;
- 8) trammijuhile, kui mitterööbassoiduki ja trammi liikumisteed lõikuvad ja liikluskorraldusvahendid ei määra teisiti.

§ 18. Tee andmise kavatsusest märku andmine

(1) Juht, kes on kohustatud liiklusreeglite või liikluskorraldusvahendi kohaselt andma teed, peab sõidukiiruse vähendamise või seismajäämisega selgelt andma märku, et ta kavatseb järgida tee andmise kohustust.

(2) Ristmikule lähenedes peab juht sõitma nii, et seismajäämisel ta ei häiriks ristmiku liiklust.

§ 19. Liikleja kohustused raudtee ületamisel

(1) Raudtee ületamisel peab liikleja olema eriti tähelepanelik. Nähes või kuuldes lähenevat raudteesõidukit, tuleb sellele teed anda. Liikleja peab arvestama liiklusmärke, heli- ja valgussignaale, tõkkepuu asendit ja reguleerija korraldusi.

(2) Liikleja ei tohi raudteed ületada:

- 1) foori keelava tule korral, sõltumata tõkkepuu olemasolust või asendist;
- 2) sulguva, suletud või avaneva tõkkepuu korral, sõltumata foorituledest;
- 3) reguleerija keelava märguande korral;
- 4) viivitades.

§ 20. Sõiduki peatamine ja parkimine

(1) Juht ei tohi peatada ega parkida sõidukit nii, et see võib sulgeda teiste sõidukite liikluse sissesõiduks või väljasõiduks hoovi, garaaži, õuealale ja teega külgnevale alale ega takistada jalakäija liikumist ülekäigurajal ja ristmikul kõnniteede kulgemise suunas.

(2) Asulateel tuleb sõiduk peatada või parkida sõiduteel selle parempoolse ääre lähedal või parempoolsel teepeenral nii, et jalakäijale jääks teepeenral vabaks vähemalt 0,7 meetri laiune käiguriba. Samamoodi tohib asulas sõidukit peatada ja parkida ka tee vasakul poolel ühesuunalisel teel ja sellisel kahesuunalisel teel, mille keskel pole trammitreed ning kus mõlemas suunas on üks sõidurada, mida teineteisest eraldab katkendjoon või mille puudumisel sõidutee on alla üheksa meetri lai, arvestamata sõidutee laiendina ehitatud parklat.

(3) Asula sõiduteel tohib sõidukeid peatada või parkida ühes reas, kahe rattalisi külghaagiseta mootorrattaid, jalgrattaid, mopeede ja pisimopeede kõrvuti kahes reas, kusjuures sõiduki pikitelg peab olema rööpne sõiduteeäärega ja takistuse puudumisel ei tohi sõiduk olla kaugemal kui 0,2 meetrit sõiduteeäärest. Nõuet ei kohaldata sõidukite kohta, mis on pargitud käesoleva paragrahvi lõike 4 kohaselt.

(4) Asulas tohib alla kuue meetri pikkuse A- ja haagiseta B-kategooria ning haagiseta D1-alamkategooria mootorsõiduki peatada või parkida ka:

- 1) sõiduteel selle ääre suhtes teatava nurga all kohas, kus seda lubab liikluskorraldusvahend või on olemas sõiduteel laiend;
- 2) kõnniteeäärses parklas liikluskorraldusvahendiga määratud korra kohaselt;
- 3) osaliselt või täielikult kõnniteel, kus seda lubab asjakohane liikluskorraldusvahend, jättes jalakäijale sõiduteest kaugemal kõnniteeserval vabaks vähemalt 1,5 meetri laiuse käiguriba;
- 4) ohutussaarel ja eraldusribal, kus seda lubab asjakohane liikluskorraldusvahend.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatata mootorsõidukit ei tohi lõike 4 punktides 1–3 nimetatud kohtades parkida ühelgi viisil.

(6) Kõnniteel võib juht peatada sõiduki ka veose laadimiseks, kuid mitte lähemal kui 15 meetrit ühissõidukite peatuskohast ning jättes jalakäijale vabaks vähemalt 1,5 meetri laiuse käiguriba.

(7) Asulavälisel teel tuleb sõiduk peatada või parkida parempoolsel teepeenral. Kui seda nõuet ei ole võimalik täita, peab sõiduk asuma teel võimalikult paremal. Sõidukeid tohib peatada ja parkida ainult ühes reas, sõiduki pikitelg peab olema rööpne sõiduteeäärega.

(8) Pimeda ajal tohib väljaspool asulat sõidukit parkida ainult parklas või puhkekohas.

(9) Enne sõiduki juurest lahkumist peab juht rakendama abinõusid, mis väldiksid sõiduki iseenesliku liikuma hakkamise ja tõkestaksid selle omavolilise kasutamise.

§ 21. Sõiduki peatamis- ja parkimiskeeld

(1) Sõidukit ei tohi peatada ega parkida eraldusribapoolsel sõiduteeäärel, välja arvatud liikluskorraldusvahendiga näidatud kohas ja viisil.

(2) Sõidukit ei tohi peatada:

- 1) kohas, kus liikluskorraldusvahend seda ei luba;
- 2) raudteeülesõidukohal;
- 3) trammiteel või sellele lähemal kui üks meeter;
- 4) silla, estakaadi või viadukti peal ja all, välja arvatud seal parkimiseks lubatud kohad;
- 5) kohas, kus peatatav sõiduk teeb võimatuks teiste sõidukite liikumise või takistab jalakäijaid;
- 6) ülekäigurajal, jalgrattatee või jalgratta- ja jalgteel sõiduteega lõikumise kohal või lähemal kui viis meetrit enne neid kohti, kahe-suunalise tee vasakul poolel peatudes aga lähemal kui viis meetrit pärast neid kohti ning jalgrattarajal;
- 7) kohas, kus suunavööndit või sõidurada tähistava pideva märgisjoone ja peatatud sõiduki vahe oleks alla kolme meetri;
- 8) D-kategooria ühissõiduki peatuskoha teelaiendil või ühissõidukipeatuse teekattemärgisel, nende puudumisel aga peatuse poolel lähemal kui 15 meetrit bussi- või trollipeatuse ja taksopeatuse liiklusemärgile, kui see takistab D-kategooria ühissõidukite või taksode liiklust;
- 9) lähemal kui 15 meetrit enne trammipeatuse liiklusemärki;
- 10) kohas, kus sõiduk varjaks fooritulesid või liiklusemärke teiste liiklejate eest;
- 11) sõiduteel piiratud nähtavusega kohas;
- 12) haljasalal ilma selle omaniku või valdaja loata;
- 13) eraldusribal ja selle katkestuskohas, välja arvatud liikluskorraldusvahendiga lubatud juhtudel;
- 14) lõikuva sõidutee äärel lähemal kui viis meetrit, kuid mitte kohakuti lõikuva kõnniteega ning jalgratta- ja jalgteega;
- 15) ristmikul, välja arvatud seal parkimiseks lubatud kohal. Erandina tohib kolmeharulisel ristmikul sõidukit peatada ja parkida ristmikku otse läbival teel seal mittejätkuva tee vastasküljel, kui selle tee suunavööndeid keelab ületada liikluskorraldusvahend;
- 16) kauba laadimiseks aeglustus- ja kiirendusrajal ning kohas, kus ainult vasak- või tagasipööret võimaldava sõiduraja kõrval on üks sõidurada.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 8 nimetatud D-kategooria ühissõiduki peatuskohas võivad peatuda D-kategooria ühissõidukid, taksopeatustes võivad peatuda ning parkida taksod.

(4) Parkida ei tohi:

- 1) kohas, kus ei tohi sõidukit peatada;
- 2) kohas, kus liikluskorraldusvahend seda keelab;
- 3) sõiduteel raudteeülesõidukohale lähemal kui 50 meetrit;
- 4) teekattele märgitud parkimiskohtade kõrval;
- 5) väljaspool asulat peatee eesõigusemärgiga tähistatud tee sõiduteel;
- 6) aeglustus- ja kiirendusrajal;
- 7) kohas, kus ainult vasak- või tagasipööret võimaldava sõiduraja kõrval on üks sõidurada;
- 8) kohas, kus takistatakse teise sõiduki sõitmist parkimiskohale või väljasõitu sealt.

2. jagu Jalakäija liiklusreeglid

§ 22. Jalakäija asukoht teel

(1) Jalakäija peab liikuma temale ettenähtud teel või teesal. Rula, rulliske või -suuski, tõukeratast või -kelku või muid sellesarnaseid vahendeid kasutav jalakäija ei tohi ohustada kõnniteel ning jalgratta- ja jalgteel jala käijat või ratastoolis liikujat.

(2) Kui liiklustihedus võimaldab, tohib jalakäija liikuda ka jalgrattateel, takistamata jalgratta-, tasakaaluliikuri, mopeedi- ja pisimopeediliiklust, ning jalgratta- ja jalgteel jalgratturile ettenähtud osal, takistamata jalgrattaliiklust.

(3) Teel, kus sõidukitele kehtestatud suurim kiirus on suurem kui 20 kilomeetrit tunnis, peab jalakäija liikuma kõnniteel, selle puudumisel teepeenral. Nimetatud kohtade puudumise või liikumiseks sobimatuse korral võib jalakäija liikuda sõiduteel ainult selle ääre lähedal.

(4) Kahesuunalisel eraldusribata asulavälisel teel, kus puudub kõnnitee, peab jalakäija liikuma ainult vasakpoolsel teepeenral, selle puudumise või liikumiseks sobimatuse korral aga sõiduteel selle vasaku ääre lähedal, sõidukeid takistamata. Halva nähtavuse korral või pimedal ajal valgustamata teel tohib sõiduteel mitmekesi liikuda ainult ühes reas üksteise järel.

(5) Jalgratast, tasakaaluliikurit, pisimopeedi, mopeedi või mootorratast käekõrval lükkav jalakäija peab liikuma sõidutee pärisuunalise ääre lähedal, võimaluse korral väljaspool sõiduteed.

(6) Organiseeritud inimrühm, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud koolieelikute ja algklasside õpilaste rühm, võib liikuda ainult sõidutee parema ääre lähedal või jalakäijat takistamata ka kõnniteel, kõige rohkem neli inimest kõrvuti. Rühma juht peab tagama ohutuse asjakohaste vahenditega, näiteks märgulipud, pimedal ajal lõike 8 kohased helkurid, laternad või muu selline.

(7) Koolieelikute ja algklasside õpilaste rühm (edaspidi *lasterühm*) võib liikuda ainult täiskasvanute saatel kõnniteel kaks last kõrvuti. Kõnnitee puudumisel võib lasterühm liikuda teepeenral, seejuures valgustamata asulateel ning asulavälisel teel ainult valge ajal ja kahesuunalise liikluse korral eraldusribata tee vasakpoolsel teepeenral. Lasterühma saatja peab tagama ohutuse ja tal peab olema seljas ohutusvest.

(8) Halva nähtavuse korral või pimedal ajal teel liikudes peab jalakäija kasutama helkurit või valgusallikat.

(9) Ratastooli kasutatav puudega isik võib liikuda sõiduteel selle pärisuunalise ääre lähedal. Liikudes pimedal ajal või halva nähtavuse korral, peab ratastoolil olema vasakul küljel taga punane helkur või punane tuli.

§ 23. Jalakäija kohustused lapse ohutuse tagamisel

Koolieelikut saatev täiskasvanu peab jälgima last ja vältima lapse ootamatut sattumist sõiduteele.

§ 24. Sõidutee ületamise kohad

(1) Jalakäija tohib ületada sõiduteed käigusilla või -tunneli, ülekäiguraja või ülekäigukohta kaudu (väljumata selle piirest) või ristmikul.

(2) Kui käigusillale või -tunnelisse mineku koht, ülekäigurada, ülekäigukoht või ristmik ei ole kaugemal kui 100 meetrit, peab jalakäija sõiduteed ületama ainult nende kaudu. Nimetatud kohtadest kaugemal kui 100 meetrit tohib jalakäija sõiduteed ületada ainult siis, kui sõidutee on mõlemas suunas hästi näha ja sõidutee ületamisega ei tekitata liiklusohu.

§ 25. Sõidutee ületamise nõuded

(1) Sõiduteed ületades ei tohi jalakäija asjatult viivitada ega seisma jääda. Rula, rulluiske või -suuski, tõukeratast või -kelku või muid sellesarnaseid vahendeid kasutatav jalakäija peab sõidutee ületama jalakäija tavakiirusega.

(2) Jalakäija peab sõidutee ületama lühimat teed mööda, ohutussaare olemasolul selle kaudu.

(3) Reguleeritaval ristmikul või ülekäigurajal peab jalakäija sõidutee ületamisel juhendumal foorituledest, reguleerija olemasolul aga tema märguannetest.

(4) Reguleeritaval ristmikul, kus ülekäigurada ei ole teekattel tähistatud, peab jalakäija ületama sõidutee kõnniteede kulgemise suunas, ohutussaartel asuvate fooride korral aga nende ohutussaarte kaudu. Kui roheline tuli lubab jalakäijal ristmikku ületada kõikidel sinna suubuvatel teedel korraga, tohib ta üle ristmiku minna mis tahes suunas. Kui ristmikul jalakäijafoori puudub, peab jalakäija juhendumal sõidukifoori tuledest.

(5) Kui jalakäija sõiduteel olles süttib jalakäijafoori punane tuli, selle foori puudumisel sõidukifoori kollane tuli või reguleerija annab üldise liikumist keelava märguande, peab jalakäija sõltuvalt oma asukohast sõiduteel jätkama liikumist ainult kuni lähima ohutussaareni, selle puudumisel viima lõpule sõidutee ületamise.

(6) Reguleerimata ristmikul ei tohi jalakäija takistada ristmikule lähenevat sõidukit ja ristmikku otse ületavat sõidukit.

(7) Reguleerimata ülekäigurajal peab jalakäija enne sõidutee ületamist hindama läheneva sõiduki kaugust ja kiirust, andma juhile võimaluse kiirust sujuvalt vähendada või seisma jääda ja veendumal, et juht on teda märganud ning sõidutee ületamine on ohutu.

(8) Kui reguleerimata kohas sõiduteed ületav jalakäija on seisma jäänud sõidukile tee andmiseks, võib ta edasi minna alles siis, kui on veendunud ülemineku ohutuses.

§ 26. Jalakäija liiklemise keeld

Jalakäija ei tohi:

1) ületada sõiduteed kohas, kuhu on jalakäijaliikluse tõkestamiseks paigaldatud piire, ja asulas eraldusribaga teel väljaspool käigusilla, -tunnelit, ülekäigurada või ülekäigukohta;

- 2) minna sõiduteele seisva sõiduki või muu takistuse varjust veendumata, et ei lähene sõidukit;
- 3) liikuda kiirteel;
- 4) liikuda eraldusribaga sõiduteel eraldusriba kõrval ega piki eraldusriba, kui sellel pole kõnniteed.

§ 27. Nõuded käsikäruga jalakäijale

(1) Suure eseme või käsikäruga jalakäija võib liikuda sõiduteel, kui ta kõnniteel või teepeenral liikudes takistaks teisi liiklejaid ja sõiduteel liikumine ei ole talle ja teistele liiklejatele ohtlik.

(2) Pimeda ajal või halva nähtavuse korral, peab jalakäija kasutataval käsikärul, mis on üle ühe meetri lai, olema vasakul küljel ees valge ja taga punane tuli. Nimetatud tulede asemel võib käsikärul kasutada vasakul küljel ühte, eest valge ja tagant punase tulega laternat.

3. jagu Sõitja liiklusreeglid

§ 28. Sõitja kohustus juhi suhtes

Sõitja ei tohi sõidu ajal tõmmata juhi tähelepanu sõiduki juhtimiselt kõrvale.

§ 29. Sõidukisse sisenemine ja sellest väljumine

(1) Sõidukisse tohib siseneda ja sellest väljuda ainult siis, kui sõiduk seisab.

(2) Sõiduki ust ei tohi avada enne sõiduki seismajäämist. Sõiduki ukse avamine ei tohi ohustada ega takistada teist liiklejat. Sõidutee- ja jalgrattarajapoolne uks ei tohi olla avatud kauem, kui see on vajalik sõitjate sisenemiseks või väljumiseks.

(3) Sõiduteepoolselt küljelt või tagantpoolt tohib sõitja mitterööbassõidukisse siseneda ja sellest väljuda ainult siis, kui see on ohutu ega takista teist liiklejat.

(4) Ühissõidukit tohib oodata ooteplatvormil, selle puudumisel ainult kõnniteel või teepeenral.

(5) Ühissõidukipeatuses, kus puudub ooteplatvorm, tohib ühissõidukile minekuks sõiduteele astuda alles pärast ühissõiduki peatumist. Pärast ühissõidukist väljumist peab sõitja kohe sõiduteelt lahkuma.

§ 30. Turvavahendite kasutamine

(1) Sõidukis, millel on turvavööd, peab sõitja olema sõidu ajal turvavööga nõuetekohaselt kinnitatud.

(2) Sõitjal ei pea turvavöö olema kinnitatud:

- 1) jääteel sõites;
- 2) kui tema tööülesande täitmine on seotud peatustega, mille vahemaa ei ületa 100 meetrit või
- 3) kui tal on kaasas arsti kirjalik otsus temal turvavöö kasutamise vastunäidustuse kohta.

(3) Sõidukis, millel peavad olema peatoed, peab peatugi olema reguleeritud selliselt, et see toetaks sõitja pead kuklast.

(4) Mootorrattaga ja mopeediga sõitmisel peab sõitja kandma kinnirihmatud motokiivrit.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud nõue ei kehti kinnise kerega kolme- ja neljarattalisele mootorrattale ja mopeedile, millele on valmistaja poolt paigaldatud turvavööd ja istmed.

(6) Teel jalgrattaga ja pisimopeediga sõitmisel peab alla 16-aastane sõitja kandma kinnirihmatud jalgratturikiivrit.

4. jagu Jalgratturi, tasakaaluliikuri, pisimopeedi- ja mopeedijuhi liiklusreeglid

§ 31. Jalgratturi, tasakaaluliikuri juhi, pisimopeedi- ja mopeedijuhi kohustused

(1) Teel jalgrattaga, tasakaaluliikuriga ja pisimopeediga sõitmisel peab alla 16-aastane juht kandma kinnirihmatud jalgratturikiivrit.

(2) Jalgratta ja pisimopeediga võib sõita jalgrattarajal või jalgrattateel või võimalikult sõidutee parema ääre lähedal, välja arvatud käesoleva seaduse § 48 lõike 1 kohase manöövri ajal. Jalgrattaga võib sõita ka jalgratta- ja jalgteel ning teepenaaral, kui see on selleks kõlblik, ohustamata jalakäijat.

(3) Tasakaaluliikuriga võib sõita kõnniteel, jalgteel, jalgratta- ja jalgteel, jalgrattateel ja jalgrattarajal. Ülekäigurajal sõiduteed ületades ei tohi tasakaaluliikuri juht ohustada sõiduteed ületavat jalakäijat. Tasakaaluliikuri juht ei tohi kõnniteel, jalgteel ning jalgratta- ja jalgteel sõites jalakäijat ohustada ega takistada, jalakäija vahetus läheduses tohib tasakaaluliikuriga sõita jalakäija tavakiirusega.

(4) Mopeediga võib sõita sõiduteel, jalgrattarajal või jalgrattateel.

(5) Jalgrattaga jalgratta- ja jalgteel sõites ei tohi ohustada jalakäijat. Ülekäigurajal sõiduteed ületades ei tohi jalgrattur ohustada sõiduteed ületavat jalakäijat. Käesoleva seaduse § 32 lõike 1 punktis 1 nimetatud jalgrattur ei tohi kõnniteel sõites jalakäijat ohustada ega takistada, jalakäija vahetus läheduses tohib jalgrattaga sõita jalakäija tavakiirusega.

(6) Kui teel on omaette jalgrattatee ja tee reguleerimata lõikumiskoht, välja arvatud parkla, õueala, puhkekoha ja teega külgneva ala juurdesõidutee lõikumiskoht, peavad jalgrattur, tasakaaluliikuri juht, pisimopeedi- ja mopeedijuht andma teed teel liiklejale, kui teeandmise kohustus pole liikluskorraldusvahenditega seatud teisiti.

(7) Kui teel on omaette jalgratta- ja jalgteel ja tee reguleerimata lõikumiskoht, välja arvatud parkla, õueala, puhkekoha ja teega külgneva ala juurdesõidutee lõikumiskoht, peavad jalgrattur ja tasakaaluliikuri juht andma teed teel liiklejale, kui teeandmise kohustus pole liikluskorraldusvahenditega seatud teisiti.

(8) Jalgratturid, pisimopeedi- ja mopeedijuhid võivad mööduda seisvast või aeglaselt liikuvast sõidukist paremalt, kui selleks on piisavalt ruumi ja selle sõiduki juht ei ole andnud märku parempöördeks.

(9) Sõiduteega lõikumise kohale mööda jalgratta- ja jalgteed lähenev jalgrattur ja tasakaaluliikuri juht ning mööda jalgrattateed lähenev jalgrattur, tasakaaluliikuri juht, pisimopeedi- ja mopeedijuht peavad vähendama kiirust. Jalgrattur, tasakaaluliikuri juht, pisimopeedi- ja mopeedijuht peavad sõidutee ületama jalakäija tavakiirusega.

§ 32. Piirangud jalgratturi, tasakaaluliikuri juhi, pisimopeedi- ja mopeedijuhi liiklemisele

(1) Jalgrattur, tasakaaluliikuri juht, pisimopeedi- ja mopeedijuht ei tohi:

- 1) sõita kõnniteel, välja arvatud tasakaaluliikuri juht, alla 13-aastane jalgrattur ja tema kuni kaks saatjat ning väikelast rattatoolis sõidutav jalgrattur ja jalgrattur kui sõiduteel sõitmine tee seisukorra tõttu on oluliselt raskendatud;
- 2) sõita juhtrauast kahe käega kinni hoidmata, välja arvatud käega hoiatusmärguandmise ajal. Jalgrattur ei tohi sõita käega juhtrauast kinni hoidmata;
- 3) lasta vedada tema juhivat sõidukit (välja arvatud kolme- ja neljarattalist mopeedi) looma või teise sõidukiga;
- 4) vedada esemeid, mis takistavad juhtimist või tekitavad ohtu teistele liiklejatele;
- 5) vedada haagist, mis ei ole valmistatud jalgrattaga, tasakaaluliikuri, pisimopeedi või mopeediga vedamiseks;
- 6) sõidutada sõitjat, kes ei istu sõitjale ettenähtud istmel või ei kannu kinnirihmatud nõuetekohast kiivrit;
- 7) kolonnis sõitmisel tekitada ohtu teistele liiklejatele.

(2) Pisimopeedi- ja mopeedijuht ei tohi sõita ülekäigurajal.

(3) Mopeedijuht ei tohi sõita kiiremini kui 45 kilomeetrit tunnis, pisimopeedijuht kiiremini kui 25 kilomeetrit tunnis ning tasakaaluliikuri juht kiiremini kui 20 kilomeetrit tunnis.

(4) Jalgrattur ja tasakaaluliikuri juht jalgratta- ja jalgteel ning jalgrattur, tasakaaluliikuri juht, pisimopeedi- või mopeedijuht jalgrattateel peavad andma teed trammi- või bussipeatuses seisvale ühissõidukile minevale või sellelt tulevale jalakäijale.

5. jagu Juhi liiklusreeglid

§ 33. Juhi üldkohustused

(1) Juht peab olema tähelepanelik teel ja teeservas seisva või liikuva vähekaitstud liikleja (jalakäija, jalgrattur ja muu selline) suhtes ning vältima tema ohustamist ja talle kahju tekitamist.

(2) Juht on kohustatud:

- 1) enne sõidu alustamist veenduma, et tema tervises seisund lubab sõidukit juhtida;
- 2) enne sõidu alustamist veenduma sõiduki korrasolekus ja jälgima seda teel olles;
- 3) enne sõidu alustamist veenduma, et tuled ja registreerimismärgid ning juhi vaatevälja jäävad sõiduki aknad ja tahavaatepeeglid on puhtad;
- 4) enne sõidu alustamist veenduma, et tahavaatepeeglid ja iste on õigesse asendisse seatud;

- 5) enne sõidu alustamist veenduma, et tal on kaasas sõiduki juhtimiseks nõutavad dokumendid;
- 6) enne sõidu alustamist veenduma, et tema ja sõitjad kasutavad nõuetekohaselt turvavahendeid, ja mitte sõidutama sõitjat, kes pole seda nõuet täitnud;
- 7) enne sõidu alustamist veenduma, et temal ja sõitjatel on peatoed reguleeritud selliselt, et need toetaks pead kuklast, ja mitte sõidutama sõitjat, kes pole seda nõuet täitnud, kui sõidukis peavad peatoed olema;
- 8) enne paigalt liikuma hakkamist, manöövri või sõiduki seismajäämise alustamist veenduma, et see on ohutu ega takista või ohusta teisi liiklejaid ning teel töötajaid;
- 9) kui sõiduki suhtes on kohustuslik sõlmida vastutuskindlustusleping, enne sõidu alustamist veenduma sõiduki suhtes sõlmitud kohustusliku vastutuskindlustuslepingu kehtivuses (edaspidi *liikluskindlustuse leping*) ja selle alusel väljastatud poliisi olemasolus;
- 10) juhtrauaga mootorratta ja mopeedi juhtimisel hoidma juhtrauast kinni kahe käega, välja arvatud käega hoiatusmärguandmise ajal, kandma peas kinnirihmatud motokiivrit ja mitte sõidutama sõitjat, kes pole viimast nõuet täitnud;
- 11) mootorratta, maastikusõiduki, traktori, mopeedi, pisimopeedi, tasakaaluliikuri või jalgrattaga teel sõitma nii, et kõik rattad toetuksid pidevalt teepinnale.

(3) Sõidukis, millel on turvavööd, peab juht olema sõidu ajal turvavööga nõuetekohaselt kinnitatud.

(4) Mootorrattaga ja mopeediga sõitmisel peab juht kandma kinnirihmatud motokiivrit.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud nõue ei kehti kinnise kerega kolme- ja neljarattalisele mootorrattale ja mopeedile, millele on valmistaja paigaldanud turvavööd ja istmed.

(6) Juhil ei pea turvavöö olema kinnitatud:

- 1) jääteel sõites;
- 2) kui tema tööülesande täitmine on seotud peatustega, mille vahemaa ei ületa 100 meetrit või
- 3) kui tal on kaasas arsti kirjalik otsus temal turvavöö kasutamise vastunäidustuse kohta.

(7) B-, C-, D- ja T-kategooria mootorsõiduki juht peab halva nähtavuse korral ja pimedas ajal asulavälisel teel hädapeatamise korral autost või traktorist sõiduteele väljumisel ja sõiduteel viibimisel kandma ohutusvesti.

(8) Mootorsõiduki- ja trammijuht peab tundma esmaabivõtteid.

(9) Juht peab võimaldama politseiametnikul kasutada mootorsõidukit, välja arvatud eriotstarbelist mootorsõidukit, sõiduks sündmuskohale, loodusõnnetuse piirkonda või vältimatu arstiabi vajaja toimetamiseks raviautusse.

(10) Käesoleva paragrahvi lõikes 9 sätestatud ei kohaldata ametikohustusi täitva välisriigi diplomaatilise esindaja, konsulaarametniku, erimissiooni ja rahvusvahelise organisatsiooni esindaja ning välisriigi diplomaatilise esinduse ja konsulaarasutuse, erimissiooni ja rahvusvahelise organisatsiooni esinduse töötaja suhtes.

(11) Juhil on keelatud:

- 1) tegeleda juhtimise ajal toimingutega, mis võivad segada juhtimist või liiklusolude tajumist, sealhulgas kasutada telefoni ilma käsi vabaks jätva vahendita, sõiduki liikumise ajal hoida telefoni käes;
- 2) joobeseisundis või alkoholi piirmäära ületavas seisundis või liiklusohtlikus tervise seisundis juhtida sõidukit või anda juhtimist üle sellises seisundis isikule;
- 3) anda mootorsõiduki ja trammijuhtimist üle isikule, kellel puudub selle sõiduki juhtimisõigust tõendav dokument;
- 4) sõidutada sõitjat, kes ei ole käesoleva seaduse § 30 lõike 1 kohaselt turvavööga kinnitatud või ei kasuta § 30 lõike 4 või § 36 lõike 6 kohast turvavarustust, kui tegemist ei ole hädaseisundiga.

(12) Ühissõidukijuht ei tohi sõiduki ust avada enne sõiduki seismajäämist ega alustada sõitu enne kõigi sõitjate sisenemist ning uste täielikku sulgumist.

§ 34. Sõitjate- ja veosevedu

(1) Sõitjaid ja veoseid tohib vedada ainult viisil, mis ei takista sõiduki juhtimist ega piira juhi vaatevälja, ei varja sõiduki tulesid, registreerimis- ja tunnusmärke ega juhi märguandeid.

(2) Sõitjaid tohib vedada ainult valmistaja poolt sõidukis ettenähtud kohtadel ja viisil. D1E-alamkategooria autorongi koosseisus olevat haagist ei tohi kasutada sõitjate veoks. Veoauto kastis tohib sõita vaid veost saatev või veose järele minev isik tingimusel, et tema jaoks on allpool luukide ülemist serva istumiseks sobiv ja ohutu koht, kusjuures suurim lubatud sõidukiirus ei tohi ületada 60 kilomeetrit tunnis.

(3) Kaitseväes ja Kaitseliidus tohib sõitjaid vedada inimeste veoks kohandatud veoautodega, kusjuures suurim lubatud sõidukiirus ei tohi ületada 60 kilomeetrit tunnis.

(4) Kaitseväes ja Kaitseliidus tohib sõitjaid vedada veoautodega vähemalt 18-aastane C- ja C1-kategooria auto juhtimisõigusega juht, kes on saanud sellekohase koolituse ja kellel on vähemalt 6-kuune veoauto juhtimise kogemus.

(5) Kaitseväe ja Kaitseliidu sõitjate ja veose veo korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

(6) Veos peab olema paigutatud, kinnitatud ja kaetud nii, et see ei ohustaks inimesi, ei rikuks keskkonda, ei põhjustaks varalist kahju ega takistaks liiklust. Veosevedu peab toimuma autoveoseaduse alusel kehtestatud korras.

(7) Sõites estakaadi, viadukti, elektri- või sideliini või muu sellise alt läbi, peab juht alati veenduma, et see on ohutu.

(8) Sõiduki, autorongi ja masinrongi üksainuski mõõde veosega või veoseta ei tohi ületada käesoleva seaduse § 80 lõike 3 alusel kehtestatud nõudeid.

(9) Kui sõiduki, autorongi ja masinrongi mõõde veosega või veoseta ületab käesoleva seaduse § 80 lõike 3 alusel kehtestatud suuruse, võib sõidukit kasutada teeseaduse §-s 35 sätestatud korras.

(10) Suur- ja raskeveos peab olema tähistatud käesoleva seaduse § 73 lõike 11 kohaselt.

(11) Autorongi või masinrongi koosseisus oleva haagise tegelik mass ei tohi ületada haagise suurimat massi, mis on veduki registreerimisel määratud.

(12) Sõiduki tegelik mass ei tohi ületada registrimassi, mis tahes telje koormus aga registriteljekoormust, kui selle kohta pole teeseaduse § 35 lõike 2 alusel kehtestatud korras välja antud eriluba.

(13) Kui veosega või veoseta sõiduki, autorongi või masinrongi tegelik mass või teljekoormus ületavad käesoleva seaduse § 80 lõike 3 alusel kehtestatud nõudeid, võib sõidukit, autorongi või masinrongi kasutada teeseaduse §-s 35 sätestatud korras.

(14) Ohtliku veose vedu toimub autoveoseaduse alusel kehtestatud korras. Ohtlikku veost vedaval sõidukil peab olema ettenähtud kohtades asjakohane ohumärgis ja ohtliku veose tunnusmärk.

(15) Pukseeritava seadme vedu toimub käesoleva seaduse § 63 alusel kehtestatud korras.

§ 35. Juhi kohustused jalakäija, tasakaaluliikuri juhi ja jalgratturi ohutuse tagamisel

(1) Juht ei tohi oma tegevusega ohustada jalakäijat, tasakaaluliikuri juhti ega jalgratturit. Eriti tähelepanelik peab juht olema lapse, vanuri ning haigustunnustega, liikumispuudega ja pimedaga inimese suhtes.

(2) Lisaks käesoleva seaduse § 17 lõikes 5 sätestatule peab juht andma teed jalakäijale:

1) tagurdades;

2) kes lõpetab sõidutee ületamist, kuigi juhile on süttinud foori lubav tuli või reguleerija on andnud liikumist lubava märguande.

(3) Juht peab igal pool andma teed valge kepiga või juhtkoeraga liikuvale pimedale jalakäijale.

(4) Reguleerimata ülekäigurajale lähenedes peab juht sõitma sellise kiirusega, mis on piisavalt väike, et mitte ohustada jalakäijat, kes on astunud või astumas ülekäigurajale. Vajaduse korral peab juht seisma jääma, et võimaldada jalakäijal sõiduteed ületada.

(5) Kui reguleerimata ülekäiguraja ees on pärisuunavööndis kõrvalrajal seisma jäämas või jäänud sõiduk, ei tohi juht sellest sõidukist mööduda vahetult enne ülekäigurada ega ülekäigurajal, vaid peab ülekäiguraja ees seisma jääma. Ülekäigurajale tohib juht sõita pärast seda, kui ta on veendunud, et ta ei ohusta ülekäigurajale astunud või astuvat jalakäijat.

(6) Kui reguleerimata ülekäiguraja ees seisma jäänud sõiduki ja ülekäigurajale läheneva sõiduki vahele jääb vaba sõidurada, ei pea juht ülekäiguraja ees seisma jääma, kuid peab arvestama käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatut.

(7) Kui vastassuunavööndi poolel on reguleerimata ülekäiguraja nähtavus piiratud seisva sõiduki või muu takistuse tõttu, peab juht sõidu jätkamisel olema eriti ettevaatlik, et mitte ohustada ülekäigurajal olevat jalakäijat.

(8) Ülekäigurajale tohib sõita vaid siis, kui juht on kindel, et tal ei tule sellel seisma jääda.

(9) Ülekäigurajal ei tohi juht tagasi pöörata.

(10) Kui foorituli või reguleerija märguanne keelab juhil sõita reguleeritavale ülekäigurajale, peab juht seisma jääma stoppjoone või stoppjoonemärgi ees, nende puudumisel ülekäiguraja ees.

(11) Kui reguleeritav ülekäigurada tuleb ületada kõrvalepöörde lõpul, võib juht juhul, kui tema sõidusuunas pole stoppjoont või stoppjoonemärki, ülekäiguraja ületada, andes teed lubava fooritule ajal sõiduteed ületavale jalakäijale, jalgratturile ja tasakaaluliikurijuhile.

(12) Kui reguleeritav jalgrattateed tuleb ületada kõrvalepöörde lõpul, võib juht juhul, kui tema sõidusuunas pole stoppjoont või stoppjoonemärki, jalgrattateed ületada, andes teed lubava fooritule ajal sõiduteed ületavale jalgratturile ja tasakaaluliikurijuhile.

§ 36. Lapse ohutust tagavad lisanõuded

(1) Juht peab arvestama, et lapse areng ei võimalda veel liiklusolusid terviklikult hinnata.

(2) Nähes teel või tee ääres last või seisvat bussi, millel on lasterühma tunnusmärk ja põlevad ohutuled, peab juht olema eriti tähelepanelik ja sõitma kiirusega, mis võimaldab ohtu vältida.

(3) Asulavälisel teel sõitjate juhuveol, mille eesmärgiks on laste vedu, kasutatavas bussis võib alla 18-aastaseid istuvaid lapsi vedada vastavalt istekohtade arvule ning seisvate laste vedu on keelatud.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(4) Sõitjateveol, mille eesmärgiks on laste vedu, kasutataval bussil peab esi- ja tagaosas olema lasterühma tunnusmärk ning peatuse ajal peavad põlema ohutuled. Bussijuht ja lasterühma saatja peavad tagama laste bussi sisenemise ja bussist väljumise ning sõidutee ületamise ohutuse.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(5) Juht peab andma teed sõiduteed ületavatele lastele lasterühma saatja märguandel.

(6) Kui lapse pikkus ei võimalda teda nõuetekohaselt kinnitada auto turvavööga, tuleb lapse sõidutamisel autos, millel on turvavööd, kasutada tema pikkusele ja kaalule sobivat turvatooli, -hälli või muud nõuetekohast turvavarustust. Sõiduauto esiistmel tohib last sõidutada ainult siis, kui ta on turvavarustuse abil nõuetekohaselt kinnitatud. Seljaga sõidusuunas paigaldatud turvavarustust ei tohi lapse sõidutamisel kasutada istekohal, mis on varustatud rakendusvalmis esiturvapadjaga.

(7) Auto esiistmel ei tohi last süles hoides sõidutada. Auto, välja arvatud sõiduauto tagaistmel tohib täiskasvanud sõitjal süles olla üks alla 12-aastane laps tingimusel, et last süles hoidev sõitja on turvavööga nõuetekohaselt kinnitatud ja kõik autos olevad istekohad on hõivatud. Erandina tohib bussi ja trolli istmel, välja arvatud esiistmel, täiskasvanud sõitjal süles olla üks alla seitsmeaastane laps.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(8) Kui laste sõidutamisel sõiduauto tagaistmel kahe lapse turvavarustuse tõttu keskmise turvaseadme paigaldamine ei ole võimalik, tuleb vähemalt kolmeaastase lapse kinnitamiseks keskmisel istekohal kasutada vähemalt täiskasvanu turvavöö vöörihma.

(9) Takso tagaistmel alla kolmeaastase lapse sõidutamisel ei ole lapse turvavarustuse kasutamine kohustuslik. Alla kolmeaastast last tohib takso tagaistmel sõidutada täiskasvanud sõitja süles tingimusel, et last süles hoidev sõitja on turvavööga nõuetekohaselt kinnitatud ja tema süles on üks laps. Vanemate kui kolmeaastaste laste sõidutamisel takso tagaistmel tuleb vähemalt üks laps kinnitada turvavöö padja ja sõltuvalt lapse kasvust kas täiskasvanu turvavöö või ainult selle vöörihmaga või muu nõuetekohase turvavarustusega. Ülejäänud laste sõidutamisel takso tagaistmel tuleb kasutada vähemalt täiskasvanu turvavöö vöörihma.

(10) Alla 12-aastast last ei tohi sõidutada mopeedi ega mootorratta tagaistmel.

§ 37. Juhi kohustused ühissõidukiraja kasutamisel ja ühissõidukile eesõiguse andmisel

(1) Juht, kelle sõidukile ühissõidukirajad ei ole sõitmiseks määratud, võib neid radasid kasutada erandina järgmiselt:

1) ühissõidukirajale, mis on pärisuunalise sõidutee serval ega ole muust sõiduteest pidevjoonega eraldatud, tuleb reastuda enne pööret või seismajäämist sõitjate peale- või mahaminekuks tingimusel, et see ei sega liinivedu teostavat ühissõidukit. Sellisele ühissõidukirajale võib sõita pöörde lõpetamisel, kuid seejärel tuleb sealt kohe lahkuda;

2) ühissõidukirajaga teel olevast ühissõidukirajast tohib kohas, kus liikluskorraldusvahend seda ei keela, ainult risti üle sõita.

(2) Asulateel, kus suurim lubatud kiirus on kuni 50 kilomeetrit tunnis, peab juht andma teed tähistatud peatusest välja sõitvale D-kategooria ühissõidukile.

§ 38. Juhi ja sõitja kohustused sõiduki peatamisel liiklusjärelvalve teostaja poolt

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(1) Juht on kohustatud sõiduki peatama, kui selleks on kehtestatud korras märguande andnud politseiametnik, abipolitseinik või muu isik, kelle pädevus selleks tuleneb seadusest või seaduse alusel antud muust õigusaktist. Kui liiklusjärelvalve teostaja pole peatumiseks kohta näidanud, peab juht peatama sõiduki sõidutee parempoolsel teepeenral, selle puudumisel sõidutee parempoolse ääre lähedal.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Mootorsõiduki- ja trammijuhil peavad olema kaasas ning ta peab esitama liiklusjärelvalve teostaja nõudel käesoleva seaduse §-s 88 ja § 145 lõikes 2 loetletud dokumendid.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3) Riikliku järelvalve teostamiseks vajalikud dokumendid peab mootorsõidukijuht andma liiklusjärelvalve teostajale juhikohalt lahkumata, autost läbi avatud küljeakna. Juht ja sõitja peavad jääma oma kohale ja võivad sõidukist lahkuda ainult liiklusjärelvalve teostaja loal või korraldusel.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(4) Kui sõidukil on kohustuslik sõidumeerik ja kiiruspiirik, peab juht võimaldama teostada riiklikku järelvalvet nimetatud seadmete olemasolu, töökorras oleku, paigaldusplaatide, plommide ning sõidumeeriku salvestuslehtede või salvestusandmete alusel sõidu- ja puhkeaja nõuetest kinnipidamise üle. Digitaalse sõidumeeriku korral peab juht võimaldama liiklusjärelvalve teostajal kasutada liiklusjärelvalve teostaja kaarti.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(5) Juht peab võimaldama kontrollida sõiduki vastavust tehnonõuetele ja varustusele.

(6) Juhil on õigus nõuda liiklusjärelvalve teostajalt ametitunnistuse või muu tema pädevust tõendava dokumendi esitamist ja teha sellelt vajalikke märkmeid.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 39. Juhi märguanded

(1) Juht peab andma suunamärguande vastavalt liiklusolukorrale õigel ajal, kuid mitte hiljem kui kolm sekundit enne sõidu, manöövri või sõiduki peatamise alustamist. Suunatulemärguande peab jätkuma manöövri ajal ja tuleb lõpetada kohe pärast manöövrit, käega märguande andmise võib lõpetada vahetult enne sõidu alustamist, manöövrit või sõiduki peatamist. Juht peab pärast suunamärguannet veenduma, et talle antakse teed ja et sõidu jätkamine on ohutu.

(2) Juht, kelle sõiduki ehituses pole suuna- või stopptulesid ette nähtud, kelle sõiduki suuna- või stopptuled on rikkis või sõitmisel töötavate ohutuledega, peab andma märku käega järgmiselt:

- 1) paremsuunamärguandeks tõstma õla kõrgusele kõrvale sirge parema käe või kõverdama õla kõrgusele tõstetud vasaku käe küünarnukist täisnurgi ülespoole;
- 2) vasaksuunamärguandeks tõstma õla kõrgusele kõrvale sirge vasaku käe või kõverdama õla kõrgusele tõstetud parema käe küünarnukist täisnurgi ülespoole;
- 3) pidurdamismärguandeks liigutama kõrvale tõstetud sirget kätt üles-alla.

(3) Helisignaali võib juht anda vaid ohu tekkimisel ja väljaspool asulat ka liikleja tähelepanu äratamiseks.

(4) Tulesid võib juht vilgutada ainult liikleja tähelepanu äratamiseks.

(5) Hoiatusmärguande andmine ei anna juhile eesõigust.

(6) Seisval sõidukil peavad põlema ohutuled:

- 1) asulavälisel sõiduteel või teepeenral pimedal ajal või halva nähtavuse korral, kui kas või üks ääretuli ei põle;
- 2) liiklusõnnetuse korral;
- 3) hädapeatamise korral.

(7) Sõitval sõidukil peavad põlema ohutuled pimedal ajal või halva nähtavuse korral, kui üks lähituli või vähemalt üks tagumine ääretuli ei põle.

(8) Ohukolmnurka peab mootorsõiduki, välja arvatud mopeedi ja kahe rattalise külghaagiseta mootorratta juht kasutama:

- 1) ohutulede puudumisel käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud juhtudel;
- 2) ohutulede puudumisel või nende rikke korral käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud juhul, kinnitatuna sõidukile tagantpoolt nähtavale kohale;
- 3) sõltumata ohutulede olemasolust, kui hädapeatatud või liiklusõnnetuses osalenud sõiduk asub sõiduteel halva või piiratud nähtavusega kohas või kui veos on niisuguses kohas sõiduteele kukkunud või sinna voolanud.

(9) Ohukolmnurk tuleb teele panna sõidukile mitte lähemale kui 25 meetrit asulas ja 50 meetrit väljaspool asulat, aga sellisele kaugusele, et ohukolmnurk oleks hajutatud päevavalguse tingimustes nähtav asulas vähemalt 50 meetri kauguselt ja väljaspool asulat vähemalt 100 meetri kauguselt. Hädapeatamise või liiklusõnnetuse korral ristmikul võib ohukolmnurk olla nimetatud kaugustest lähemal, asudes suurema ohu suunas kaugusel,

mis võimaldab teistel juhtidel ohtu õigel ajal märgata. Ohukolmnurgaga koos võib juht kasutada vilkuvat kollast tuld.

§ 40. Tulede kasutamise üldnõuded

(1) Sõidu ajal peavad mootorsõidukil põlema lähi- või kaugtuled ning ääre- ja numbrituled. Trammil peavad sõidu ajal põlema lähi- ja ääretuled. Haagisel peavad sõidu ajal põlema ääre- ja numbrituled.

(2) Valge ajal võib lähitulede asemel kasutada päevatulesid. Päevatuled võivad põleda ilma ääre- ja numbrituledeta.

(3) Autorongil (välja arvatud autorong, mille veduk on B-kategooria auto) ja masinrongil, millel puuduvad ees ülemised ääretuled, peab veduki kabiini või kere esiosa kohal olema valgustatud autorongi tunnusmärk.

(4) Halva nähtavuse korral või pimedal ajal valgustamata teel peatatud või pargitud mootorsõidukil ja selle haagisel peavad põlema ääre- ja numbrituled. Asulavälisel teel tuleb lisaks kasutada ka ohutulesid.

(5) Halva nähtavuse korral või pimedal ajal valgustamata asulavälisel teel peatatud või pargitud sõidukil ei tohi põleda lähi-, kaug- ega udutuled. Asulateel peatatud sõidukil ei tohi põleda kaug- ega udutuled, välja arvatud juhul, kui udutulesid kasutatakse lähitulede asemel. Asulateel pargitud sõidukil ei tohi põleda lähi-, kaug- ega udutuled. Asulatee vasakul teepoolel peatatud sõidukil ei tohi põleda ka lähituled.

(6) Asulas võib käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud ääretulede asemel kasutada mõlema- või liiklusepoolseid seisutulesid juhul, kui:

- 1) mootorsõiduk ei ole üle kuue meetri pikk ega üle kahe meetri lai;
- 2) mootorsõiduk on ilma haagiseta.

(7) Käesoleva paragrahvi lõigete 4 ja 6 nõuded ei laiene peatatud ja pargitud sõidukile, mis asub:

- 1) teel, mis on valgustatud nii, et sõiduk on piisavalt kaugemale näha;
- 2) väljaspool sõiduteed ja kattega teepeenart;
- 3) asulas sõidutee ääres, kui on tegemist jalgratta, pisimopeedi, mopeedi või kahe rattalise külghaagiseta mootorrattaga, millel puudub aku;
- 4) õuealal.

§ 41. Kaugtulede kasutamine

(1) Kaugtulesid võib kasutada sõidul pimedal ajal või halva nähtavuse korral.

(2) Kui möödasõitu alustades ollakse piisavalt lähedal ees liikuvale sõidukile, võib möödasõidu kavatsusest anda märku kaugtulede lühiajalise vilgutamisega.

(3) Kaugtulesid ei tohi kasutada, kui:

- 1) tee valgustus tagab nähtavuse vähemalt 300 meetri ulatuses;
- 2) vastutulevast sõidukist ollakse sellisel kaugusel, et võidakse selle juhti pimestada;
- 3) kaugtuled hakkavad valgustama ees sõitvat sõidukit;
- 4) kaugtuled võivad pimestada teist sõidukijuhti, kaasa arvatud tee läheduses liikuva vee- või raudteesõiduki juhti. Raudteesõiduki juhti ei tohi pimestada ka raudteeülesõidukoha ees raudtee ületamise võimalust oodates.

§ 42. Udutulede kasutamine

(1) Eesmised udutuled võivad põleda sõidu ajal koos esituledega udust või sajast põhjustatud halva nähtavuse korral.

(2) Eesmisi udutulesid võib kasutada ka käesoleva seaduse § 40 lõikes 1 nimetatud juhul lähitulede asemel.

(3) Tagumisi udutulesid võib kasutada sõidu ajal ainult asulavälisel teel udust või sajast põhjustatud halva nähtavuse korral või kui sõidutuulest ülestõstetud lumi, tolm või pori halvendab oluliselt tulede nähtavust tahapoolle.

§ 43. Töötulede kasutamine

Sõidukile paigaldatud lisatuled, mis on ette nähtud töökoha valgustamiseks, võivad põleda ainult seoses tööülesande täitmisega. Need ei tohi pimestada teist juhti.

§ 44. Kollane vilkur

(1) Kollane vilkur peab olema paigaldatud ning olema sisse lülitatud:

- 1) tehohoiuülesandeid ja teel möödapääsmatuid tööülesandeid täitval sõidukil (edaspidi *hooldussõiduk*);

2) sõidukil, mida kasutatakse teeseaduse §-ga 35 kehtestatud korras.

(2) Kui on oht, et teised liiklejad sõidukit piisavalt aegsasti ei märka või kui sõiduk kujutab ohtu või takistab teisi liiklejaid, võib kollane vilkur olla paigaldatud ning sisse lülitatud teel liiklevale või teel töid teostavale sõidukile järgmiste toimingute ja olukordade puhul:

- 1) abi osutamise toimingud teel selleks ettenähtud mootorsõidukiga;
- 2) sõitmine põllumajandus- või metsatööstustraktoriga ja piiratud kiirusega sõidukitega või nende veetavate järeelhaagistega, mis on koos koormaga laiemad kui 2,55 meetrit;
- 3) sõitmine mootorsõidukiga, mille valmistajakiirus ei ületa 40 kilomeetrit tunnis.

§ 45. Sõiduki asukoht sõites

(1) Teekattemärgistega sõiduradadeks jaotatud sõiduteel tuleb sõita sõiduraja piirides.

(2) Kahesuunalise liiklusega sõiduteel, mille kogulaiuses on kolm teekattemärgistega tähistatud sõidurada, ei tohi sõita äärmisele vasakpoolsele ehk vastassuunarajale. Keskmist rada võib kasutada ainult möödäsõiduks või ümberpöikeks ning seda tuleb kasutada ümberreastumiseks enne vasak- või tagasipööret.

(3) Kahesuunalise liiklusega sõiduteel, mille kogulaiuses on neli või enam sõidurada, ei tohi sõita vastassuunavööndis.

(4) Kahesuunalise tee sõidusuundi eraldavast ohutussaarest või muust sellisest rajatisest tuleb mööduda paremalt.

(5) Sõidukiga, mille suurim kiirus ei tohi ületada 40 kilomeetrit tunnis või mis muul liiklusvoost sõltumatu põhjusel ei saa sõita nimetatud kiirusest kiiremini, tuleb sõita äärmisel parempoolsel rajal. Nimetatud nõue ei kehti järgmistel juhtudel:

- 1) kui sõidetakse mööda eesliikuvast sõidukist;
- 2) kui valmistatakse vasak- või tagasipöördeks;
- 3) hooldussõidukitele tööülesannete täitmisel.

(6) Asula sõiduteel tohib sõita pärisuunavööndis mis tahes sõidurajal eeldusel, et täidetakse käesoleva seaduse § 37 nõudeid.

(7) Asulavälisel teel tuleb sõita sõiduolusid arvestades võimalikult sõidutee parema ääre lähedal, ohustamata teisi liiklejaid, kui liikluskorraldusvahend ei näita teisiti.

(8) Kui asulavälisel teel on pärisuunavööndis mitu tähistatud sõidurada, siis tohib vasakpoolseid radasid kasutada ainult juhul, kui parempoolsed on hõivatud. Vastassuunavööndis sõitmine on sel juhul keelatud.

(9) Trammiliiklust takistamata tohib mitterööbassõidukiga sõita või seisma jääda sõiduteega samal tasandil asuval pärisuunalisel trammiteel ainult siis, kui mitterööbassõidukite sõiduradade arv ei ole liiklusemärgiga määratud. Kui sõiduk takistab trammiliiklust, peab juht trammitee vabastama. Vastassuunast läheneva sõiduki juht peab vasakule pöörava sõiduki juhile andma võimaluse vabastada trammitee.

(10) Mitterööbassõidukiga ei tohi sõita vastassuunalisel trammiteel.

(11) Eritalituse sõidukiga tohib sõita kõnniteel, jalgrattarajal, jalgrattateel, jalgratta- ja jalgteel, ohutussaarel ja eraldusribal juhul, kui täidetakse tööülesandeid ja ülesande täitmine sõiduteelt ei ole võimalik.

(12) Teepeenral tohib mootorsõidukiga sõita ainult käesoleva seaduse § 20 lõigetes 2 ja 7, § 48 lõikes 3, § 52 lõike 2 punktis 3, § 53 lõikes 4 ning § 54 lõikes 2 nimetatud juhtudel.

(13) Sõidukiga ei tohi sõita haljasalale või sellel sõidukite liiklemise tagajärjel kujunenud pinnasteele või väljaspool teed kohtades, mis ei ole ette nähtud mootorsõidukite liikluseks ilma maaomaniku või -valdaja loata.

(14) Kui pööratakse teele, mille ees on muutsuunalisusega teele sõitu tähistav liiklusmärk, tuleb sõita äärmisele parempoolsele rajale. Sealt võib suunduda vasakpoolsetele radadele vaid pärast seda, kui juht on kindel, et pärisuunas võib sõita ka teistel radadel.

§ 46. Piki- ja külgsõit

(1) Juht peab vastavalt sõiduki kiirusele ning tee- ja ilmastikutingimustele hoidma sellist pikivahet, mis võimaldab vältida otsasõitu ees ootamatult pidurdanud või seisma jäänud sõidukile.

(2) Asulasisesel teel peab aeg, mis kulub üksteise järel liikuvate sõidukite vahelise pikivahe läbimiseks, olema normaalingimustel vähemalt kaks sekundit ja asulavälisel teel vähemalt kolm sekundit. See nõue ei kehti, kui väljutakse möödäsõiduks oma sõidurajalt ja sellest on suunatulega märku antud.

(3) Sõitmisel peab juht hoidma ohutut külgsõitu.

(4) Asulavälisel teel, millel pärisuunas on üks sõidurada, peab juht, kes ei sõida sellel teelõigul lubatud suurima kiirusega, hoidma niisugust pikivahet, et temast mööda sõitnud juht saaks tagasi reastuda. Nõue ei kehti, kui juht ise valmistub möödasõiduks, kui liiklus on tihe või kui sellel teelõigul ei tohi mööda sõita.

§ 47. Sõiduraja ja -rea vahetamine

(1) Kõrvuti sõitvate sõidukite juhtide vastastikusel sõiduraja ja -rea vahetamisel peab juht andma teed temast paremal oleva sõiduki juhile.

(2) Teel, kus pärisuunas on kaks või enam teekatemärgistega tähistatud sõidurada, ei tohi juht tiheda liikluse korral, kui kõik rajad on ühtlaselt koormatud, ees sõitvatest sõidukitest mööda sõita.

§ 48. Pöörded

(1) Enne vasak- või tagasipööret peab juht aegsasti suunduma sõidutee pärisuunavööndi vasaku ääre ja enne parempööret parema ääre lähedale või selle pöörde jaoks liikluskorraldusvahendiga ettenähtud sõidurajale. [RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(2) Pöördel peab juht ristmikul sõitma nii, et sõiduteede lõikumisalalt välja sõites ei satuks ta vastassuunavööndisse.

(3) Kui juht ei saa ristmikul või ristmikevahelisel teel sõiduki suure pöörderaadiuse või sõidutee seisundi tõttu pöörata käesoleva paragrahvi lõigete 1 ja 2 ning käesoleva seaduse § 45 lõike 3 nõuete kohaselt, võib nendest nõuetest kõrvale kalduda, sealhulgas sõita teepeenrale, tingimusel et ei ohustata ega takistata teist liiklejat ega rikuta tee muldkeha.

(4) Kui teel on aeglustusrada, peab pöörata kavatsev juht aegsasti siirduma sellele rajale ja vähendama kiirust alles seal.

(5) Kui teele sõitmiseks on kiirendusrada, peab juht sõitma sellel ja liiklusvooga ühinemisel andma teed teel sõitvale juhile.

(6) Väljaspool asulat võib juht eraldusribaga teel vasakule või tagasi pöörata vaid kohas, kus on asjakohased liiklusmärgid.

§ 49. Tagurdamine ja tagasipööre

(1) Tagurdades ei tohi juht ohustada ega takistada teist liiklejat, vajaduse korral tuleb kasutada teise isiku abi.

(2) Ühesuunalisel teel tohib juht vastassuunas tagurdada ainult manöövrüks, kuid ei tohi tagurdada ristmikule.

(3) Juht ei tohi tagasi pöörata:

- 1) ülekäigurajal;
- 2) raudteeülesõidukohal;
- 3) piiratud nähtavusega kohas.

§ 50. Sõidukiiruse valimine

(1) Juht peab järgima käesoleva seaduse §-s 15 sätestatud suurimat lubatud sõidukiirust.

(2) Õppesõidu ajal ja esmase või piiratud juhtimisõigusega juhiloa omaja ei tohi sõita kiiremini kui 90 kilomeetrit tunnis.

(3) Juht peab kohandama oma sõiduki kiiruse olukorrale vastavaks, kuid ei tohi ületada suurimat lubatud kiirust. Juht peab:

- 1) sõidukiiruse valikul arvestama oma sõidukogemust, teeolusid, tee ja sõiduki seisundit, veose iseärasusi, ilmastikutingimusi, liikluse tihedust ning muid liiklusolusid, et ta suudaks seisma jääda sõiduki eespoolse nähtavusulatuse piires ning teel oleva sellise takistuse ees, mida juht pidi ette aimama;
- 2) vähendada kiirust ning vajaduse korral seisma jääma, kui tingimused seda nõuavad, eriti siis, kui nähtavus on halb;
- 3) viima kaugtuledele lähituledele üleminekul sõidukiiruse vastavusse uue nähtavusulatusega;
- 4) vähendada kiiruse selliseks, mis võimaldaks vältida teist liiklejat kahjustavat vee, pori, kruusa või muu sellise ülespaiskamist ning vältida või vähendada liikleja ja teega piirneva elumuala tolmutamist.

(4) Juht peab sõitma piisavalt väikese kiirusega ja vajaduse korral seisma jääma, kui ta möödub:

- 1) teel või tee läheduses olevast lapsest;
- 2) teel olevast lastebussist, millel on sisselülitatud ohutuled;
- 3) valge kepiga või juhtkoeraga pimedast jalakäijast;

- 4) jalakäijast, kellest on näha, et puude või haiguse tõttu on tema liikumine takistatud või häiritud;
- 5) pärisuunalisest trammist, mis seisab või hakkab peatuma trammipeatuses;
- 6) sisselülitatud vilkuriga eritalituse sõidukist.

(5) Juht ei tohi sõita kiiremini:

- 1) sõiduki valmistajakiirusest. Autorongi ja masinrongi kiirus ei tohi ületada ühegi tema koosseisus oleva sõiduki valmistajakiirust;
- 2) kiiruspiirangu tunnusmärgil olevast kiirusest;
- 3) liikluskorraldusvahendiga lubatud kiirusest.

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 5 punktis 2 nimetatud kiiruspiirangu tunnusmärk peab olema paigaldatud sõiduki tagaosale tagaliiklejale nähtavale kohale, kui sõiduki, välja arvatud tasakaaluliikuri, pisimopeedi või mopeedi, suurim kiirus peab olema väiksem käesoleva seaduse § 15 lõike 1 punktis 1 nimetatud kiirusest. Mootorsõidukil või autorongil, välja arvatud mopeedil, mis ei tohi või ei saa sõita kiiremini kui 40 kilomeetrit tunnis, peab olema taga vasakul äärel või keskel aeglase sõiduki tunnusmärk.

(7) Juht ei tohi:

- 1) põhjendamatult aeglase sõiduga takistada teisi sõidukeid;
- 2) järsult pidurdada, kui see pole vajalik ohutuse tagamiseks.

§ 51. Möödasõit

(1) Eesliikuvast sõidukist tohib juht mööda sõita vasakult. Kui eesliikuv sõiduk pöörab vasakule või tagasi ja see on selgelt arusaadav, tuleb sellest mööda sõita paremalt.

(2) Trammist tohib juht mööda sõita paremalt. Kui trammitee asub pärisuunavööndi paremal äärel, tuleb trammist sõita mööda vasakult.

(3) Enne möödasõidu alustamist peab juht veenduma, et:

- 1) ükski tema järel sõitva sõiduki juht pole alustanud temast möödasõitu;
- 2) samal sõidurajal ees sõitva sõiduki juht pole andnud märku vasakpöördeks;
- 3) möödasõit ei ohusta ega takista teisi liiklejaid;
- 4) sõidurada, millele juht suundub, on piisavas ulatuses vaba;
- 5) sõiduki, millest alustatakse möödasõitu, suhteline kiirus võimaldab sellest mööda sõita piisavalt lühikese ajaga;
- 6) tal on võimalik tagasi reastuda, ohustamata ja takistamata juhti, kelle sõidukist mööda sõidetakse.

(4) Kui möödasõidu ajal ilmneb takistus või liiklusohu, mida juht ei saanud ette näha või ei osanud õigesti hinnata enne möödasõidu alustamist, tuleb möödasõit katkestada.

§ 52. Möödasõidukeeld

(1) Vastassuunavööndi kaudu ei tohi juht mööda sõita:

- 1) kui ei ole täidetud käesoleva seaduse § 51 lõikes 3 nimetatud tingimused;
- 2) piiratud nähtavusega teelõigul;
- 3) ristmikul ja ristmiku vahetus läheduses sellele subuval teel, välja arvatud selline ristmik, kus teistest suundadest lähenevatel juhtidel on tee andmise kohustus;
- 4) raudteeülesõidukohal ja selle vahetus läheduses enne raudteeülesõidukohta;
- 5) reguleerimata ülekäigurajal.

(2) Pärisuunavööndis ei tohi juht mööda sõita:

- 1) piiratud nähtavusega teelõigul, kui pärisuunavööndi sõidurajad pole tähistatud teekattemärgistega või teekattemärgised pole nähtavad;
- 2) reguleerimata ülekäigurajal;
- 3) aeglustus- või kiirendusraja, teepenna või ühissõidukipeatuskoha teelaiendi kaudu, välja arvatud juhul, kui sõidetakse paremalt mööda sõidukist, mis on vasak- või tagasipöördel.

§ 53. Juhtide vastastikused kohustused möödasõidul

(1) Möödasõidul oleva sõiduki juht peab hoidma möödasõidetava sõiduki suhtes ohutut piki- ja külgevahet.

(2) Juht, kelle sõidukist sõidetakse mööda vasakult, peab liiklusolusid arvestades hoiduma võimalikult paremale ega tohi möödasõitu takistada sõidukiiruse suurendamisega ega muul viisil.

(3) Kui möödasõidu katkestanud juht tahab naasta pärisuunavööndisse, peavad tema järel sõitvad juhid seda võimaldama.

(4) Kui sõidutee laius, kulg või seisund koos tiheda vastassuunaliiklusega ei võimalda ohutult mööda sõita aeglasest, suurest või piiratud sõidukiirusega sõidukist, peab sellise sõiduki juht vähendama kiirust ning vajaduse korral hoidma võimalusel võimalikult tee äärde, et tema taha kogunenud sõidukid pääseksid ohutult mööda.

§ 54. Möödumine

- (1) Vastusõitvast sõidukist tuleb mööduda paremalt. Ristmikul võivad vastastikku vasakule pööravad juhid mööduda üksteisest vasakult, olles eriti tähelepanelikud.
- (2) Vastusõitvast sõidukist möödumisel tuleb kitsal sõiduteel hoiduda võimalikult paremale, vajaduse korral võib sõita teepeenrale.
- (3) Kui möödumine on raskendatud takistuse tõttu, peab teed andma juht, kelle ees takistus on.
- (4) Liiklusmärgiga tähistatud langul peab takistuse juures teed andma laskuv juht.
- (5) Pärisuunavõndis ei tohi ees sõitvast sõidukist mööduda käesoleva seaduse § 52 lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud juhtudel.

§ 55. Möödasõidu, möödumise ja ümberpõike erand

Aeglaselt liikuvast või seisvast sisselülitatud kollase vilkuriga teel töötavast hooldussõidukist või seisvast sisselülitatud sinise vilkuriga alarmsõidukist võib mööduda, mööda sõita või ümber põigata teisi liiklejaid või teel töötavaid inimesi ohustamata vastavalt olukorrale kas paremalt või vasakult, sealjuures on lubatud ületada möödasõitu keelavat teekattemärgist.

§ 56. Ristmiku ületamise üldnõuded

- (1) Ristmikule lähenedes peab juht olema eriti tähelepanelik ja arvestama ristmiku liiklusoludega. Juht peab sõitma sellise kiirusega, et tal on vajaduse korral võimalik sõiduk seisma jätta ja anda teed eesõigust omavale liiklejale.
- (2) Sõiduteede lõikumisalale ei tohi juht sõita, kui liiklusolude tõttu võib ta olla sunnitud lõikumisalal seisma jääma ja teisi liiklejaid sellega takistama.

§ 57. Sõitmine reguleerimata ristmikul

- (1) Kõrvalteel sõitev juht peab andma teed juhile, kes läheneb ristmikule või liigub sellel mööda peateed või sõidueesõigusega teed, sõltumata tema sõidusuunast.
- (2) Kui peatee või sõidueesõigusega tee suund muutub, peab peateel või sõidueesõigusega teel sõitev juht andma teed samal teel paremalt lähenevale või seal asuvale sõidukijuhile. Samamoodi peavad omavahel toimima kõrvalteel sõitvad juhid.
- (3) Kui juht ei tea, kas ta sõidab pea-, sõidueesõigusega või kõrvalteel, peab ta tegutsema arvestusega, et asub kõrvalteel.
- (4) Üherajaliselt teelt mitmerajalisele teele sõitmisel peab juht andma teed mitmerajalisel teel sõitvale juhile.

§ 58. Sõitmine reguleeritud ristmikul

- (1) Foori lubava tule ajal ristmikule sõitnud juht peab sealt kavatsetud suunas ära sõitma, sõltumata ristmikul olevate teiste fooride tuledest. Kui aga ristmikul oleva foori juures on stoppjoon või stoppjoonemärk, peab ta selle foori tuledest juhinduma.
- (2) Foori lubava tule süttimisel peab juht andma teed juhile, kes lõpetab ristmiku ületamist, ja veel sõiduteel olevale jalakäijale.
- (3) Foori või reguleerija keelava märguande korral peab juht seisma jääma stoppjoone või stoppjoonemärgi ees. Selle puudumisel võib jalakäijat takistamata sõita kuni lõikuva sõidutee ääreni.
- (4) Kui juht sõidab lisasektsioonidega foori rohelise nooltule suunas ajal, mil põleb punane või kollane põhituli, peab ta andma teed mis tahes teisest suunast sõitvale juhile.
- (5) Kui ristmikul on parempöörderada muust sõiduteest eraldatud ohutussaarega ja enne ristmikku paremal pool foori ei ole, tuleb paremale pöörata, sõltumata ristmikul olevate fooride tuledest, andes teed mis tahes teisest suunast sõitvale juhile.

§ 59. Raudtee ületamine

- (1) Raudteeülesõidukohale lähenedes peab juht olema eriti tähelepanelik. Juht peab sõitma sellise kiirusega, et tal oleks vajaduse korral võimalik sõiduk sujuvalt seisma jätta käesoleva paragrahvi lõikes 2 ettenähtud kohas.

(2) Lähenevale raudteesõidukile tee andmiseks ning käesoleva seaduse §-s 60 loetletud juhtudel peab juht seisma jääma tõkkepuu ees, selle puudumisel vähemalt viie meetri kaugusel esimesest rööpast, asjakohase liiklusemärgi olemasolul aga selle ees.

(3) Tõkkepuuta ja foorita raudteeülesõidukohale tohib juht sõita alles siis, kui ta on veendunud, et ei lähene raudteesõidukit.

(4) Üksnes raudteeomaniku või -valdaja loal tohivad raudteeülesõidukohta ületada järgmised sõidukid:

- 1) sõiduk, autorong või masinrong, mille laius veosega või veoseta on üle viie meetri, kõrgus üle 4,5 meetri või pikkus üle 24 meetri;
- 2) mootorsõiduk, mille valmistajakiirus on alla kaheksa kilomeetri tunnis;
- 3) roomiksõiduk.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud raudteeomaniku või -valdaja väljastatav luba võib olla kirjalik või elektrooniline. Elektroonilise loa korral peab sõidukijuht esitama loa andmekandjal või muul viisil võimaldama riiklikku järelevalvet teostaval ametiisikul tutvuda elektroonilise loa.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 60. Raudtee ületamise piirangud

Juht ei tohi:

- 1) raudteed ületada, kui ta võib olla sunnitud raudtee ülesõidukohal seisma jääma;
- 2) raudteed ületada väljaspool ülesõidukohta;
- 3) vedada üle raudteeülesõidukoha veoasendisse seadmata põllumajandus-, tee-, ehitus- või muud sellist masinat või ülesõidukohta kahjustada võivat haakeriista.

6. jagu

Mootorsõidukijuhile esitatavad lisanõuded

§ 61. Hädapeatamine

(1) Hädapeatamise korral kohas, kus peatuda ega parkida ei tohi või kui hädapeatatud sõidukit, sellelt kukkunud või sellest välja voolanud või varisenud veost ei ole võimalik teelt omal jõul kõrvaldada, peab juht sõiduki tähistama ohutulede sisselülitamisega või ohukolmnurga teele asetamisega käesoleva seaduse § 39 lõike 9 kohaselt, teatama juhtumist viivitamata politseisse või teemanikule või -valdajale ja võtma tarvitusele abinõud ohu kiireks kõrvaldamiseks või selle kahjulike tagajärgede vähendamiseks.

(2) Hädapeatamise korral raudteeülesõidukohal peab juht hoolitsema selle eest, et inimesed lahkuksid sõidukist, ja tegema kõik temast sõltuva, et vabastada ülesõidukoht. Kui ülesõidukohta ei ole võimalik liiklustakistusest vabastada, peab juht jääma sõiduki juurde ja raudteesõiduki ilmumisel liikuma sellele kiiresti vastu, andes peatumismärguande käega ringikujulisi liigutusi tehes. Pimedal ajal tuleb käes hoida süüdatud valgusallikat, helkurit või selletaolist eset.

(3) Kiirteel ja teel, kus suurim lubatud sõidukiirus on üle 90 kilomeetri tunnis, tuleb hädapeatatud mootorsõidukil sisse lülitada ohutuled ja sõiduk eemaldada sõiduteelt. Kui sõidukit pole võimalik sõiduteelt eemaldada, tuleb sõidukist vähemalt 100 meetrit tahapoole panna teele ohukolmnurk.

§ 62. Mootorsõiduki pukseerimine

(1) Mootorsõidukit võib pukseerida haagiseta mootorsõidukiga. Pukseerida ei tohi kahe rattalise sõidukiga ega kahe rattalist sõidukit.

(2) Pukseeritava sõiduki roolis tohib olla vaid selle kategooria sõiduki juhtimisõigusega juht.

(3) Pukseerimisel ei tohi pukseeritavate sõidukite sõidukiirus ületada käesoleva seaduse § 15 lõike 1 punktis 4 lubatud sõidukiirust.

(4) Painduv ühenduslülil peab jätma sõidukite vahemaaks viis kuni kaheksa meetrit ja selle keskosa peab olema selgesti nähtavalt tähistatud. Jäik ühenduslülil ei tohi olla pikem kui viis meetrit. Keti kasutamine pukseerimiseks on keelatud.

(5) Tehniliselt mittekorras piduritega mootorsõidukit tohib pukseerida jäiga ühenduslülil abil või osaliselt toetatuna pukseerivale sõidukile.

(6) Pukseeritaval mootorsõidukil, autorongil või masinrongil peavad igal ajal põlema ohutuled. Ohutulede puudumisel, või kui need ei tööta, peab pukseeritavale mootorsõidukile, autorongile või masinrongile olema nähtavale kohale paigaldatud ohukolmnurk.

(7) Pukseeritavas mootorsõidukis, autorongis või masinrongis ei pea olema juhti ainult siis, kui pukseeritakse sellise jäiga ühenduslüliliga, mis tagab pukseeritava mootorsõiduki, autorongi või masinrongi juhitavuse.

(8) Sõitjaid tohib olla pukseeritava mootorsõiduki juhikabiinis ja pukseeritavas sõiduautos ainult juhul, kui pukseeritava sõiduki roolis on juht.

(9) Ühtki inimest ei tohi olla pukseeriva mootorsõiduki veoplatvormil ega sellele osaliselt toetatud sõidukis.

(10) Pukseerida ei tohi:

- 1) kiirteel. Kui pukseerimisvajadus tekib kiirteel, siis tohib erandina pukseerida lähima ärasõidukohani;
- 2) painduva ühenduslüluga – kiilasjääl, või niisugust mootorsõidukit, autorongi või masinrongi, millel ei tööta sõidupidur või rool;
- 3) vardakujulise jäiga ühenduslüluga – mootorsõidukit, autorongi või masinrongi, millel ei tööta rool;
- 4) mis tahes jäiga ühenduslüluga – mootorsõidukit, autorongi või masinrongi, mille tegelik mass on suurem pukseeriva sõiduki tegelikust massist, juhul kui pukseeritaval mootorsõidukil ei tööta sõidupidur;
- 5) enam kui ühte mootorsõidukit, autorongi või masinrongi;
- 6) autorongi või masinrongi, mille haakeseadis on rikkis.

§ 63. Pukseeritava seadme vedu

(1) Pukseeritava seadme veol ei tohi suurim sõidukiirus ületada käesoleva seaduse § 15 lõike 1 punktis 5 lubatud sõidukiirust.

(2) Pukseeritava seadme veol peab pukseeritav seade või vahetatav pukseeritav seadeldis olema varustatud piduritulede, tagumiste suuna- ja ääretulede laternate, haagise tagumiste punaste võrdkülgsete kolmnurksete helkurite ning aeglase sõiduki ja kiiruspiirangu tunnusmärkidega.

(3) Haakeseadis peab vastama käesoleva seaduse § 73 lõike 11 alusel [kehtestatud nõuetele](#).

(4) Pukseeritava seadme või vahetatava pukseeritava seadeldise koormaplatvormil või muul osal ei tohi olla ühtki inimest.

(5) Korraga ei tohi vedada rohkem kui ühte pukseeritavat seadet või vahetatavat pukseeritavat seadeldist.

(6) Pukseeritava seadme või vahetatava pukseeritava seadeldise mass ei tohi ületada käesoleva seaduse § 73 lõike 11 alusel [kehtestatud nõudeid](#).

(7) Pukseeritav seade või vahetatav pukseeritav seadeldis peab vastama valmistaja tehnonõuetele.

§ 64. Liiklus õuealal

(1) Jalakäija tohib liikuda ja laps mängida kogu õueala ulatuses, kuid ei tohi juhti põhjendamatult takistada.

(2) Mootorsõiduki kiirus õuealal ei tohi ületada käesoleva seaduse § 15 lõike 1 punktis 6 lubatud sõidukiirust.

(3) Juht ei tohi õuealal jalakäijat ohustada ega takistada, vajaduse korral tuleb sõiduk seisma jätta.

(4) Mootorsõiduk võib õuealale sõita vaid peatumiseks või parkimiseks.

(5) Õuealal tohib parkida ainult A- ja B-kategooria ning D1-alamkategooria mootorsõidukit. Seda tohib teha ainult tähistatud parklas, selle puudumisel aga teel kohas, kus parkimine ei takista jalakäijat ega muuda võimatuks teiste sõidukite liiklust.

§ 65. Liiklus jääteel

(1) Liiklemine jääteel toimub ainult valge ajal, kui nähtavus on vähemalt 300 meetrit.

(2) Jääteel peab sõidukijuht täitma jäätee algusesse üles pandud jäätee kasutamise nõudeid ning valvetalituse töötaja korraldusi.

(3) Jääteele võib sõita ainult tähistatud kohast.

(4) Jääteel peavad sõiduki ukсед olema kergesti avatavad.

(5) Juht ja sõitja peavad olema turvavööga kinnitamata.

(6) Sõidukite jääteele sõitmise ajavahe peab olema vähemalt kaks minutit.

(7) Sõidukite pikivahe jääteel sõites peab olema vähemalt 250 meetrit. Eesliikuvast sõidukist möödumine, möödasõit ja kahesuunaline liiklus samal sõiduteel on keelatud.

(8) Jäätel seisma jäämine on lubatud ainult hädaolukorras. Hädapeatatud sõiduk tuleb jäält võimalikult kiiresti eemaldada. Kui see osutub võimatuks, tuleb sellest teavitada jäätee valvetalitust.

(9) Jäätel lubatava sõiduki suurima lubatud massi määrab valvetalituse töötaja olenevalt jää- ja ilmaoludest.

(10) Suurima lubatud sõidukiiruse määrab valvetalituse töötaja olenevalt jää- ja ilmaoludest. Tingimused ohutuks liiklemiseks jäätel loob talitee rajaja vastavalt teeseaduses sätestatule.

(11) Jäätel kõrvalesõitmine on keelatud.

(12) Kui jääolud ei võimalda edasisõitmist, peab juht viivitamata tagasi pöörduma ja hoiatama teoludest jäätel liiklejaid ning jäätee valvetalitust. Tagasisõiduks peab võimaluse korral kasutama tagasisõidusuunale rajatud sõidurada.

(13) Jääkatte purunemisohu tekkimisel peab sõitja juhi nõudmisel sõidukist väljuma. Juht võib sõitu jätkata üksinda, sõiduki juhiuks peab olema avatud.

(14) Kõigist jäätel esinevatest ohtlikest muutustest, märgistamata ohtudest või seisvatest sõidukitest tuleb esimesel võimalusel teavitada jäätee valvetalitust.

(15) Veosedokumentidel peab olema märgitud jäätel veetava veose mass. Sõiduki tegelikku massi võib valvetalituse töötaja kontrollida ka kaalumiseega.

§ 66. Liiklus kiirteel

Kiirteel ei tohi:

- 1) liigelda jalakäija, loomaga, jalgrattaga, mopeediga või niisuguse sõidukiga, mille valmistajakiirus on alla 40 kilomeetri tunnis;
- 2) peatuda või parkida väljaspool selleks määratud ala;
- 3) sõita kaugemal teisest sõidurajast C-kategooria mootorsõidukiga ning üle seitsme meetri pikkuse autorongiga;
- 4) pöörata tagasi, sõita eraldusribale ja eraldusriba katkestuskohale;
- 5) tagurdada.

§ 67. Sõit tunnelis

(1) Sõidul tunnelis, sõltumata selle valgustusest, peavad mootorsõidukil põlema kaug- või lähituled ning ääre- ja numbrituled.

(2) Sõiduautoga sõites peab pikivahe sõidukite vahel olema selline, et aeg, mis kulub sõidukitevahelise pikivahe läbimiseks, oleks normaalingimustel vähemalt kaks sekundit. C- ja CE-kategooria auto peab hoidma kaks korda suuremat pikivahet.

(3) Kui liiklus tunnelis seiskub, peab seismajäämisel eesseeva sõidukini jääma vähemalt viis meetrit.

(4) Juht tohib tunnelis sõiduki peatada või parkida ainult ohuolukorras või hädapeatamise korral. Sel juhul peab juht võimaluse korral selleks kasutama spetsiaalselt tähistatud kohta.

(5) Tunnelis ei tohi:

- 1) tagurdada;
- 2) pöörata tagasi;
- 3) peatuda ega parkida väljaspool selleks määratud kohta;
- 4) lasta sõiduki mootoril töötada kestva sõidutakistuse ajal.

§ 68. Liikumispuudega juhi ja liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki juhi erioigused

(1) Liikumispuudega juht ja liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki juht võib panna oma sõiduki esi- või tagaklaasile liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki parkimiskaardi.

(2) Liikumispuudega juht ja liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki juht võib tema kasutuses olevat sõidukit liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki parkimiskaardi olemasolul parkida avalikes tasulistes parkimiskohtades tasuta.

(3) Liikumispuudega juht ja liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki juht, kelle sõidukil on liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki parkimiskaart, tohib:

- 1) asulas peatuda ja parkida peatumist või parkimist keelavate liiklusmärkide mõjupiirkonnas tingimusel, et seisev sõiduk asub täielikult kõnniteel, jättes jalakäijale sõiduteest kaugemal kõnniteeserval vabaks vähemalt 1,5 meetri laiuse käiguriiba. Kirjeldatud luba ei kehti teelõigul, mis on tähistatud peatumise keelujoonega;
- 2) parkida parkimist keelavate liiklusmärkide mõjupiirkonnas, piiratud parkimisajaga parklas ettenähtust kauem ja õueala teel väljaspool parklat kohas, kus see ei takista jalakäijaid ega muuda võimatuks teiste sõidukite liiklust.

(4) Liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki juht, kelle sõidukil on liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki parkimiskaart, võib asulas peatuda peatumist keelavate liiklusmärkide mõjupiirkonnas liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõidukisse pealevõtmiseks või sõidukist väljalaskmiseks.

7. jagu Sõiduki juhtimise keeld

§ 69. Sõiduki juhtimist keelav joobeseisund

(1) Juht ei tohi olla joobeseisundis. Joobeseisundi või käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud piirmäära ületamine tuvastatakse korrakaitseaduses sätestatud korras.

(2) Alkoholi joobes olevaks loetakse mootorsõiduki juht, trammijuht ja maastikusõiduki juht järgmistel juhtudel:

1) juhi ühes grammis veres on vähemalt 1,50 milligrammi alkoholi või tema väljahingatavas õhus on alkoholi 0,75 milligrammi ühe liitri kohta või rohkem;

2) juhi ühes grammis veres on vähemalt 0,50 milligrammi alkoholi või tema väljahingatavas õhus on alkoholi 0,25 milligrammi ühe liitri kohta või rohkem ning väliselt on tajutavad tema tugevalt häiritud või muutunud kehalised või psüühilised funktsioonid ja reaktsioonid, mille tõttu ta ei ole ilmselgelt võimeline sõidukit lii kluses nõutava kindlusega juhtima.

(3) Mootorsõiduki juhi, trammijuhi ja maastikusõiduki juhi ühes grammis veres ei tohi olla alkoholi 0,20 milligrammi või rohkem või ühes liitris väljahingatavas õhus 0,10 milligrammi või rohkem.

(4) Liiklusõnnetuses osalenud isiku toimetamisel vältimatu arstiabi saamiseks tervishoiuteenuse osutaja juurde on tervishoiuteenuse osutaja, kellel on vereproovi võtmise õigus, kohustatud politsei nõudmisel isikult võtma joobeseisundi tuvastamise eesmärgil vereproovi.

(5) Joobeseisundi tuvastamiseks vereproovi võtmine, säilitamine, uuringuks edastamine, uuringu tegemine ja nende toimingute tasustamine toimub korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras.

(6) Vereproovi uuringu tulemus vormistatakse korrakaitseaduse alusel kehtestatud korras.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 70. Sõiduki juhtimist keelav tervise seisund

(1) Juht ei tohi olla sellises haigus- või väsimusseisundis, mis takistab liiklusolude täpset tajumist ning käesoleva seadusega või selle alusel kehtestatud nõuete kõrvalekaldumatut täitmist (edaspidi *liiklusohklik tervise seisund*).

(2) Haigusseisundid, mille esinemisel on mootorsõiduki, maastikusõiduki ja trammi juhtimine keelatud, on:

1) nägemisvõime vähenemine – korrektsiooniga nägemisteravus kahe silmaga koos on alla 0,5 või ainsa nägeva silmaga alla 0,6;

2) horisontaalne vaateväli on kitsam kui 120°;

3) tugevakujulised liikumispuuded (jäseme kaotus või moone, liigesejäikus või halvatus), välja arvatud käesoleva seadusega või selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud juhtudel;

4) raskekujuline psüühikahäire, raskekujuline isiksuse- või käitumishäire;

5) juhtimisvõimet alandava või halvava aine toime.

(3) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud on mootorsõiduki, maastikusõiduki ja trammi juhtimine keelatud käesoleva seaduse § 101 lõikes 7 sätestatud eritingimuse mittetäitmisel.

(4) Liiklusohkliku tervise seisundi tuvastab arst.

(5) Liiklusohkliku tervise seisundi kahtluse korral toimetab käesoleva seaduse § 193 lõikes 1 nimetatud liiklusjärelvalve teostaja isiku lähima statsionaarse tervishoiuteenuse osutamise tegevusloaga tervishoiuteenuse osutaja juurde.

(6) Arstil on õigus valida iseseisvalt meetodika, mille alusel uurida liiklusohkliku tervise seisundi tuvastamiseks tervishoiuteenuse osutaja juurde toimetatud isikut, ja otsustada, kes viibivad liiklusohkliku tervise seisundi tuvastamise juures või samas ruumis.

(7) Liiklusohkliku tervise seisundi meditsiinilise tuvastamise kulud tasub käesoleva seaduse § 193 lõikes 1 nimetatud liiklusjärelvalve teostaja.

(8) Kui isikul on tuvastatud liiklusohklik tervise seisund, peab ta tuvastamiskulutused hüvitama.

(9) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud tervishoiuteenuse osutaja on kohustatud politsei nõudmisel teostama tervisekontrolli liiklusohutliku tervises seisundi tuvastamiseks.

(10) Liiklusohutliku tervises seisundi ekspertiisiakti vormi kehtestab [Vabariigi Valitsus](#)määrusega.

8. jagu

Loomveokiga ja loomadega liiklemisel esitatavad lisanõuded

§ 71. Loomveokiga ja loomadega liiklemisel esitatavad lisanõuded

(1) Kande-, veo- või ratsaloomadel ning kariloomal või loomakarjal peab olema juht, kes on võimeline loomi igal ajal juhtima, välja arvatud teele sissepääsu juures sellekohaselt märgistatud aladel või parklas, kui loom on kindlalt kinni köidetud.

(2) Loomveokit, ratsa- või kariloomi tohib teel juhtida vähemalt 10-aastane isik. 10–14-aastane isik tohib loomveokit, ratsa- või kariloomi juhtida seadusliku esindaja või viimase nõusolekul muu täiskasvanud isiku järelevalve all.

(3) Asulas tohib loomveokiga sõita sõidutee äärmisel parempoolsel rajal, asulavälisel teel – pärisuunalisel teepeenral, teepeenra puudumisel või liikumiseks sobimatuse korral aga sõidutee parempoolse ääre lähedal.

(4) Sõiduteel halva nähtavuse korral või pimedal ajal ratsutades peab ratsanik kasutama vastassuunaliikluse pool ettepoole nähtavat valget või valikkollast tuld ja taga punast tuld või mõlemas suunas nähtavat merevaikkollast tuld. Need tuled võivad põleda ühes laternas. Asulateel tohib ratsutada võimalikult sõidutee või ühistranspordiraja parempoolse ääre lähedal. Asulavälisel teel tohib ratsutada pärisuunalisel teepeenral, teepeenra puudumisel või liikumiseks sobimatuse korral aga sõidutee parempoolse ääre lähedal.

(5) Kariloomi tohib ajada ainult valge ajal ja võimalikult tee parempoolse ääre lähedal, välja arvatud järelevalve alt lahti pääsenud loomade ajamisel. Järelevalve alt lahti pääsenud loomade ajamisel halva nähtavuse korral või pimedal ajal peab ajaja kasutama vastassuunaliikluse pool ettepoole paistvat valget või valikkollast tuld ja taga punast tuld või mõlemas suunas paistvat merevaikkollast tuld. Need tuled võivad põleda ühes laternas. Ajajaid peab olema nii palju, et oleks tagatud liiklusohutus ja loomade kooshoidmine. Vajaduse korral tuleb loomad rühmitada.

(6) Kariloomi ei tohi:

- 1) ajada kattega teel ilma teeomaniku või valdaja loata;
- 2) jätta teele järelevalveta;
- 3) ajada üle raudtee või sõidutee kohas, mis ei ole selleks ette nähtud, või teha seda pimedal ajal või halva nähtavuse korral.

3. peatükk

SÕIDUK

§ 72. Sõidukiomaniku ja vastutava kasutaja kohustus

(1) Sõidukiomanik ja vastutav kasutaja peavad tagama talle kuuluva või tema valduses oleva sõiduki õige kasutamise, tehnilise korrasoleku ja nõuetekohase hoidmise.

(2) Kui mootorsõiduki omanik annab mootorsõiduki kasutada teisele isikule, peab ta mootorsõiduki kasutamise ajal ja teise isiku poolt mootorsõiduki kasutamise lõppemisest arvates kuue kuu jooksul säilitama ning liiklusjärelevalve teostaja või kohtu nõudmisel esitama järgmised andmed:

- 1) mootorsõidukit kasutanud isiku ees- ja perekonnanimi;
- 2) mootorsõidukit kasutanud isiku aadress;
- 3) mootorsõidukit kasutanud isiku sünniaeg või isikukood;
- 4) mootorsõidukit kasutanud isiku juhiloa number.

(3) Vastutavale kasutajale laienevad käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud kohustused seoses tema kasutuses oleva mootorsõidukiga.

§ 73. Tehnonõuded mootorsõidukile ja selle haagisele, nõuded varustusele ning nende nõuetele vastavuse kontrollimine

(1) Liikluses kasutatav mootorsõiduk ja selle haagis ning nende varustus peavad vastama õigusaktidega kehtestatud tehnonõuetele. Mootorsõiduk ja selle haagis peavad olema nõuetekohaselt varustatud.

(2) Liikluses kasutatav mootorsõiduk ja selle haagis peavad olema läbinud tähtaegselt tehnonõuetele vastavuse kontrolli.

(3) Tehnonõuetele vastavuse kontrollimisel tuvastatakse mootorsõiduki ja selle haagise vastavus või mittevastavus kehtivatele tehnonõuetele ning vastavuse korral määratakse sõiduki järgmise kontrollimise tähtaeg, mille möödumisel sõiduk kaotab kehtivatele tehnonõuetele vastavuse. Kindlustusandja poolt hävinenuks loetud sõiduk kaotab kehtivatele tehnonõuetele vastavuse.

(4) Püsiasiustusega väikesaarel, Aegnal ja Naissaarel tehnonõuetele vastavuse kontrolli läbinud mootorsõidukit ja selle haagist võib kasutada püsiasiustusega väikesaarel, Aegnal või Naissaarel.

(5) Erandkorras võib kehtivatele tehnonõuetele mittevastavat mootorsõidukit ja selle haagist liikluses kasutada juhul, kui nendel ei ole eriti ohtlikke rikkeid või puudusi, mis välistaksid sõiduki kasutamise liikluses. Sellisel juhul on sõidukiga lubatud sõita ettevaatlikult, rikke iseloomu arvestades, mööda lühimat teed lähimasse remondikohta, tehnonõuetele vastavuse kontrollimise punkti, Maanteeameti liiklusregistri büroosse või parkimiskohta. Kui rike, mis võib ohustada liiklust, tekib teel olles, peab juht püüdma seda kõrvaldada. [RT I, 17.03.2011, 1- jõust. 01.07.2011]

(6) Mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuetele vastavuse kontrolli korraldab ning selle nõuetekohase läbiviimise ja kvaliteedi üle teostab haldusjärelevalvet Maanteeamet. [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(7) Mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuetele vastavuse või mittevastavuse kohta teeb otsuse Maanteeamet või käesoleva seaduse § 191 lõikes 1 nimetatud äriühing. Tehnonõuetele vastavuse kontroll toimub sõidukiomaniku, -valdaja või vastutava kasutaja kulul.

(8) Mootorsõidukis ja selle haagises ei tohi olla seadmeid, mis võimaldavad avastada liiklusjärelevalve kiirusemõõteseadet või häirida selle tööd.

(9) Mootorsõiduk, mida loetakse töötervishoiu- ja tööohutuse seaduse mõistes töökohaks, peab olema varustatud esmaabivahenditega.

(10) Kattega teel tohib sõita ainult sellise mootorsõidukiga ja selle haagisega, mis toetuvad tee pinnale pneumaatiliste või elastset materjalist rehvide või roomikutega või elastsete patjadega varustatud roomikutega.

(11) Tehnonõuded mootorsõidukile ja selle haagisele ning nõuded nende varustusele kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(12) Mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuetele vastavuse kontrollimise tingimused ja korra, sealhulgas varustuse kontrollimise tingimused ja korra, tehnonõuetele vastavuse kontrollimise liigid, tehnonõuetele vastavuse kontrollimise tähtajad, tehnonõuetele vastavuse kontrollist vabastatud sõidukite loetelu, tehnonõuetele vastavuse kontrollimisel esitatavate dokumentide loetelu ja nõuded tehnonõuetele vastavuse kontrolli kohale kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(13) Püsiasiustusega väikesaartel, Aegnal ja Naissaarel mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuetele vastavuse kontrolli eest tuleb tasuda riigilõivu. [RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

§ 74. Mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuetele vastavuse kontrollijale esitatavad nõuded

(1) Mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuetele vastavuse kontrollija peab:

1) omama auto või traktori erialal kõrg-, keskeri- või kutsekeskharidust või sellele vastavat kvalifikatsiooni; [RT I, 02.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

2) omama asjakohaseid praktilisi teadmisi, väljaõpet ja kogemusi vähemalt kolm aastat;

3) omama asjaomase mootorsõiduki juhtimisõigust, mille suhtes ta kontrolli teostab.

(2) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule peab trolli tehnonõuetele vastavuse kontrollija omama nõuetekohast elektriõhusalast ettevalmistust.

(3) Maanteeamet võib lubada C-kategooria mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuetele vastavuse kontrollijal tegutseda ka D-kategooria mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuetele vastavuse kontrollijana.

(4) Mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuetele vastavuse kontrollija peab olema läbinud Maanteeameti korraldatud väljaõppe ja praktika ning sooritanud sellekohase eksami.

(5) Mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuetele vastavuse kontrollija peab olema atesteeritud. Atesteerimist korraldab ja atesteerimistunnistuse väljastab Maanteeamet.

(6) Atesteerimistunnistus kehtib kolm aastat.

(7) Pärast atesteerimist peab mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuetele vastavuse kontrollija osalema Maanteeameti korraldataval erialasel täiendusväljaõppel.

(8) Maanteeamet võib atesteerimistunnistuse kehtivuse peatada kuni kolmeks aastaks, kui tunnistuse omaja on rikkunud mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuetele vastavuse kontrolli reguleerivaid õigusakte.

(9) Kui atesteerimistunnistuse kehtivus on peatatud kauemaks kui üks aasta, peab tunnistuse omaja selle kehtivuse taastamiseks läbima käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud väljaõppe ja praktika ning sooritama eksami.

(10) Mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuetele vastavuse kontrollija atesteerimise nõuded ja korra, sealhulgas käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud õiguse andmise tingimused ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

(11) Mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuetele vastavuse kontrollija eksamineerimise ja atesteerimise eest tuleb tasuda riigilõivu.

§ 75. Tehnonõuetele vastavuse kontrolli haldusjärelevalve

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(1) Tehnonõuetele vastavuse kontrolli haldusjärelevalve on tegevus, mille eesmärgiks on tuvastada tehnonõuetele vastavuse kontrollimise punkti ning mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuetele vastavuse kontrolli läbiviimise ja selle kvaliteedi vastavust õigusaktides sätestatud nõuetele ning kontrollida käesoleva seaduse § 191 lõikes 1 nimetatud halduslepingust tulenevate kohustuste täitmist.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud haldusjärelevalvet teostavad Maanteeameti volitatud ametiisikud.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3) Haldusjärelevalve teostaja peab oma tööülesannete täitmisel esitama ametitõendi. Haldusjärelevalve teostaja peab tagama talle teatavaks saanud informatsiooni konfidentsiaalsuse, kui õigusaktides ei ole ette nähtud selle avaldamist.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(4) Haldusjärelevalve teostajal on õigus:

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

1) takistamatult ja ette teatamata kontrollida mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuetele vastavuse kontrolli läbiviimist ja selle kvaliteeti;

2) kontrolli läbiviimiseks siseneda tehnonõuetele vastavuse kontrollpunkti, nõuda tehnonõuetele vastavuse kontrolli läbiviimiseks õigust omavalt isikult ja käesoleva seaduse §-s 74 nimetatud isikult vajalike dokumentide, andmete ja muude materjalide ning selgituste esitamist;

3) kontrollida tehnonõuetele vastavuse kontrollimise punkti vastavust õigusaktides sätestatud nõuetele;

4) viibida tehnonõuetele vastavuse kontrolli läbiviimise juures ja tutvuda selle korraldusega;

5) kontrollida mootorsõidukit ja selle haagist tehnonõuetele vastavuse kontrollile õigusaktidega kehtestatud nõuete täitmise osas.

6) [kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(5) [Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(6) [Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(7) [Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(8) [Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 76. Mootorsõiduki ja selle haagise registreerimine

(1) Mootorsõiduk ja selle haagis peavad olema kehtestatud korras registreeritud ning neil peavad olema riiklikud registreerimismärgid. Järeleveetavale lisaseadmele võib paigaldada käesoleva seaduse § 73 lõikes 11 nimetatud nõuete kohaselt lisaseadet vedava mootorsõiduki registreerimismärgi. Liikluses kasutatav mootorsõiduk või selle haagis tuleb registreerida viie tööpäeva jooksul pärast sõiduki Eestis kasutusele võtmist.

(2) Registreerimine on toiming, millega käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud asutus kannab Eestis kasutusele võetava ja nõuetele vastava mootorsõiduki või selle haagise ning sellega seotud isikute andmed liiklusregistrisse. Mootorsõiduki või selle haagise registreerimist tõendab registreerimistunnistus.

(3) Registreerimisele kuulub Eestis alaliselt elava, Eestis elamisloa saanud füüsilise ja Eestis registreeritud juriidilise isiku Eestis kasutusele võetav mootorsõiduk või selle haagis. Samuti kuulub registreerimisele välisriigis alaliselt elava füüsilise isiku, välisriigis registreeritud juriidilise isiku ja füüsilisest isikust ettevõtja kasutusele võetud mootorsõiduk ja haagis, mis on Eestis pidevalt viibinud kauem kui üks aasta.

(4) Kui mootorsõiduki või selle haagise omanik on füüsiline isik, kes ei oma Eestis elamisloa, või juriidiline isik, kes ei ole seaduses ettenähtud korras Eestis registreeritud, kantakse liiklusregistrisse vastutava kasutajana mootorsõiduki või selle haagise omaniku poolt määratud Eestis elamisloa saanud füüsiline isik või Eestis registreeritud juriidiline isik.

(5) Kui mootorsõiduk või selle haagis kuulub ühistele omanikele, kantakse liiklusregistrisse kõik omanikud ning vastutava kasutajana mootorsõiduki või selle haagise omanike poolt määratud üks omanik.

(6) Eestisse ajutiseks kasutamiseks toodud mootorsõiduk ja selle haagis registreeritakse tollideklaratsioonis märgitud tähtajani.

(7) Mootorsõiduki ja selle haagise registreerimise toimingut või sellest keeldumise otsust ning nendega seonduvad registritoimingud teeb Maanteeamet. Registreerimisel väljastatakse mootorsõidukile ja selle haagisele registreerimismärk ja -tunnistus.

(8) Trollibussi ja selle haagise registreerib ja nende üle peab arvestust nende omanik.

(9) Enne mootorsõiduki ja selle haagise registreerimist tuleb nendele teostada registreerimisele tehnonõuetele vastavuse kontroll, mille käigus tehakse otsus mootorsõiduki või selle haagise kehtivatele tehnonõuetele vastavuse kohta. Otsus vormistatakse kirjalikult üksnes juhul, kui mootorsõiduk või selle haagis tunnistatakse kehtivatele nõuetele mittevastavaks.

(10) Kasutada ei tohi mootorsõidukit ega selle haagist, välja arvatud Eestis tähtajaliselt registreeritud välisriigi mootorsõiduk ja selle haagis, millel on nii Eesti riiklik registreerimismärk kui ka teise riigi tunnusmärk.

(11) Riigist väljasõidul peab Eestis registreeritud mootorsõidukile või autorongile olema taha nähtavale kohale paigaldatud Eesti tunnusmärk, kui see puudub registreerimismärgil. Riiki sissesõidul peab välisriigis registreeritud mootorsõidukile või autorongile olema taha paigaldatud selle riigi tunnusmärk, kus mootorsõiduk on registreeritud, kui see puudub registreerimismärgil.

(12) Rahvusvahelises liikluses osalevale mootorsõiduki haagisele, millele ei ole pädeva ametiasutuse poolt väljastatud registreerimistunnistust ega registreerimismärki, kuid millele on selle riigi pädeva asutuse poolt väljastatud tunnistus haagise lubatud masside kohta ja tõend haagise iga-aastase tehnonõuetele vastavuse kontrolli läbimise kohta, paigaldatakse registreerimismärgi kohale veduka auto registreerimismärk.

(13) Mootorsõiduki ja selle haagise registreerimise tingimused ja korra, sealhulgas registreerimisel nõutavate andmete ja dokumentide loetelu, registreerimisele tehnonõuetele vastavuse kontrolli läbiviimise korra, registreerimistunnistuse vormi ning nõuded riiklike registreerimismärkide valmistamisele ja sõiduki tunnusmärkidele kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(14) Registreerimismärgi väljastamise, Maanteeameti spetsialisti kohalekutsumise ning mootorsõiduki ja selle haagisega seotud registrikannete tegemise eest liiklusregistris tuleb tasuda riigilõivu.

§ 77. Mootorsõiduki ja selle haagise registreerimisest keeldumine, registriandmete muutmine ning registrist kustutamine

(1) Maanteeamet teeb otsuse mootorsõiduki või selle haagise registreerimisest või muu registritoimingut tegemisest keeldumise kohta, kui:

- 1) esitatud ei ole registreerimiseks vajalikke dokumente või andmeid;
- 2) mootorsõiduk või selle haagis ei vasta kehtivatele nõuetele või
- 3) on koostatud varuosadest;
- 4) mootorsõiduk või selle haagis on hävimise tõttu või nõuetekohase lammutustõendi alusel registrist kustutatud.

(2) Registriandmete muutmine on liiklusregistrisse kantud mootorsõiduki ja selle haagise ning nendega seotud isikute andmete muutmine, lisamine või ärajätmine.

(3) Registriandmete muutmiseks peab mootorsõiduki ja selle haagise omanik või tema esindaja või muu õigustatud isik esitama Maanteeametile nõuetekohase taotluse viie tööpäeva jooksul andmete muutumisest arvates.

(4) Registriandmete muutmiseks tuleb mootorsõiduk või selle haagis esitada Maanteeametile läbivaatuseks, kui muutuvad mootorsõiduki või selle haagise andmed või sõidukil puudub nõuetekohane identifitseerimisnumber. [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(5) Registrist kustutamine on liiklusregistrisse kantud sõiduki kustutamiskande tegemine registris. Registrist kustutamiseks ei loeta käesoleva paragrahvi lõike 8¹ kohast sõiduki registrikande peatamist või lõike 7 kohast sõiduki ajutiselt registrist kustutamist.

[RT I, 11.04.2014, 1- jõust. 01.10.2014]

(6) Mootorsõiduk või selle haagis kustutatakse registrist:

- 1) mootorsõiduki või selle haagise väljaviimisel Eestist seoses mootorsõiduki või selle haagise omaniku teise riiki elama asumisega või sõiduki võõrandamisel teise riiki;
- 2) nõuetekohase lammutustõendi alusel, kui tegemist on kolmerattalise mootorratta või kerge neliratta, sõiduauto või kuni 3500-kilogrammiga veoautoga. Käesolevas punktis nimetatud mootorsõiduki, mis on lammutatud või hävinud enne 2004. aasta 1. maid, registrist kustutamiseks ei pea lammutustõendit esitama;
- 3) ajutiselt registreeritud mootorsõiduki või selle haagise registreerimistähtaja lõppemisel;
- 4) käesoleva lõike punktis 2 nimetatud sõiduki või vanasõiduki puhul omaniku või tema esindaja taotluse alusel;
- 5) Euroopa Liidu liikmesriigi vastava ametiasutuse ametliku informatsiooni alusel mootorsõiduki või selle haagise registreerimise kohta selles liikmesriigis;
- 6) Siseministeeriumi taotluse alusel käesoleva lõike punktis 2 nimetatud sõiduki üleandmisel muuseumile või sisejulgeoleku koolitusasutusele õppevahendiks;
- 7) Keskkonnainspektsiooni, Politsei- ja Piirivalveameti või Päästeameti tõendi alusel, kui käesoleva lõike punktis 2 nimetatud sõiduk on hävinud ning sõidukit ei saa nõuetekohaselt lammutada või
- 8) muul seaduses sätestatud juhul.

[RT I, 11.04.2014, 1- jõust. 01.10.2014]

(7) Mootorsõiduki või selle haagise omanik või tema esindaja võib taotleda mootorsõiduki või selle haagise ajutist registrist kustutamist. Mootorsõiduk ja selle haagis kustutatakse ajutiselt registrist 1–24 kuuks. Mootorsõiduki või selle haagise omaniku või tema esindaja taotlusel ajutiselt registrist kustutatud mootorsõiduki või selle haagise registrist ajutiselt kustutamise lõpetamiseks ning mootorsõiduki või selle haagise ajutiselt kustutamise tähtaja möödumisel loetakse sõiduk registris olevaks.

(8) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 6 sätestatule kustutab Maanteeamet mootorsõiduki või selle haagise ajutiselt registrist, kui:

- 1) registrisse kantud omanik teatab mootorsõiduki või selle haagise võõrandamisest, kuid omandaja ei ole ettenähtud aja jooksul esitanud taotlust registriandmete muutmiseks või
- 2) mootorsõiduk või selle haagis on kuulutatud tagaotsitavaks.

(8¹) Mootorsõiduki või selle haagise registrikande peatamine on toiming, millega Maanteeamet kustutab sõiduki andmed liiklusregistrist kuni registrikande taastumiseni.

[RT I, 11.04.2014, 1- jõust. 01.10.2014]

(8²) Maanteeamet peatab mootorsõiduki või selle haagise registrikande, kui on möödunud kaks aastat:

- 1) käesoleva seaduse § 73 lõike 3 kohaselt sõiduki tehnonõuetele vastavuse kehtivusest ja
- 2) sõiduki suhtes sõlmitud viimasest kindlustuslepingu poliisi kehtivusest.

[RT I, 11.04.2014, 1- jõust. 01.10.2014]

(8³) Mootorsõiduki või selle haagise registrikanne taastub, kui sõiduk vastab kehtivatele tehnonõuetele ning läbib tehnonõuetele vastavuse kontrolli.

[RT I, 11.04.2014, 1- jõust. 01.10.2014]

(8⁴) Mootorsõiduk või selle haagis, mis on liiklusregistrist ajutiselt kustutatud või mille registrikanne on peatatud, loetakse registreerimata sõidukiks ning sellise sõiduki kasutamine liikluses on keelatud. Erandkorras võib mootorsõidukit või selle haagist, mille registrikanne on peatatud, kasutada liikluses käesoleva seaduse § 73 lõikes 5 nimetatud juhtudel.

[RT I, 11.04.2014, 1- jõust. 01.10.2014]

(9) Käsituspriiranguga koormatud mootorsõiduki või selle haagise registriandmete muutmiseks mootorsõiduki ja haagise võõrandamisel, kasutaja vahetumisel või registrist kustutamiseks peab esitama piirangu kehtestaja kirjaliku nõusoleku.

§ 78. Tüübikinnitus ja üksiksõiduki kinnitus

(1) Tüübikinnitus on menetlus, mille tulemusena pädev asutus tunnustab, et mootorsõiduki või selle haagise tüüp või nende osa, süsteemi, varustuse või eraldi seadmestiku (edaspidi koos *toode*) tüüp vastab käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud nõuetele.

(2) Üksiksõiduki kinnitus on menetlus, mille tulemusena pädev asutus tunnustab, et konkreetne mootorsõiduk või selle haagis vastab käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud nõuetele.

(3) Eestis on tüübikinnituse ja üksiksõiduki kinnituse ning nendega seonduvate toimingute tegemisel pädevaks asutuseks Maanteeamet.

(4) Tüübikinnituse, üksiksõiduki kinnituse ja nendega seonduvate toimingute tegemiseks vajalike tehniliste ekspertiiside ja katsetuste läbiviimiseks võib Maanteeamet kasutada eksperte. Tüübikinnitus ja üksiksõiduki

kinnitus ning nendega seonduvad toimingud tehakse mootorsõiduki või selle haagise või toote valmistaja, tema ametliku esindaja või sisetooja kulul.

(4¹) Mootorsõiduki või selle haagise või toote valmistaja peab tagama juurdepääsu käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud nõuete kohasele teabele lihtsal ja kiiresti ligipääsetaval viisil kedagi diskrimineerimata.

(4²) Mootorsõiduki või selle haagise või toote valmistaja peab võtma käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud nõuete kohased meetmed toodangu tüübikinnitusega kinnitatud andmetele vastavuse tagamiseks.

(5) Tüübikinnituse ja üksiksõiduki kinnituse ning nendega seonduvate toimingute tegemise tingimused ja korra, sealhulgas nõuded mootorsõidukile, selle haagisele ning nende osadele, süsteemidele, varustusele ja eraldi seadmetikule, teabele juurdepääsu tagamise ja toodangu tüübikinnitusega kinnitatud andmetele vastavuse tagamise tingimused ja korra ning nõuded tüübikinnitusele vastavuse järelevalve läbiviimisele kehtestab **valdkonna eest vastutav ministermäärusega**.

(6) Tüübikinnituse ja üksiksõiduki kinnituse ning nendega seonduvate toimingute tegemise eest tuleb tasuda riigilõivu.

[RT I, 14.02.2014, 1- jõust. 24.02.2014]

§ 78¹. Tüübikinnituse ja üksiksõiduki kinnituse andmisest või nendega seonduvate toimingute tegemisest keeldumine

(1) Maanteeamet võib mootorsõiduki või selle haagise või toote tüübikinnituse või üksiksõiduki kinnituse andmisest keelduda, kui:

- 1) ei ole esitatud tüübikinnituse või üksiksõiduki kinnituse saamiseks vajalikke dokumente või andmeid;
- 2) mootorsõiduk või selle haagis või toode ei vasta käesoleva seaduse § 78 lõike 5 alusel kehtestatud nõuetele;
- 3) tüübikinnituse või üksiksõiduki kinnituse andmise käigus on esitatud tegelikkusele mittevastavaid andmeid või võltsitud katsetulemusi;
- 4) mootorsõiduki tüübikinnituse andmise käigus on kasutatud käesoleva seaduse § 78 lõike 5 alusel kehtestatud nõuete kohast katkestusstrateegiat, katkestusseadet või heitetõrje nurjumise seadist.

(2) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule võib Maanteeamet kuni käesoleva seaduse § 78³lõikes 4 sätestatud ettekirjutuse täitmiseni keelduda mootorsõidukile või selle haagisele või tootele tüübikinnituse andmisest või sellega seonduvate toimingute tegemisest. Keelduda tohib üksnes samaväärsesse tüüpi kuuluva sõiduki või toote korral.

[RT I, 14.02.2014, 1- jõust. 24.02.2014]

§ 78². Tüübikinnituse ja üksiksõiduki kinnituse kehtetuks tunnistamine

(1) Maanteeamet võib mootorsõidukile või selle haagisele või tootele antud tüübikinnituse kehtetuks tunnistada, kui selle valmistaja:

- 1) taotleb tüübikinnituse kehtetuks tunnistamist;
- 2) on tüübikinnituse andmise või tüübikinnitusele vastavuse järelevalve käigus esitanud tegelikkusele mittevastavaid andmeid või võltsinud katsetulemusi;
- 3) on käesoleva seaduse § 78 lõike 5 alusel kehtestatud nõuete kohaselt kasutusel oleva mootorsõiduki või selle mootori tüübikinnitusele jätkuva vastavuse kontrollimisel võltsinud katsetulemusi;
- 4) on hoidunud selliste andmete või tehniliste kirjelduste esitamisest, mille tõttu oleks tüübikinnituse andmisest keeldutud või tüübikinnitus kehtetuks tunnistatud;
- 5) on käesoleva seaduse § 78 lõike 5 alusel kehtestatud nõuete kohaselt mootorsõiduki lämmastikuühendite (NO_x) heitmete kontrollsüsteemi lubamatult muutnud;
- 6) on mootorsõiduki tüübikinnituse andmise käigus kasutanud käesoleva seaduse § 78 lõike 5 alusel kehtestatud nõuete kohast katkestusstrateegiat, katkestusseadet või heitetõrje nurjumise seadist;
- 7) on käesoleva seaduse § 78³lõikes 4 sätestatud ettekirjutuse tähtaegselt täitmata jätnud.

(2) Maanteeamet võib üksiksõiduki kinnituse kehtetuks tunnistada, kui üksiksõiduki kinnituse andmise käigus on esitatud tegelikkusele mittevastavaid andmeid või võltsitud katsetulemusi.

[RT I, 14.02.2014, 1- jõust. 24.02.2014]

§ 78³. Riiklik järelevalve tüübikinnitusele vastavuse üle

(1) Tüübikinnitusele vastavuse järelevalve on tegevus, mille eesmärgiks on kontrollida mootorsõiduki või selle haagise või toote vastavust Maanteeameti poolt sõidukile või tootele antud tüübikinnitusega kinnitatud andmetele, samuti valmistaja võimet tagada sõiduki või toote vastavus tüübikinnitusega kinnitatud andmetele.

(2) Tüübikinnitusele vastavuse järelevalvet teostab Maanteeamet.

(3) Järelevalvet läbiviival ametnikul on õigus nõuda valmistajalt asjakohaste dokumentide, andmete, katseprotokollide ja selgituste esitamist, tutvuda mootorsõiduki või selle haagise või toote valmistamise korraldusega, viibida valmistamise juures ning suunata vabalt valitud tooteid täiendavasse kontrolli.

(4) Kui mootorsõiduk või selle haagis või toode ei vasta tüübikinnitusega kinnitatud andmetele või valmistaja ei suuda tagada sõiduki või toote vastavust tüübikinnitusega kinnitatud andmetele või valmistaja ei taga juurdepääsu asjakohasele teabele, on järelevalve teostajal õigus teha valmistajale ettekirjutus puuduste kõrvaldamiseks.

(5) Maanteeamet võib käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud ettekirjutuse täitmata jätmise korral rakendada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras. Sunniraha ülemmäär füüsilisele isikule on 1300 eurot ja juriidilisele isikule 6400 eurot. Sama kohustuse täitmisele sundimiseks kasutatav sunniraha füüsilisele isikule ei või ületada 6400 eurot ja juriidilisele isikule 32 000 eurot.
[RT I, 14.02.2014, 1- jõust. 24.02.2014]

(6) Korrakaitseorgan võib käesolevas paragrahvis sätestatud riikliku järelevalve teostamiseks kohaldada korrakaitseaduse §-des 30, 31, 32, 49, 50, 51 ja 52 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras.
[RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

§ 79. Registreeritud mootorsõiduki või selle haagise ümberehitamine

(1) Registreeritud mootorsõiduki või selle haagise ümberehitamiseks annab loa Maanteeamet.

(2) Ümberehitatud mootorsõiduk või selle haagis peab vastama kehtivatele tehnonõuetele.
[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(3) Pärast mootorsõiduki või selle haagise ümberehitust teeb Maanteeamet ümberehitatud sõidukile või selle haagisele tehnilise ekspertiisi. Ekspertiisi tegemisele võib Maanteeamet kaasata eksperte. Ekspertiis ja selle juurde kuuluvad toimingud teostatakse sõiduki või toote valmistaja, tema ametliku esindaja või sisetooja kulul.

(4) Registreeritud mootorsõiduki või selle haagise ümberehitamise tingimused ning ümberehitamise loa andmise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.
[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

§ 80. Sõiduki, autorongi ja masinrongi suurimad lubatud mõõtmed, massid ja teljekoormused

(1) Sõiduki tegelik mass ei tohi ületada registrimassi ja mis tahes telje koormus registriteljekoormust.

(2) Kui veosega või veoseta sõiduki mis tahes mõõde, mass või teljekoormus ületab kehtestatud suuruse, võib sõidukit liikluses kasutada teeseaduse §-ga 35 kehtestatud korras.

(3) Sõiduki, autorongi ja masinrongi suurimad lubatud mõõtmed veosega ja veoseta, sõiduki, autorongi ja masinrongi suurimad lubatud massid ning teljekoormused kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

§ 81. Sõiduki kasutamisest tuleneva vastutuse kindlustamine

(1) Sõiduki suhtes tuleb sõlmida liikluskindlustuse leping liikluskindlustuse seaduses sätestatud tingimustel.

(2) [Kehtetu -RT I, 11.04.2014, 1- jõust. 01.10.2014]

§ 82. Võistlusauto

(1) Võistlusauto on auto, mis on ette nähtud ainult autospordivõistlustel või -treeningutel osalemiseks ning mis vastab Rahvusvahelise Autoliidu (FIA) või Eesti Autospordi Liidu kehtestatud nõuetele.

(2) Võistlusauto võib osaleda liikluses ainult seoses Eesti Autospordi Liidus registreeritud autospordivõistluste ja -treeningutega võistluse või treeningu juhendi kohaselt ja kooskõlastatult võistluse korraldajaga. Võistlusautot võib juhtida liikluses ainult Eesti Autospordi Liidu väljastatud sõitjalitsentsi omav isik.

§ 83. Vanasõiduk

(1) Vanasõiduk on teaduse või tehnika arengut kajastav, ajaloolis-kultuurilise väärtusega, kollektsionääridele või muuseumidele huvi pakkuv sõiduk, mille valmistamisest on möödunud vähemalt 35 aastat.

(2) Sõiduki vanasõidukina määratlemiseks peab sõiduk olema vanasõidukina tunnustatud.

(3) Vanasõidukina tunnustamine on vanasõidukina registreeritava sõiduki tehnonõuetele ja originaalsusele kehtestatud nõuetele vastavuse kontrollimine.

(4) Vanasõidukina tunnustamist teostavad vähemalt viie vanasõidukiklubi määratud ja Maanteeameti tunnustatud kaks asjatundjat, kes väljastavad vanasõidukina tunnustamise akti. Vanasõidukina tunnustamine,

tunnustamise akti väljastamine ning selle juurde kuuluvad toimingud teostatakse sõiduki omaniku või vanasõidukina tunnustamise taotleja kulul.

(5) Vanasõiduki tunnustamise, registreerimise ja tehnonõuetele vastavuse kontrollimise korra ning tehnonõuded vanasõidukile ja nõuded selle varustusele kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

§ 84. Eritalituse sõiduk

(1) Eritalituse sõiduk on:

- 1) sõiduk ja maastikusõiduk, millega täidetakse kiireloomulisi ameti- või tööülesandeid või ülesannet, mille kestel on vaja hoiatada teisi liiklejaid sellise sõiduki kohalolust (edaspidi *alarmsõiduk*);
- 2) sõiduk, millega täidetakse teehoiuülesandeid ja teel möödapääsmatuid tööülesandeid (edaspidi *hooldussõiduk*);
- 3) sõiduk ja maastikusõiduk, mida kasutab järelevalvetoimingu või tema halduses oleva asutuse järelevalvetoimingu tegelev ametnik järelevalvetoimingu teostamisel või julgeolekuasutuse teabe kogumisega tegelev ametnik julgeolekuasutuste seaduse alusel teabe varjatud kogumisel (edaspidi *järelevalvetoimingu sõiduk*).

(2) Alarmsõiduki juht, kelle sõidukil on sisse lülitatud sinine vilkur või sinine märgutuli koos erilise helisignaalliga või helisignaallita, võib ametiülesannete täitmisel kõrvale kalduda käesoleva seaduse 2. peatükis sätestatud nõuetest, välja arvatud §-des 69 ja 70 sätestatud nõuded.
[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(3) Järelevalvetoimingu sõiduki juht võib ametiülesannete täitmisel erisignaale kasutamata kõrvale kalduda käesoleva seaduse 2. peatükis sätestatud nõuetest, välja arvatud §-des 69 ja 70 sätestatud nõuded.

(4) Hooldussõiduki juht, kelle sõidukil on sisse lülitatud kollane vilkur, võib tööülesannete täitmisel kõrvale kalduda käesoleva seaduse § 14 lõikes 1, §-s 20, §-s 45 ja § 48 lõikes 6 sätestatud nõuetest ning liiklusmärkide, välja arvatud eesõigusemärgid ja kiirust piiravad märgid, ja teemärgiste nõuetest.

(5) Eritalituse sõiduki juht peab käesolevas paragrahvis nimetatud õigusi kasutades tagama liikluse ohutuse.

(6) Alarm- ja järelevalvetoimingu sõidukite loetelu, nende tähistamise ja liiklemise korra kehtestab [Vabariigi Valitsusmäärusega](#).

§ 85. Kaitseväge ja Kaitseliidu sõidukile esitatavad nõuded

(1) Kaitseväge ja Kaitseliidu mootorsõiduk, maastikusõiduk ja nende haagised peavad olema kehtestatud korras registreeritud ja läbinud tehnonõuetele vastavuse kontrolli ning neil peavad olema riiklikud registreerimismärgid.

(2) Kaitseväge ja Kaitseliidu mootorsõiduki, maastikusõiduki ja nende haagiste registreerimise ja tehnonõuetele vastavuse kontrollimise korra ning tehnonõuded mootorsõidukile, maastikusõidukile ja nende haagistele ning nõuded nende varustusele kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

(3) Kaitseväge ja Kaitseliidu sõiduki tüübikinnituse tunnustamisel on pädevaks asutuseks Kaitseväge.
[RT I, 18.02.2014, 1- jõust. 01.08.2014]

§ 86. Loomveokile esitatavad nõuded

(1) Loomveokil peab olema veeremistõkis või seisupidur.

(2) Üle ühe meetri laiusel loomveokil peab taga olema nii aeglase sõiduki tunnusmärk kui ka kaks sõiduki külgedele lähedale kinnitatud punast helkurit.

(3) Liikudes pimedal ajal või halva nähtavuse korral, peab loomveokil, mis on üle ühe meetri lai, olema vasakul küljel ees valge ja taga punane tuli. Nimetatud tulede asemel võib kasutada vasakul küljel ühte laternat, millel on ees valge ja taga punane tuli.

(4) Loomveokil, mis ei ole laiem, kui üks meeter, peab taga vasaku külje lähedal olema punane helkur, pimedal ajal sõiduteel liikudes aga peab olema samasugune tähistus nagu on sätestatud käesoleva paragrahvi lõikes 3.

§ 87. Jalgrattale, tasakaaluliikurile ja pisimopeedile esitatavad nõuded

(1) Jalgrattal ja pisimopeedil peab olema:

- 1) töökorras pidur ja signaalkell;
- 2) ees valge ja taga punane ning vähemalt ühe ratta mõlemal küljel kollane või valge helkur.

(2) Tasakaaluliikuril peab olema:

- 1) signaalkell;
- 2) ees valge ja taga punane ning mõlema ratta mõlemal välisküljel kollane või valge helkur;
- 3) iseeneslikku liikumist takistav seade;
- 4) spidomeeter.

(3) Jalgrattal, tasakaaluliikuril ja pisimopeedil peab põlema pimedal ajal või halva nähtavuse korral sõites ees valge ja taga punane tuli.

(4) Kahe rattalise jalgratta suurim lubatud laius on 0,8 meetrit ning kolme ja enama rataste arvuga jalgratta suurim lubatud laius on 1,25 meetrit. Jalgrattaga võib vedada üheteljelist kuni 50 kilogrammise täismassiga jalgrattahaagist.

(5) Pisimopeed ja tasakaaluliikur peavad vastama valmistaja tehnonõuetele.

4. peatükk

MOOTORSÕIDUKI JUHTIMINE

1. jagu

Mootorsõiduki juhtimisega seotud toimingud

§ 88. Mootorsõidukijuhilt nõutavad dokumendid

(1) Juhil peavad mootorsõiduki juhtimisel olema kaasas juhiluba või muu juhtimisõigust tõendav dokument, mootorsõiduki registreerimistunnistus ja selle haagise registreerimistunnistus või haagise registreerimistunnistuse koopia, mille on tõendanud selle väljastanud asutus, ja muud dokumendid, mida nõuab seadus.

(2) Kui juhil on kaasas isikut tõendav dokument, ei ole Eestis piires Eestis väljastatud juhiloa kaasaskandmine kohustuslik.

(3) Kui juhil on kaasas isikut tõendav dokument, ei ole Eestis registreeritud mootorsõiduki registreerimistunnistuse ja selle haagise registreerimistunnistuse kaasaskandmine kohustuslik, kui juht on kantud liiklusregistrisse omanikuna, vastutava kasutajana, kasutajana või kui omanik, vastutav kasutaja või kasutaja viibib sõidukis.

(4) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud dokumentidele peab juhil kaasas olema mootorsõiduki omaniku poolt väljaantud mootorsõiduki kasutamise kirjalik nõusolek, kui juht soovib Eestis registreeritud sõiduautoga või kuni 3500-kilogrammiga täismassiga veoautoga sõita Eestist välja mitte Euroopa Liidu liikmesriiki ja tema nimi ei ole kantud mootorsõiduki kasutajana sõiduki registreerimistunnistusele. Kirjalikku nõusolekut ei pea olema, kui omanik või registreerimistunnistusele kasutajana kantud isik on kaassõitja.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud kirjalikku nõusolekut asendab mootorsõiduki kasutusleping, kui mootorsõiduki omanik ja kasutuseleandja on Eestis äriregistrisse kantud juriidiline isik, kelle põhikirjaliseks tegevuseks on mootorsõidukite rentimine, liisimine või üürimine. Kasutusleping peab sisaldama käesoleva seaduse § 89 lõikes 1 nimetatud andmeid.

(6) Veose veol peavad juhil lisaks käesolevas paragrahvis nimetatule olema kaasas veodokumendid ja eriveose veol ka juhile kooskõlas autoveoseadusega antud tunnistus sellekohase väljaõppe läbimise ja mootorsõiduki eriveole lubamise kohta.

(7) Käesoleva seaduse § 95 lõigetes 2 ja 3 nimetatud isikul, kes on B-kategooria autos piiratud juhtimisõigusega juhi kõrval või on piiratud juhtimisõigusega juhi poolt juhitava T-kategooria mootorsõiduki vahetus läheduses, peab olema kaasas vastava kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust tõendav juhiluba.

(8) Isikul, kes juhib mootorsõidukit kooskõlas käesoleva seaduse § 109 lõigetega 1 ja 2, peab õppesõidu ajal olema kaasas koolituskursuse õpingukaart või tunnistus ja isikut tõendav dokument.

(9) Kui käesoleva seaduse § 109 lõikes 1 nimetatud mootorsõidukijuhi õpetajal ja lõikes 2 nimetatud juhendajal puudub Eestis väljastatud juhiluba, siis peab eelnimetatud isikul kaasas olema § 99 lõike 1 kohane kehtiv välisriigi juhiluba. Õigust õpetada või juhendada mootorsõidukijuhti tõendatakse liiklusregistri andmete alusel.

(10) Kohustusliku sõidumeerikuga mootorsõiduki juht peab liiklusjärelevalve teostajale esitama sõidumeeriku salvestuslehe või juhi kaardi või muud dokumendid nõukogu määruse (EMÜ) nr 3821/85 autovedudel kasutatavate sõidumeerikute kohta (EÜT L 370, 31.12.1985, lk 8–21) artiklis 15 sätestatud ulatuses ja tingimustel.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 89. Kirjalik nõusolek mootorsõiduki ja selle haagise kasutamiseks

(1) Mootorsõiduki ja selle haagise kasutamise kirjalikus nõusolekus peavad sisalduma järgmised andmed:

- 1) kirjaliku nõusoleku koostamise koht ja kuupäev;
- 2) mootorsõiduki või selle haagise omaniku nimi ja aadress;
- 3) mootorsõiduki või selle haagise mark ja mudel ning valmistajatehase tähis;
- 4) registreerimistunnistuse ja riikliku registreerimismärgi number;
- 5) sõiduki kasutaja ees- ja perekonnanimi, elukohta aadress, juhiloa number, sünniaeg või isikukood;
- 6) kirjaliku nõusoleku kehtivuse aeg.

(2) Omaniku allkiri kirjalikul nõusolekul peab olema ametlikult või notariaalselt kinnitatud.

§ 90. Mootorsõiduki juhtimise keeld

(1) Mootorsõidukit ei tohi juhtida isik:

- 1) kellel ei ole vastava kategooria või alamkategooria mootorsõiduki juhtimisõigust;
- 2) kes ei täida juhile ja mootorsõidukile kehtestatud ja juhiloale märgitud nõudeid või
- 3) kes on kõrvaldatud sõiduki juhtimiselt vastavalt käesoleva seaduse §-le 91.

(2) Mootorsõiduki omanik, valdaja või juht ei tohi lubada mootorsõidukit juhtima isikut või anda juhtimist üle isikule, kellel puudub vastava kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus või kes on joobeseisundis, alkoholi piirmäära ületavas seisundis või liiklusohhtlikus terviseisundis.

§ 91. Sõiduki juhtimiselt kõrvaldamine

(1) Sõiduki juhtimiselt kõrvaldamine on liiklusjärelvalve teostaja otsus, mille sisuks on sõiduki juhtimise keelamine kuni juhtimiselt kõrvaldamise aluse äralangemiseni.

(2) Juht kõrvaldatakse sõiduki juhtimiselt, kui:

- 1) on alust arvata, et ta on tarvitanud narkootilisi või psühhotroopseid aineid või muu sarnase toimega aineid;
- 2) on alust arvata, et ta veres või väljahingatavas õhus on alkoholi üle lubatud piirmäära või et ta on joobeseisundis;
- 3) tal puudub vastava kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus;
- 4) tal puudub vastava sõiduki kasutamise õigus;
- 5) mootorsõiduki rikke, heitmete saasteainesisalduse, mürataseme või muu puuduse tõttu on sellega sõidu jätkamine keelatud;
- 6) tema juhtimisõigust tõendav dokument saadetakse ekspertiisi seoses võltsimise tunnuste ilmnenemisega;
- 7) on alust arvata, et ta terviseisund ei vasta kehtestatud nõuetele;
- 8) sõidumeerikuga mootorsõiduki juht ei ole täitnud käesoleva seaduse §-s 130 sätestatud puhkeaja nõudeid;
- 9) kõrge ohuastmega ohtriku veose veo nõuete rikkumiste korral.

(3) Juhtimiselt kõrvaldamise otsuses märgitakse:

- 1) otsuse tegemise aeg ja koht;
- 2) otsuse teinud ametiisiku asutuse nimetus ja aadress;
- 3) otsuse teinud ametiisiku ametikoht, ees- ja perekonnanimi;
- 4) sõidukijuhi ees- ja perekonnanimi, isikukood või sünniaeg;
- 5) sõidukijuhi elukoht;
- 6) sõiduki tüüp, mark ja registreerimismärk;
- 7) käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud juhtimiselt kõrvaldamise alus ning juhtimiselt kõrvaldamise alguse aeg ja lõppemise tingimus. Registreerimismärkide kinnipidamise korral tehakse sellekohane märge, näidates ära registreerimismärkide tagastamise koht;
- 8) otsuse koostaja allkiri.

(4) Otsus jõustub selle tegemisest.

(5) Juhtimiselt kõrvaldamise otsus vormistatakse kahes eksemplaris, millest üks antakse juhile. Otsuse teisel eksemplari kinnitab juht otsuse kättesaamist allkirjaga ning märgib otsuse kättesaamise kuupäeva. Kui juht keeldub allkirja andmast või on sellises joobe- või haigusseisundis, milles ta ei ole võimeline allkirja andma, tehakse juhtimiselt kõrvaldamise otsusesse selle kohta kanne.

(6) Juhtimiselt kõrvaldamise otsuse võib vaidlustada haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.

§ 92. Sõiduki kinnipidamine

(1) Sõiduk, mille juht on kõrvaldatud selle juhtimiselt, teisaldatakse valvega hoiukohta või politseiasutusse, kui kohapeal puudub võimalus sõiduki üleandmiseks omanikule või valdajale.

(2) Sõiduki võib teisaldada valvega hoiukohta ka siis, kui sõiduk on pargitud:

- 1) nii, et see on ohtlik teistele liiklejatele või häirib oluliselt liiklust;
- 2) nii, et see kahjustab teed või haljasala;
- 3) selleks keelatud kohas nii, et see segab tee, haljasala, hoonete või rajatiste hooldustöid;
- 4) puudega inimese sõiduki parkimiskohale liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki parkimiskaardita;
- 5) kõnniteel, ohutusaarel või eraldusribal, välja arvatud liikluskorraldusvahendiga tähistatud parkimiskohtades;
- 6) õue ja teega külgneva ala sissesõidul, samuti garaaži kasutamist takistav sõiduk garaaži sissesõidul;
- 7) teisaldamist tähistava liiklusemärgiga märgistatud alale õigusvastaselt;
- 8) ühissõidukirajale.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 5 sätestatu ei kehti jalgratta suhtes.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud valvega hoiukoha asukoha kehtestab kohalik omavalitsus.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud juhtudel on sõiduki teisaldamise õigus politseiasutusel ja kohalikul omavalitsusel.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(5¹) Eratee omanikul on õigus nõuda sõiduki teisaldamist käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud juhtudel politseiasutuselt või kohalikult omavalitsuselt.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud sõidukit võib teisaldada ainult siis, kui sõiduki juures ei ole juhti või sõiduki omanikku, valdajat või tema esindajat või sõidukis ei viibi sõitjat või kui asjaosalised ei ole võimelised või keelduvad valesti pargitud sõidukiga tekitatud takistuse või ohu kõrvaldamisest.

(7) Sõiduki teisaldamise ja valvega hoiukohta paigutamise kohta koostatakse akt, mis peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) valvega hoiukohta paigutatava sõiduki tüüp, mark, riiklik registreerimismärk ja eritunnus, sõidukil esinevate nähtavate puuduste ja vigastuste loetelu;
- 2) teisaldamisotsuse teinud ja teisaldamist korraldanud ametiisiku ametikoht, ees- ja perekonnanimi ning allkiri;
- 3) sõiduki valvega hoiukohta paigutanud isiku nimi, aadress ja telefoninumber ning paigutamist teostanud isiku ees- ja perekonnanimi;
- 4) hoiukoha aadress, kuhu sõiduk paigutati;
- 5) akti koostamise kuupäev ja kellaaeg;
- 6) hoiukohas sõiduki vastuvõtnud isiku ametikoht, ees- ja perekonnanimi, sõidukil esinevate nähtavate puuduste ja vigastuste loetelu;
- 7) sõiduki hoiukohta vastuvõtnud isiku allkiri.

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud akt koostatakse kolmes eksemplaris, millest üks eksemplar jääb sõiduki hoiukohta paigutamise otsuse teinud ametiisikule, teine sõiduki paigutamist korraldanud ettevõtjale ning kolmas sõiduki hoiukohta.

(9) Sõiduk tagastatakse omanikule või tema esindajale viivitamata pärast puksiirauto kohaletuleku, mootorsõiduki teisaldamise ja hoidmise kulude tasumist. Teisaldamiseks loetakse ka mootorsõiduki paigaldamist puksiirautole.

(10) Sõiduki teisaldamisel või hoidmisel sõidukile tekitatud vigastuste eest vastutab sõiduki teisaldanud või seda hoidnud ettevõtja.

(11) Käesoleva seaduse § 91 lõike 2 punktis 5 märgitud juhtudel võidakse sõiduki kasutamine keelustada selle registreerimismärkide kinnipidamisega.

(12) Sõiduki valvega hoiukohta või politseiasutusse toimetamise ning seal hoidmise ja valvamise kulud hüvitab selle juht, omanik või valdaja käesoleva paragrahvi lõike 14 alusel kehtestatud korras ja määrades. Käesoleva paragrahvi lõike 14 alusel määrade kehtestamisel tuleb arvestada, et teisaldaja või sõiduki valvega hoiukohas hoidmise ja valvamise korraldaja suudaks katta osutatava teenusega seotud otsekulud, kapitalikulud ja proportsionaalse osa üldkuludest ning teeniks mõistlikku ärikasumit. Sõiduki hoiukohta või politseiasutusse toimetamisest teatatakse kohe politseile ja kirjalikult mootorsõiduki omanikule, valdajale või nende esindajale.
[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(13) Sõiduki juht, omanik või valdaja vabastatakse käesoleva paragrahvi lõikes 12 nimetatud kulutuste hüvitamisest, kui tema tegevuses puudus süüteoosseis.

(14) Sõiduki valvega hoiukohta või politseiasutusse toimetamise ning seal hoidmise ja valvamise kulude määrad ning kulude hüvitamise korra kehtestab [Vabariigi Valitsus](#)määrusega.

2. jagu

Mootorsõiduki juhtimisõigus

§ 93. Mootorsõidukite kategooriad

(1) Mootorsõidukid ja autorongid jagunevad vastavalt juhtimisõigusele põhikategooriatesse ja alamkategooriatesse.

(2) Mootorsõidukite, autorongide ja masinrongide põhikategooriad on järgmised:

- 1) AM – mopeed;
- 2) A – mootorratas;
- 3) B – auto, mille lubatud täismass ei ületa 3500 kilogrammi ja millel peale juhikoha ei ole rohkem kui kaheksa istekohta; sama auto koos kerghaagisega; sama auto koos haagisega, mis ei ole kerghaagis, kusjuures autorongi lubatud täismass ei ületa 3500 kilogrammi; sama auto koos haagisega, mille lubatud täismass ületab 750 kilogrammi, kusjuures autorongi lubatud täismass ületab 3500 kilogrammi, kuid ei ületa 4250 kilogrammi, tingimusel et sellise auto ja haagise ühendi juhtimisõigus on saadud pärast vastava sõidueksami sooritamist; [RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]
- 4) BE – autorong, mis koosneb B-kategooria autost ning haagisest või poolhaagisest, kui haagise või poolhaagise lubatud täismass ei ületa 3500 kilogrammi;
- 5) C – auto, mis ei kuulu D-kategooriasse ega D1-alamkategooriasse ja mille täismass on üle 3500 kilogrammi ning mis on kavandatud ja valmistatud vedama lisaks juhile veel kuni kaheksat sõitjat; sama auto koos kerghaagisega;
- 6) CE – autorong, mis koosneb C-kategooria autost ja selle haagisest või poolhaagisest, mille lubatud täismass ületab 750 kilogrammi;
- 7) D – auto, mis on kavandatud ja valmistatud vedama lisaks juhile rohkem kui kaheksat sõitjat; sama auto koos kerghaagisega;
- 8) DE – autorong, mis koosneb D-kategooria autost ja selle haagisest, mille lubatud täismass ületab 750 kilogrammi;
- 9) T – traktor, liikurmasin ja masinrong.

(3) Mootorsõidukite ja autorongide alamkategooriad on järgmised:

- 1) A1 – mootorratas, mille mootori töömaht ei ületa 125 kuupsentimeetrit ja võimsus ei ületa 11 kilovatti või mille võimsuse ja massi suhe ei ületa 0,1 kilovatti kilogrammi kohta. A1-alamkategooria mootorsõiduk on ka sümmeetrilise rataste asetusega kolmerattaline sõiduk, mille mootori võimsus ei ületa 15 kilovatti;
- 2) A2 – mootorratas, mille mootori võimsus ei ületa 35 kilovatti või mille võimsuse ja massi suhe ei ületa 0,2 kilovatti kilogrammi kohta ning mis ei ole ümber ehitatud sõidukist, mille võimsus on vähemalt kaks korda nii suur; [RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 19.01.2013]
- 3) B1 – neljarattaline sõiduk, mis ei ole mopeed ning mille tühimass ei ületa 400 kilogrammi või kaubaveoks mõeldud sõidukitel 550 kilogrammi ja mille mootori netovõimsus ei ületa 15 kilovatti. Elektrisõidukitel ei arvestata tühimassi hulka akude massi; [RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]
- 4) C1 – auto, mis ei kuulu D-kategooriasse ja mille lubatud täismass on üle 3500 kilogrammi, kuid mitte üle 7500 kilogrammi ning mis on kavandatud ja valmistatud vedama lisaks juhile veel kuni kaheksat sõitjat; sama auto koos kerghaagisega;
- 5) C1E – autorong, mis koosneb C1-alamkategooria autost ning selle haagisest või poolhaagisest, mille lubatud täismass ületab 750 kilogrammi, tingimusel et veduki ja haagise või poolhaagise lubatud täismass kokku ei ületa 12 000 kilogrammi; autorong, mis koosneb B-kategooria autost ning selle haagisest või poolhaagisest, mille lubatud täismass ületab 3500 kilogrammi, tingimusel et veduki ja haagise või poolhaagise lubatud täismass kokku ei ületa 12 000 kilogrammi;
- 6) D1 – auto, mis on kavandatud ja valmistatud vedama lisaks juhile veel kuni 16 sõitjat ning mille pikkus ei ületa kaheksat meetrit; sama auto koos kerghaagisega;
- 7) D1E – autorong, mis koosneb D1-alamkategooria autost ja selle haagisest, mille lubatud täismass ületab 750 kilogrammi.

§ 94. Juhtimisõigus

(1) Mootorsõidukit võib juhtida isik, kellel on vastava kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus ning kelle juhtimisõigust ei ole peatatud, ära võetud või kehtetuks tunnistatud või keda ei ole juhtimiselt kõrvaldatud.

(2) AM-kategooria mootorsõidukit võib juhtida ka isik, kellel on mis tahes mootorsõiduki juhtimisõigus või piiratud juhtimisõigus. AM-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust või piiratud juhtimisõigust ei nõuta isikult, kes on sündinud enne 1993. aasta 1. jaanuari. AM-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust ei nõuta isikult, kes olid käesoleva seaduse jõustumisel 16–17-aastased, kuni 2013. aasta 1. jaanuarini.

(3) A-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigusega isik võib juhtida nii A1- kui ka A2-alamkategooria mootorsõidukit.

(4) B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigusega isik võib juhtida nii B1-alamkategooria mootorsõidukit kui ka A-kategooria sümmeetrilise rataste asetusega kolmerattalist mootorsõidukit.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(5) C-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigusega isik võib juhtida ka C1-alamkategooria mootorsõidukit.

(6) D-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigusega isik võib juhtida ka D1-alamkategooria mootorsõidukit.

(7) CE-, DE-kategooria, C1E- või D1E-alamkategooria autorongi juhtimisõigusega isik võib juhtida ka BE-kategooria autorongi. CE-kategooria autorongi juhtimisõigusega isik võib juhtida ka DE-kategooria autorongi, kui isikul on D-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus.

(8) C1E-alamkategooria autorongi juhtimisõigusega isik võib juhtida ka D1E-alamkategooria autorongi, kui isikul on D1-alamkategooria mootorsõiduki juhtimisõigus.

(9) DE-kategooria autorongi juhtimisõigusega isik võib juhtida ka C1E-alamkategooria autorongi, kui isikul on C1-alamkategooria mootorsõiduki juhtimisõigus.

(10) T-kategooria mootorsõidukit ja masinrongi, mille täismass ei ületa 8000 kilogrammi, võib juhtida ka isik, kellel on B-, C- või D-kategooria mootorsõiduki või C1- või D1-alamkategooria mootorsõiduki juhtimisõigus.

(11) T-kategooria mootorsõidukit ja masinrongi, mille täismass ei ületa 18 000 kilogrammi, võib juhtida ka isik, kellel on BE-kategooria autorongi, C- või D-kategooria mootorsõiduki või C1- või D1-alamkategooria mootorsõiduki juhtimisõigus, või isik, kellele on antud B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus enne käesoleva seaduse jõustumist.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(12) T-kategooria mootorsõidukit ja masinrongi, võib juhtida ka isik, kellel on CE- või DE-kategooria autorongi või C1E- või D1E-alamkategooria autorongi juhtimisõigus.

§ 95. Piiratud juhtimisõigus

(1) Piiratud juhtimisõigus on noorema kui käesoleva seaduse § 103 lõikes 1 sätestatud isiku õigus juhtida mootorsõidukit käesolevas paragrahvis nimetatud juhtudel ja korras.

(2) Piiratud juhtimisõiguse võib B-kategooria mootorsõiduki juhtimiseks anda 16- ja 17-aastasele isikule. Piiratud juhtimisõigusega isik võib autot juhtida tingimusel, et tema kõrval on seaduslik esindaja või seadusliku esindaja kirjaliku nõusolekuga isik, kellel peab olema B-kategooria mootorsõiduki kehtiv juhiluba vähemalt kaks aastat ning kes ei tohi olla joobeseisundis või alkoholi piirmäära ületavas seisundis.

(3) Piiratud juhtimisõiguse võib T-kategooria mootorsõiduki juhtimiseks anda 15-aastasele isikule, kui sõiduki täismass üksi või koos haagisega ei ületa 8000 kilogrammi. Piiratud juhtimisõigusega isik võib T-kategooria mootorsõidukit juhtida tingimusel, et ta ei vea veost teedel ja juhtimine toimub seadusliku esindaja või seadusliku esindaja kirjaliku nõusolekuga isiku järelevalve all, kellel peab olema T-kategooria mootorsõiduki kehtiv juhiluba vähemalt kaks aastat ning kes ei tohi olla joobeseisundis või alkoholi piirmäära ületavas seisundis.

(4) Autol, mida juhib piiratud juhtimisõigusega juht, peab olema ees ja taga nähtaval kohal algaja juhi tunnusmärk.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 nimetatud seaduslikul esindajal või seadusliku esindaja kirjaliku nõusolekuga isikul ei arvestata sellekohase juhiloa omamise aja hulka piiratud juhtimisõigusega juhiloa ja esmase juhiloa omamise aega.

§ 96. Juhtimisõigust tõendav dokument

(1) Mootorsõidukijuhil peab olema kehtiv juhtimisõigust tõendav dokument. Juhtimisõigust tõendavateks dokumentideks on kehtiv esmane juhiluba, juhiluba, ajutine juhiluba, käesoleva seaduse §-s 95 nimetatud piiratud juhtimisõigusega juhiluba, välisriigi pädeva asutuse väljastatud rahvusvaheline juhiluba koos siseriikliku juhiloaga või seadusega ettenähtud juhtudel juhiluba asendav dokument. Isikul võib olla ainult üks kehtiv juhtimisõigust tõendav dokument.

(2) Juhtimisõigust tõendatakse liiklusregistri andmete alusel või käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhtimisõigust tõendava dokumendi alusel. Kui liiklusregistri andmetel on mootorsõidukijuhi juhtimisõigus seaduse alusel peatunud, peatatud või karistuseks ära võetud, juhindutakse liiklusregistri andmetest.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(3) Käies juhitava mootorsõiduki juhtimiseks ei ole juhiluba vaja. Käies juhtimiseks ei loeta sellise mootorsõiduki juhtimist, millel on juhi istekoht.

(4) Mootorsõidukijuhi nõuetekohaselt täidetud koolituskursuse õpingukaart koos märkega teeliiklusse lubamise kohta tõendab sõiduõppija õigust juhtida mootorsõidukit õppesõidul käesoleva seaduse § 109 lõikes 1

nimetatud tingimustel ning koolituskursuse õpingukaart või tunnistus tõendab sõiduõppija õigust juhtida mootorsõidukit sõidupraktikal lõikes 2 nimetatud tingimustel.

(5) Eksamineeritava õigust juhtida mootorsõidukit eksamisõidul tõendatakse liiklusregistri andmete või sõidueksamikaardi alusel.

(6) Käesoleva seaduse § 106 lõike 2 kohaselt vormistatud mootorsõidukijuhi koolituskursuse tunnistus tõendab juhtimisõiguse saanud isiku õigust juhtida mootorsõidukit esmase juhiloa saamiseni.

(7) Ajutise juhiloa väljastab Maanteeamet juhiloa vormistamise ajaks või muudel põhjendatud juhtudel isikule, keda ei ole juhtimiselt kõrvaldatud või kelle juhtimisõigus ei ole peatatud, ära võetud või kehtetuks tunnistatud. Ajutine juhiluba annab õiguse juhtida mootorsõidukit ainult Eestis.

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhiloa, rahvusvahelise juhiloa, ajutise juhiloa, piiratud juhtimisõigusega juhiloa, esmase juhiloa, lõigetes 4–6 nimetatud juhtimisõigust tõendavate dokumentide vormid ja tehnilise kirjelduse ning nendele kantavate andmete loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

(9) Juhiloa väljastamise ja vahetamise eest tuleb tasuda riigilõivu.

§ 97. Juhiloa kehtivus

(1) [Käesolevast tekstist välja jäetud.]
[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011 - kehtis kuni 18.01.2013]

(2) Esmane juhiluba antakse välja kehtivusega kuni kaks aastat.

(3) Piiratud juhtimisõigusega juhiluba B-kategooria mootorsõiduki juhtimiseks antakse välja kehtivusega kuni juhiloa omaja 18-aastaseks saamiseni.

(4) Piiratud juhtimisõigusega juhiluba T-kategooria mootorsõiduki juhtimiseks, mille täismass üksi või koos haagisega ei ületa 8000 kilogrammi, antakse välja kehtivusega kuni juhiloa omaja 16-aastaseks saamiseni.

(5) Ajutine juhiluba antakse välja kehtivusega kuni kaks kuud.

(6) Rahvusvaheline juhiluba antakse välja kehtivusega kuni kolm aastat.

(7) AM-, A-, B-, T-kategooria ja A1-, A2-, B1-alamkategooria mootorsõiduki ja BE-kategooria autorongi juhiluba antakse välja kehtivusega kümme aastat.
[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 19.01.2013]

(8) C-, D-kategooria ja C1-, D1-alamkategooria mootorsõiduki ning CE-, DE-kategooria ja C1E-, D1E-kategooria autorongi juhiluba antakse välja kehtivusega viis aastat.
[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 19.01.2013]

§ 98. Esmase juhiloa ja juhiloa väljaandmine, vahetamine ja kehtetuks tunnistamine

(1) Esmase juhiloa ja juhiloa väljastab, vahetab ja tunnistab kehtetuks Maanteeamet.

(2) Esmane juhiluba ja juhiluba antakse välja kümne tööpäeva jooksul sellekohase eksami sooritamisele või juhiloa vahetamise taotluse esitamisele järgnevast päevast arvates.

(3) Esmast juhiluba ja juhiluba ei väljastata isikule, kelle juhtimisõigus on peatatud või käesoleva seaduse § 125 kohaselt ära võetud või kui isiku juhtimisõiguse on ära võtnud Euroopa liikmesriigi pädev asutus ning selle kohta jõustunud otsus on edastatud Maanteeametile.

(4) Kui esmase juhiloa taotleja ei ole 12 kuu jooksul arvates esmase juhiloa kehtivuse alguse kuupäevast esmast juhiluba välja võtnud, antakse uus esmane juhiluba välja vaid siis, kui isik sooritab edukalt nõutava liiklusteooria- ja sõidueksami.

(5) Kui esmase juhiloa omaja ei ole 12 kuu jooksul arvates esmase juhiloa kehtivuse möödumisest saanud vastava kategooria mootorsõiduki või autorongi juhiluba, peab ta uuesti taotlema esmast juhiluba ja sooritama edukalt esmase juhiloa saamiseks nõutava liiklusteooria- ja sõidueksami.

(6) Esmane juhiluba ja juhiluba tunnistatakse kehtetuks:

- 1) juhtimisõiguse kehtetuks tunnistamisel;
- 2) juhiloa kaotuse, hävimise või varguse korral;

- 3) kui isik on esmase juhiloa või juhiloa taotlemisel esitanud valeandmeid või on saanud esmase juhiloa või juhiloa peetuse teel;
- 4) kui isikule on väljastatud uus juhiluba;
- 5) kui isikule on väljastatud hilisemalt välisriigi juhiluba;
- 6) kui isik ei ole loovutanud juhiluba ning käesoleva seaduse § 128 lõike 2 alusel on tekkinud alus tunnistada juhiluba kehtetuks või
- 7) kui isik ei ole seda välja võtnud 12 kuu jooksul, arvates päevast, mil tekkis esmase juhiloa või juhiloa väljastamise alus.

§ 99. Välisriigis väljaantud juhiluba

(1) Eestis kehtib:

- 1) Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis ja Šveitsi Konföderatsioonis väljaantud juhiluba;
- 2) 1968. aasta teeliikluse konventsiooni osalisriigis väljastatud konventsiooni kohane juhiluba;
- 3) Genfi 1949. aasta teeliikluse konventsiooni osalisriigi juhiluba koos rahvusvahelise juhiloaga;
- 4) Eestiga vastastikuse juhilubade tunnustamise rahvusvahelise lepingu sõlminud välisriigi juhiluba.

(2) Rahvusvahelise sõjalise koostöö seaduse alusel Eesti Vabariigi territooriumil viibivate isikute ja nende ülalpeetavate juhiluba tunnustatakse rahvusvahelise sõjalise koostöö seaduses sätestatud korras. Välisriigi juhiloaga koos esitatakse ka dokument, mis tõendab Eesti Vabariigi territooriumil viibimise õigust rahvusvahelise sõjalise koostöö tõttu.

[RT I, 01.06.2013, 1- jõust. 01.07.2013]

(3) Eestisse akrediteeritud välisriigi diplomaatiliste esindajate, konsulaarametnike, erimissioonide ja rahvusvaheliste organisatsioonide esindajate ning välisriigi diplomaatiliste esinduste ja konsulaarasutuste, erimissioonide ja rahvusvaheliste organisatsioonide esinduste haldustöötajate, abiteenistujate, koduteenijate ning nende perekonnaliikmete, kes ei ole Eesti Vabariigi kodanikud ega Eestis elamisluba või elamisõigust omavad isikud, juhiluba kehtib Eestis ka juhul, kui see ei vasta käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõuetele, tingimusel et välisriigi juhiloaga koos esitatakse Välisministeeriumi väljastatud kehtiv diplomaadi- või teenistuskaart.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1, 2 ja 3 nimetatud juhiluba kehtib vaid tingimusel, et isiku juhtimisõigust ei ole juhiloa väljastanud riigis peatatud, ära võetud või kehtetuks tunnistatud.

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 nimetatud riigis väljaantud juhiluba kehtib sellele märgitud kehtivusajani. Kui juhiloa kehtivusperiood on pikem kui kümme aastat, tuleb see välja vahetada Eesti juhiloa vastu 24 kuu jooksul elamisõiguse saamisest või Eestisse elama asumisest arvates. Kui lõike 1 punktis 1 nimetatud juhiloa kehtivuse lõppemisest on möödunud viis aastat või kui isik ei ole 24 kuu jooksul Eestisse alaliselt elama asumisest arvates seda välja vahetanud, siis vahetatakse see Eesti juhiloa vastu pärast liiklusteooria- ja sõidueksami edukat sooritamist. Isiku Eestisse elama asumine ja elamisõiguse kehtivus tehakse kindlaks lähtudes rahvastikuregistri andmetest. Vahetatav juhiluba loovutatakse Maanteeametile.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 19.01.2013]

(5¹) [Käesolevast tekstist välja jäetud.]

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011 - kehtis kuni 18.01.2013]

(6) Eestisse alaliselt elama asunud isiku käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 2 kohane juhiluba kehtib 12 kuud alates isiku alaliselt Eestisse elama asumisest, juhiluba vahetatakse Eesti juhiloa vastu eksamiteta. Vahetatav juhiluba loovutatakse Maanteeametile. Kui juhiluba ei ole vahetatud viie aasta jooksul sellele märgitud kehtivusaja möödumisest, siis vahetatakse juhiluba Eesti juhiloa vastu pärast liiklusteooria- ja sõidueksami edukat sooritamist. Maanteeametil on õigus nõuda rahvusvahelist juhiluba või juhiloa ametlikku tõlget.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(6¹) Eestisse alaliselt elama asunud isiku käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 3 kohane juhiluba kehtib 12 kuud alates isiku alaliselt Eestisse elama asumisest, juhiluba vahetatakse Eesti juhiloa vastu pärast liiklusteooria- ja sõidueksami edukat sooritamist. Vahetatav juhiluba loovutatakse Maanteeametile. Kui juhiluba ei ole vahetatud viie aasta jooksul sellele märgitud kehtivusaja möödumisest, võib Eesti juhiluba taotleda käesoleva seaduse §-s 98 sätestatud korra kohaselt.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(7) Eestiga vastastikuse juhilubade tunnustamise rahvusvahelise lepingu sõlminud välisriigi juhiloa vahetus toimub rahvusvahelises lepingus nimetatud tingimustel.

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kehtiv juhiluba vahetatakse Eesti juhiloa vastu juhul, kui isiku juhtimisõigust ei ole juhiloa väljastanud riigis või Eestis peatatud, ära võetud või kehtetuks tunnistatud.

3. jagu

Mootorsõiduki juhtimisõiguse andmine

§ 100. Mootorsõiduki juhtimisõiguse andmise üldnõuded

(1) Mootorsõiduki juhtimisõigus antakse isikule, kelle alaline elukoht on Eestis, kelle vanus ja tervises seisund vastavad kehtivatele nõuetele ja kes on omandanud mootorsõidukijuhi kvalifikatsiooni.

(2) Alaline elukoht käesoleva seaduse tähenduses on koht, kus isik tavaliselt elab iga kalendriaasta jooksul vähemalt 185 päeva isiklike või tööalaste sidemete tõttu. Alalist elukohta tõendavad rahvastikuregistri andmed.

(3) Mootorsõidukijuhi kvalifikatsiooni omandamiseks peab juhtimisõiguse taotleja läbima käesoleva paragrahvi lõike 6 alusel kehtestatud ettevalmistuse ning lõike 8 alusel kehtestatud nõuete kohase esmaabikoolituse ja sooritama edukalt lõike 7 alusel kehtestatud korras liiklusteooria- ja sõidueksami. Liiklusteooria eksamit ei ole vaja sooritada käesoleva seaduse § 107 lõigetes 2 ja 3 nimetatud juhtudel, kus üleminekul madalama kategooria mootorratta juhtimiselt kõrgema kategooria mootorratta juhtimisele antakse juhtimisõigus pärast edukat sõidueksami sooritamist.

(4) Liiklusteooria- ja sõidueksamite läbiviimist korraldab ja kinnitab eksamitulemused ning annab mootorsõiduki juhtimisõiguse Maanteeamet.

(5) Mootorsõidukijuhi teadmiste, oskuste ja käitumise liiklusalased kvalifikatsiooninõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(6) Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja korra, sealhulgas õppekavad kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(7) Mootorsõidukijuhi eksamineerimise ning talle juhtimisõiguse andmise korra ja nõuded eksamisõidukitele kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(8) Mootorsõidukijuhi esmaabikoolituse ja teadmiste kontrolli ning esmaabikoolituse õppevahendite ja -kava nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(9) Mootorsõidukijuhi eksamineerimise eest tuleb tasuda riigilõivu.

§ 101. Mootorsõidukijuhi ja juhtimisõiguse taotleja tervisekontroll

(1) Mootorsõidukijuhi ja juhtimisõiguse taotleja tervises seisund peab vastama käesoleva paragrahvi lõike 10 alusel kehtestatud tervisenõuetele. Tervisenõuetele vastavust tõendab tervisekontrolli teostaja väljastatud tervisetõend.

(2) Juhtimisõiguse taotleja läbib mitte varem kui kuus kuud enne mootorsõidukijuhi koolituse algust ja mootorsõidukijuht läbib perioodiliselt tervisekontrolli, mille käigus tehakse kindlaks tervisekontrolli läbija tervises seisund ja sobivus mootorsõidukit juhtida.

(3) Mootorsõidukijuht läbib tervisekontrolli iga kümne aasta järel juhiloa vahetamisel või järgmise tervisekontrolli tähtpäeva saabumisel. Juhul kui järgmise tervisekontrolli läbimise tähtpäev saabub kuni kuus kuud enne juhiloa kehtivuse lõppemise tähtpäeva, siis tuleb tervisekontroll läbida hiljemalt juhiloa kehtivuse lõppemise tähtpäeva saabumisel.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(4) Tervisekontrolli läbivad iga 5 aasta järel:

1) üle 65-aastane A-, B- ja BE-kategooria ning nende alamkategooriate mootorsõiduki juht;
2) üle 50-aastane C-, CE-, D- ja DE-kategooria ning nende alamkategooriate mootorsõiduki juht, T-kategooria traktori- ja liikurmasina juht, B-kategooria takso juht, A- ja B-kategooria alarmsõidukite juht ning mootorsõidukijuhtide õpetaja.

(5) Mootorsõidukijuhi tervises seisundist lähtuva tervisekontrolli tegija otsuse alusel läbib juht tervisekontrolli käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 sätestatud sagedamini.

(6) Muul kui käesoleva paragrahvi lõigetes 2–5 sätestatud juhul läbib mootorsõidukijuht tervisekontrolli:

1) kui tal on käesoleva seaduse § 70 alusel tuvastatud liiklusohtlik tervises seisund ja ta on § 91 alusel sõiduki juhtimiselt kõrvaldatud;

2) arsti korraldusel juhul, kui arstliku läbivaatuse käigus selgub, et juhi tervises seisund ei vasta kehtestatud tervisenõuetele.

(7) Tervisekontrolli teostaja võib määrata vajaduse korral juhtimisõiguse eritingimuse, lähtudes mootorsõidukijuhi ja juhtimisõiguse taotleja tervise seisundist. Juhtimisõiguse eritingimus on tervise seisundist lähtuv mootorsõiduki juhtimise lubamine määratud erinõude või piiranguga.

(8) Mootorsõidukijuhi järgmise tervisekontrolli läbimise tähtpäeva saabumisel peatub mootorsõidukijuhi juhtimisõigus, kui talle ei ole tervise infosüsteemi vahendusel väljastatud või kui ta ise ei esita hiljemalt nimetatud tähtpäeval Maanteeametile uut kehtivat tervisetõendit.
[RT I, 08.10.2014, 2- jõust. 18.10.2014]

(9) 30 päeva enne järgmise tervisekontrolli läbimise tähtpäeva saabumist saadab Maanteeamet mootorsõidukijuhi esitatud mobiiltelefoni numbril või e-posti aadressil teate selle kohta, et tema juhtimisõigus peatub järgmise tervisekontrolli läbimise tähtpäeval, kui talle ei ole tervise infosüsteemi vahendusel väljastatud või kui ta ise ei esita hiljemalt nimetatud tähtpäeval Maanteeametile uut tervisetõendit vastavalt käesoleva seaduse § 102 lõikes 4 nimetatud korrale.
[RT I, 08.10.2014, 2- jõust. 18.10.2014]

(10) Mootorsõidukijuhi ja mootorsõiduki juhtimisõiguse taotleja tervisekontrolli tingimused ja korra ning tervisenõuded, sealhulgas meditsiinilised vastunäidustused, mille korral mootorsõiduki juhtimine ei ole lubatud, kehtestab **Vabariigi Valitsusmäärusega**.
[RT I, 08.10.2014, 2- jõust. 18.10.2014]

(11) Mootorsõidukijuht on kohustatud läbima täiendava tervisekontrolli, kui tal on kehtiva tervisetõendi kohaselt, mis on väljastatud tervishoiuteenuste korraldamise seaduse § 4²lõike 2 alusel sätestatud tingimustel ja korras, diagnoositud absoluutne meditsiiniline vastunäidustus, mille puhul mootorsõiduki juhtimine ei ole lubatud.
[RT I, 08.10.2014, 2- jõust. 18.10.2014]

§ 102. Tervisekontrolli teostamine

(1) A-, B-, BE-, C-, CE-, D- ja DE-kategooria ning nende alamkategooriate mootorsõiduki, T-kategooria traktori ja liikurmasina, B-kategooria takso ning A-, B- ja C-kategooria alarmsõiduki juhi ja juhtimisõiguse taotleja ning mootorsõidukijuhi õpetaja tervisekontrolli teeb perearst, töötervishoiuarst või tervishoiuteenuse osutaja juurde moodustatud liiklusmeditsiini komisjon (edaspidi *liiklusmeditsiini komisjon*).
[RT I, 08.10.2014, 2- jõust. 18.10.2014]

(2) [Kehtetu -RT I, 08.10.2014, 2- jõust. 18.10.2014]

(3) Liiklusmeditsiini komisjoni koosseisu kuulub vähemalt kolm arsti – silmaarst, neuroloog ja sisearst. Sisearsti võib komisjonis asendada perearst või töötervishoiuarst.
[RT I, 08.10.2014, 2- jõust. 18.10.2014]

(4) Mootorsõidukijuhi ja mootorsõiduki juhtimisõiguse taotleja tervisetõendi andmed edastab tõendi väljastanud tervishoiuteenuse osutaja Maanteeametile elektrooniliselt tervishoiuteenuste korraldamise seaduse § 59²lõike 2 punkti 1 alusel sätestatud tingimustel ja korras või esitab tervisetõendi taotleja tervisetõendi Maanteeametile paberil.
[RT I, 08.10.2014, 2- jõust. 18.10.2014]

(5) Käesoleva seaduse § 101 lõikes 2 nimetatud tervisekontrolli eest tasub juhtimisõiguse taotleja või mootorsõidukijuht. Tervisekontrolli eest võib tasuda tööandja.

(6) Haldusjärelevalvet juhtimisõiguse taotleja ja mootorsõidukijuhi tervisekontrolli üle teostab Terviseamet tervishoiuteenuste korraldamise seaduses sätestatud korras.
[RT I, 08.10.2014, 2- jõust. 18.10.2014]

§ 103. Juhi vanuse alammäär

(1) Vastavalt isiku vanusele võib talle anda järgmise kategooria mootorsõiduki juhtimisõiguse, välja arvatud käesoleva seaduse §-s 95 sätestatud piiratud juhtimisõiguse juhtudel:

- 1) 14-aastane – AM-kategooria mootorsõiduk;
- 2) 16-aastane – A1- ja B1-alamkategooria mootorsõiduk ja T-kategooria mootorsõiduk, mille täismass üksi või koos haagisega ei ületa 18 000 kilogrammi;
- 3) [Käesolevast tekstist välja jäetud.]
[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011 - kehtis kuni 18.01.2013]
- 4) 20-aastane – A-kategooria mootorsõiduk, kui isikul on eelnevalt A2-alamkategooria mootorsõiduki juhtimisõigus vähemalt kaks aastat;
[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 19.01.2013]
- 5) [Käesolevast tekstist välja jäetud.]
[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011 - kehtis kuni 18.01.2013]
- 6) 24-aastane – A-kategooria mootorsõiduk, välja arvatud punktis 4 nimetatud juhul, ja D-kategooria mootorsõiduk;
- 7) 18-aastane – B-kategooria mootorsõiduk; A2- ja C1-alamkategooria mootorsõiduk ja T-kategooria mootorsõiduk, mille täismass üksi või koos haagisega ületab 18 000 kilogrammi;

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 19.01.2013]

8) 21-aastane – A-kategooria sümmeetrilise rataste asetusega kolmerattaline mootorsõiduk, mille mootori võimsus ületab 15 kW; C-kategooria ja D1-alamkategooria mootorsõiduk.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 19.01.2013]

(2) Käesoleva seaduse § 109 lõigetega 1 ja 2 nimetatud õppesõit või sõidupraktika on lubatud alates järgmistest vanustest ja mootorsõiduki kategooriatest:

- 1) 14,5-aastane – T-kategooria mootorsõidukiga, mille täismass üksi või koos haagisega ei ületa 18 000 kilogrammi;
- 2) 15,5-aastane – B-kategooria ja A1- ja B1-alamkategooria mootorsõidukiga;
- 3) 17-aastane – C1-alamkategooria mootorsõidukiga;
- 4) 17,5-aastane – T-kategooria mootorsõidukiga, mille täismass üksi või koos haagisega ületab 18 000 kilogrammi.

§ 104. Erandkorras juhtimisõiguse andmine

(1) Rahvusvahelises Autoliidus Eestit esindava ühingu juhatuse ettepanekul võib anda B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõiguse 17-aastasele rahvusvahelist sõitjalitsentsi omavale autosportlasele, kelle osalemine rahvusvahelistel võistlustel eeldab juhiloa olemasolu ja kellel on B-kategooria mootorsõiduki piiratud juhtimisõigus.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust omav isik tohib kuni 18-aastaseks saamiseni juhtida autot käesoleva seaduse § 95 lõikes 2 sätestatud tingimustel.

(3) Erandkorras võib C-kategooria mootorsõiduki, CE-kategooria autorongi, D1-alamkategooria mootorsõiduki või ühistranspordiseaduse tähenduses kohalikku liinivedu teostava D-kategooria mootorsõiduki juhtimisõiguse alla 50 kilomeetri pikkustel liinidel anda vähemalt 18-aastasele isikule, kellel on vähemalt B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus ja kes on läbinud autoveoseadusega kehtestatud ametikoolituse 280-tunnise kursuse.

(4) Üksnes ajateenistuse ülesannete täitmiseks võib anda C-kategooria mootorsõiduki ja CE-kategooria autorongi juhtimisõiguse vähemalt 18-aastasele ajateenijale, kellel on B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus, ning D-kategooria mootorsõiduki juhtimisõiguse vähemalt 18-aastasele ajateenijale, kellel on C-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus.

§ 105. Mopeedi juhtimisõiguse andmine

(1) Kuni 15-aastasel mopeedi juhtimisõiguse taotlejal peab olema seadusliku esindaja kirjalik nõusolek juhtimisõiguse saamiseks.

(2) Mopeedi juhtimisõigus antakse ning juhiluba väljastatakse isikule, kellel:

- 1) ei ole karistatud käesoleva seaduse §-s 201, 223, 224, 226, § 227 lõigetes 2–4, §-s 234, 236 või 237 sätestatud väärteo eest või
- 2) ei ole karistatud karistusseadustiku 23. peatükis sätestatud liiklussüüteo eest või
- 3) ei ole korduvalt karistatud käesoleva seaduse 15. peatükis sätestatud väärtegude eest, välja arvatud käesoleva lõike punktis 1 nimetatud rikkumised.

(3) Mopeedi juhtimisõiguse saamiseks peavad isikud, kes olid käesoleva seaduse jõustumisel 16–17-aastased, sooritama üksnes teooriaeksami.

§ 106. Auto ja mootorratta juhtimisõiguse andmine

(1) Auto ja mootorratta juhtimisõigus antakse ning esmane juhiluba väljastatakse isikule, kellel:

- 1) varem ei ole olnud auto või mootorratta juhtimisõigust või
- 2) on mootorratta või traktori juhtimisõigus ja kes soovib omandada täiendavalt auto juhtimisõigust ning
- 3) ei ole karistatud käesoleva seaduse §-s 201, 223, 224, 226, § 227 lõigetes 2–4, §-s 234, 236 või 237 sätestatud väärteo eest või
- 4) ei ole karistatud karistusseadustiku 23. peatükis sätestatud liiklussüüteo eest või
- 5) ei ole korduvalt karistatud käesoleva seaduse 15. peatükis sätestatud väärtegude eest, välja arvatud käesoleva lõike punktis 3 nimetatud rikkumised.

(2) Pärast eksamitulemuste vormistamist ja kuni esmase juhiloa saamiseni, kuid mitte kauem kui 15 päeva pärast eksami sooritamist, tõendab juhtimisõiguse saanud isiku õigust juhtida mootorsõidukit iseseisvalt mootorsõidukijuhi koolituskursuse tunnistus, millele Maanteeamet on teinud kande juhtimisõiguse andmise kohta.

(3) Autol, mida juhib esmase juhiloa omaja või käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud juht, peab olema ees ja taga nähtaval kohal algaja juhi tunnusmärk.

(4) Kui esmase juhiloa omaja on omandanud vajaliku vilumuse ja läbinud lõppastme koolituse ning teda ei ole viimase 12 kuu jooksul karistatud liiklusnõuete rikkumise eest, väljastatakse talle juhiluba ilma eksamite sooritamiseta.

(5) Kui esmase juhiloa omajal on liiklusnõuete rikkumise eest kehtiv karistus, väljastatakse talle juhiluba pärast liiklusteooriaeksami edukat sooritamist.

(6) Kui esmase juhiloa omajal on mootorsõiduki juhtimisõigus karistuseks ära võetud, tunnistatakse tema mootorsõiduki juhtimisõigus ja talle väljastatud esmane juhiluba kehtetuks. Kui isikule on antud mõne mootorsõiduki kategooria juhtimisõigus enne esmase juhiloa esmakordset väljastamist, siis nende mootorsõidukite kategooriate juhtimisõigust ei tunnistata kehtetuks. Mootorsõiduki juhtimisõigust ja uut esmast juhiluba võib ta taotleda pärast järelkoolituse läbimist ning liiklusteooria- ja sõidueksami edukat sooritamist.

(7) Isikule, kellel on B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus ja juhiluba ning kes soovib omandada täiendavalt mõne muu kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust, antakse juhtimisõigus käesoleva seaduse §-s 107 sätestatud korras ja talle väljastatakse juhiluba.

(8) Ametikoolituse käigus autojuhtide ettevalmistamine, eksamineerimine ja juhtimisõiguse andmine toimub ühes etapis ning eksamite eduka sooritamise järel antakse isikule käesoleva seaduse § 100 lõike 7 alusel kehtestatud korra järgi juhiluba.

§ 107. A-kategooria, A1- ja A2-alamkategooria, B-kategooria ja B1-alamkategooria ning B-kategooria ja C1-alamkategooria mootorsõiduki juhtimisõiguse üheaegsel taotlemisel juhtimisõiguse andmine

(1) A1- või A2-alamkategooria mootorsõiduki juhtimisõiguse esmakordsel andmisel väljastatakse isikule esmane juhiluba ka juhul, kui talle on eelnevalt antud esmane juhiluba B-kategooria või B-kategooria koos C1-alamkategooria mootorsõidukite juhtimiseks. Esmane juhiluba väljastatakse sama kehtivusajani, mis oli märgitud eelmisel esmasel juhiloal.

(2) A-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus antakse isikule, kellel on juhiluba mis tahes kategooria auto juhtimiseks või kellel on olnud A2-alamkategooria mootorsõiduki juhtimisõigus vähemalt kaks aastat.

(3) A2-alamkategooria mootorsõiduki juhtimisõiguse võib anda ka isikule, kellel on esmane juhiluba või juhiluba mis tahes kategooria mootorsõiduki juhtimiseks või kellel on A1-alamkategooria mootorsõiduki juhtimisõigus.

(4) B-kategooria või B1-alamkategooria mootorsõiduki või üheaegselt B-kategooria ja C1-alamkategooria mootorsõiduki esmakordsel juhtimisõiguse andmisel väljastatakse isikule esmane juhiluba, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud juhul.

(5) Kui B-kategooria või üheaegselt B-kategooria ja C1-alamkategooria mootorsõiduki juhtimisõiguse taotlejale on eelnevalt väljastatud C- või D-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus, siis väljastatakse talle juhiluba.

§ 108. C-, D- ja T-kategooria ning C1- ja D1-alamkategooria mootorsõiduki ning autorongi ja masinrongi juhtimisõiguse andmine

(1) C-kategooria ja D1-alamkategooria mootorsõiduki juhtimisõiguse võib anda isikule, kellel on olnud B-kategooria mootorsõiduki juhiluba vähemalt üks aasta.

(2) D-kategooria mootorsõiduki juhtimisõiguse võib anda isikule, kellel on olnud B-kategooria mootorsõiduki juhiluba vähemalt kaks aastat.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud juhiloa omamise aja hulka ei arvestata B-kategooria mootorsõiduki esmase juhiloa ja piiratud juhtimisõigusega juhiloa omamise aega.

(4) C1-alamkategooria mootorsõiduki juhtimisõiguse võib anda isikule koos B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõiguse andmisega või isikule, kellel on B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus.

(5) BE-, CE- või DE-kategooria ja C1E- või D1E-alamkategooria autorongi juhtimisõiguse võib anda isikule, kellel on vastava kategooria veduki juhtimisõigus.

(6) C-, D-kategooria mootorsõiduki ja CE-kategooria autorongi juhtimisõiguse võib anda isikule koos B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõiguse andmisega või isikule, kellel on B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus, kui juhtimisõigus on vajalik seoses autoveoseadusest tuleneva ametikoolituse kursuse läbimisega. Kui autoveoseadusest tulenevalt on vajalik ametikoolituse kursuse läbimine, võib isik selle koolituse lõpueksami sooritamise järel koos B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigusega või selle olemasolu korral kohe taotleda C- ja D-kategooria mootorsõiduki ning CE-kategooria autorongi juhtimisõigust.

(7) Käesolevas paragrahvis loetletud mootorsõiduki ja autorongide kategooriate juhtimisõigust ei tohi anda isikule, kellel on B-kategooria mootorsõiduki esmane juhiluba.

(8) T-kategooria mootorsõiduki ja masinrongi juhtimisõiguse saamiseks peab isik, kellel on C- või D-kategooria mootorsõiduki või C1- või D1-alamkategooria mootorsõiduki juhtimisõigus, sooritama üksnes sõidueksami.

§ 109. Mootorsõiduki juhtimine õppesõidul ja sõidupraktikal

(1) Isik, kes õpib mootorsõidukijuhi koolituskursusel või on koolituskursuse lõpetanud või taastab juhtimisõigust, võib juhtida mootorsõidukit õppesõidu ajal mootorsõidukijuhi õpetaja juuresolekul.

(2) Isik, kes õpib mootorsõidukijuhi koolituskursusel või on koolituskursuse lõpetanud, võib juhtida mootorsõidukit sõidupraktika saamise eesmärgil teise isiku (edaspidi *juhendaja*) juuresolekul järgmistel tingimustel:

1) juhendajal peab olema vastava kategooria mootorsõiduki juhiluba vähemalt viis aastat. Juhiloo omamise aja hulka arvestatakse esmase juhiloo omamise aeg;

2) juhendajal ei ole kehtivaid karistusi mootorsõiduki joobeseisundis või alkoholi piirmäära ületavas seisundis juhtimise eest ega liiklusnõuete sellise rikkumise eest, mille eest käesolev seadus näeb ette mootorsõiduki juhtimisõiguse äravõtmise või mille eest juhtimisõigus on ära võetud, arvestades karistusregistri seaduse §-s 25 nimetatud karistusandmete kustutamise tähtaegu;

3) juhendaja on saanud Maanteeametilt tunnistuse selle kohta, et ta vastab punktides 1 ja 2 nimetatud tingimustele;

4) juhendaja võib läbi viia sõidupraktikat isikule, kelle nimi on märgitud juhendaja tunnistusele.

(3) Juhendajaks võib olla ka mootorsõidukijuhi õpetaja tunnistust omav isik.

(4) Juhendaja tunnistust ei anta esmase juhiloo omajale.

(5) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud sõiduõppija on noorem kui 18-aastane, võib juhendajaks olla üksnes tema seaduslik esindaja.

(6) Õppesõiduautol, -veoautol, -bussil ja -autorongil ning mootorsõidukil, mida kasutatakse sõidupraktika saamise eesmärgil, peab olema eest ja tagant nähtav õppesõiduki tunnusmärk.

(7) Mootorsõidukijuhi juhendaja tunnistuse väljaandmise korra ja tunnistuse vormi kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(8) Mootorsõidukijuhi juhendaja tunnistuse väljastamise eest tuleb tasuda riigilõivu.

§ 110. Mootorsõiduki juhtimine eksamisõidul

(1) Mootorsõiduki juhtimise aluseks eksamisõidul on Maanteeameti poolt eksamineeritava nimele vormistatud sõidueksami kaart.

(2) Sõidueksami kaart vormistatakse pärast liiklusteooriaeksami sooritamist, kuid enne sõidueksamit. Sõidueksami kaart võib olla paberil või elektrooniline.

(3) Esmase juhiloo taotleja ei tohi sooritada sõidueksamit varem kui kolm kuud enne käesoleva seaduse § 103 lõikes 1 nimetatud vanuse alammäära täitumist.

4. jagu Mootorsõidukijuhi koolitus

§ 111. Loakohustus

Mootorsõidukijuhi koolituseks peab olema tegevusluba.

[RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

§ 112. Tegevusloa kontrolliese

(1) Tegevusluba antakse, kui taotlejal on:

1) õpperuumid (hooned, sisustus ja muu vara) või nende kasutamise võimalus;

2) õppesõiduväljak või selle kasutamise võimalus;

3) õigusaktides sätestatud nõuetele vastavad õppesõidukid või õppesõidukite kasutamise võimalus;

4) käesoleva seaduse § 118 lõikes 1 sätestatud nõuetele vastavad mootorsõidukijuhi õpetajad ja §-s 119 sätestatud nõuetele vastavad mootorsõidukijuhi esmaabiõpetajad;

5) käesoleva seaduse § 100 lõigetes 6 ja 8 sätestatud nõuetele vastavad õpetatava kategooria õppekavad ja õppedokumentatsioon;

- 6) õppekavades ettenähtud metoodilised ja audiovisuaalsed õppevahendid ning tarvikud;
- 7) õppekavades ettenähtud esmaabikoolituse õppevahendid.

(2) Nõuded mootorsõidukijuhi koolitaja õppevahenditele, õppeväljakutele ja õppesõidukitele kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

[RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

§ 113. Tegevusloa taotlemine

(1) Tegevusloa taotluse lahendab Haridus- ja Teadusministeerium. Käesoleva seaduse § 112 lõikes 1 nimetatud tegevusloa kontrolliesemesse kuuluvate nõuete täitmise tuvastab käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 2–7 nimetatud dokumentide alusel Maanteeamet eelhaldusaktiga.

[RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

(2) Tegevusloa taotluses esitatakse lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatud järgmised andmed ja dokumendid:

- 1) koolitusloa taotlus;
- 2) käesoleva seaduse § 112 lõike 1 punktides 1–3 nimetatud õpperuumide, õppesõiduväljaku ja õppesõidukite olemasolu või kasutamisoigust tõendavad dokumendid;
- 3) käesoleva seaduse § 112 lõike 1 punktis 5 nimetatud õppekava ja õppedokumentatsioon;
- 4) käesoleva seaduse § 112 lõike 1 punktis 6 nimetatud audiovisuaalsete õppevahendite loetelu;
- 5) käesoleva seaduse § 112 lõike 1 punktis 7 nimetatud õppevahendite loetelu;
- 6) mootorsõidukijuhi õpetajate andmed nende vastavuse kohta käesoleva seaduse §-s 118 esitatud nõuetele ja kirjalikud nõusolekud tööle asumiseks;
- 7) mootorsõidukijuhi esmaabiõpetajate andmed nende vastavuse kohta käesoleva seaduse §-s 119 esitatud nõuetele ja kirjalikud nõusolekud tööle asumiseks.

[RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

(3) Tegevusloa andmed kantakse Eesti Hariduse Infosüsteemi.

[RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

§ 114. Koolitusloa kehtetuks tunnistamine

[Kehtetu -RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

§ 115. Mootorsõidukijuhi ettevalmistamine üksikkorras

Üksikkorras võib mootorsõidukijuhti ette valmistada käesoleva seaduse §-s 111 nimetatud tegevusloa omava mootorsõidukijuhi koolitaja juhendamisel § 100 lõike 6 alusel kehtestatud korra järgi.

[RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

§ 116. Riiklik ja haldusjärelevalve mootorsõidukijuhi koolituse üle

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(1) Riiklikku ja haldusjärelevalvet mootorsõidukijuhi koolituse üle teostavad:

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

- 1) Haridus- ja Teadusministeerium;
- 2) Maanteeamet käesoleva seaduse § 100 lõigetes 6 ja 8 sätestatud nõuete täitmise üle, õigusega kaasata mootorsõidukijuhi esmaabikoolituse üle riikliku ja haldusjärelevalve teostamisel vajaduse korral Terviseameti ametnikke.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Riikliku ja haldusjärelevalve teostamisel on seda läbiviival ametnikul õigus nõuda koolituseks õigustatud isikult ja seda vahetult läbiviival isikult asjakohaste dokumentide, andmete ja selgituste esitamist, tutvuda koolituse korraldusega ning viibida koolituse läbiviimise juures.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(5) Korrakaitseorgan võib käesolevas paragrahvis sätestatud riikliku järelevalve teostamiseks kohaldada korrakaitse seaduse §-des 30, 32, 50 ja 51 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitse seaduses sätestatud alusel ja korras.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

5. jagu Mootorsõidukijuhi õpetaja

§ 117. Mootorsõidukijuhi õpetaja koolitaja

Mootorsõidukijuhi õpetajakoolitust teostab Haridus- ja Teadusministeeriumi sellekohast koolitusloa omav kõrgkool.

§ 118. Mootorsõidukijuhiga õpetajale esitatavad nõuded

- (1) Mootorsõidukijuhiga õpetaja peab vastama järgmistele nõuetele:
 - 1) olema vähemalt 21-aastane;
 - 2) vastama kvalifikatsiooniraamistiku 6. tasemele esitatud nõuetele kutseseaduse tähenduses;
 - 3) omama kehtivat õpetatava kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust vähemalt kolm aastat, välja arvatud AM-kategooria mootorsõiduki juhi õpetaja, kellel peab olema A-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus;
 - 4) vastama mootorsõidukijuhiga õpetaja kvalifikatsiooninõuetele;
 - 5) ei tohi olla kehtivaid karistusi mootorsõiduki juobeseisundis või alkoholi piirmäära ületavas seisundis juhtimise eest ega liiklusnõuete sellise rikkumise eest, mille eest käesolev seadus näeb ette mootorsõiduki juhtimisõiguse äravõtmise või mille eest juhtimisõigus on ära võetud, arvestades karistusregistri seaduse §-s 25 nimetatud karistusandmete kustutamise tähtaegu;
 - 6) ei tohi olla karistatud tahtlikult sooritatud kuriteo eest, arvestades karistusregistri seaduse §-s 25 nimetatud karistusandmete kustutamise tähtaegu.
- (2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 3 nimetatud juhtimisõiguse omamise aja hulka arvestatakse esmase juhiloa omamise aeg. Mootorsõidukijuhiga õpetaja tunnistust ei anta esmase juhiloa omajale.
- (3) A-, C- ja D-kategooria mootorsõiduki juhi õpetamise õigust võib taotleda isik, kellel on B-kategooria mootorsõiduki juhi õpetamise õigus.
- (4) AM-kategooria mootorsõiduki juhti võib õpetada mootorsõidukijuhiga õpetaja, kellel on A-kategooria mootorsõiduki juhi õpetamise õigus.
- (5) Mootorsõidukijuhiga õpetaja, kelle tervise seisund ei võimalda enam juhtida õpetatava kategooria mootorsõidukit, kuid kellel on nimetatud mootorsõiduki juhtimisõigus ja kogemus olnud vähemalt kolm aastat, võib jätkata selle kategooria mootorsõiduki juhtide õpetamist liiklusteooria õpetajana.
- (6) Mootorsõidukijuhiga õpetaja, kes on mootorsõiduki juhtimiselt kõrvaldatud või kelle mootorsõiduki juhtimisõigus on peatatud, mootorsõidukijuhiga õpetamise õigust peatub kuni peatumise aluse äralangemiseni.
- (7) Mootorsõidukijuhiga õpetaja kvalifikatsiooni nõuded, õpetaja ettevalmistamise ja õpetajakoolituse korralduse nõuded ning riikliku õppekava nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 119. Mootorsõidukijuhiga esmaabiõpetajale esitatavad nõuded

Mootorsõidukijuhiga esmaabiõpetaja peab olema registreeritud tervishoiutöötajana tervishoiutöötajate riiklikus registris.

§ 120. Mootorsõidukijuhiga õpetamise õigust tõendav tunnistus

- (1) Mootorsõidukijuhiga õpetamise õiguse andmise kohta väljastab Maanteeamet tunnistuse viieks aastaks isikule, kes taotleb tunnistuse väljastamist ja vastab käesoleva seaduse §-s 118 sätestatud nõuetele.
- (2) Mootorsõidukijuhiga õpetamise õigust tõendav tunnistus tunnistatakse kehtetuks, kui:
 - 1) käesoleva seaduse § 126 alusel on juhtimisõigus tunnistatud kehtetuks;
 - 2) tunnistus on saadud pettuse teel;
 - 3) tunnistus on võltsitud;
 - 4) mootorsõidukijuhiga õpetajat on karistatud käesoleva seaduse § 118 lõike 1 punktides 5 ja 6 nimetatud rikkumiste eest;
 - 5) tunnistuse taotlemisel on esitatud tegelikkusele mittevastavaid andmeid;
 - 6) tunnistus on kadunud, hävinud või muutunud kasutuskõlbmatuks;
 - 7) tunnistuse omanik on surnud või
 - 8) väljastatakse uus tunnistus.
- (3) Kaotatud, hävinud või kasutamiskõlbmatuks muutunud mootorsõidukijuhiga õpetamise õigust tõendava tunnistuse asemele väljastatakse uus tunnistus, kui tunnistuse taotleja vastab käesoleva seaduse §-s 118 sätestatud nõuetele.
- (4) Mootorsõidukijuhiga õpetamise õigust tõendava tunnistuse taotlemise, väljastamise ja kehtetuks tunnistamise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.
- (5) Mootorsõidukijuhiga õpetamise õigust tõendava dokumendi väljastamise eest tuleb tasuda riigilõivu.

§ 121. Riiklik ja haldusjärelevalve mootorsõidukijuhiga õpetaja koolituse üle

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

- (1) Riiklikku ja haldusjärelevalvet mootorsõidukijuhiga õpetaja koolituse üle teostavad:

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

1) Haridus- ja Teadusministeerium;

2) Maanteeamet käesoleva seaduse § 118 lõikes 1 sätestatud nõuete täitmise üle.

(2) Riikliku ja haldusjärelevalve teostamisel on ametnikul õigus nõuda koolituseks õigustatud isikult ja seda vahetult läbiviivalt isikult asjakohaste dokumentide, andmete ja selgituste esitamist, tutvuda koolituse korraldusega, aga samuti viibida koolituse läbiviimise juures.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3) Kui mootorsõidukijuhi õpetaja koolitus ei vasta käesolevas seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud nõuetele, on käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud riikliku järelevalve teostajal õigus teha koolitajale ettekirjutus puuduste kõrvaldamiseks ning õppetegevuse parandamiseks. Kuni ettekirjutuse täitmiseni on riikliku järelevalve teostajal õigus peatada koolitaja õppetegevus ja keelata õppegruppide registreerimine.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud ettekirjutuste täitmata jätmise korral võib riikliku järelevalve teostaja rakendada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras. Sunniraha ülemmäär füüsilisele isikule on 1300 eurot ja juriidilisele isikule 6400 eurot.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(5) Korrakaitseorgan võib käesolevas paragrahvis sätestatud riikliku järelevalve teostamiseks kohaldada korrakaitseaduse §-des 30, 32, 50 ja 51 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

6. jagu

Mootorsõidukijuhi eksamineerija

§ 122. Mootorsõidukijuhi eksamineerijale esitatavad nõuded ja mootorsõidukijuhi eksamineerija tunnistus

(1) Mootorsõidukijuhi eksamineerija peab vastama järgmistele nõuetele:

1) olema vähemalt 25-aastane;

2) vastama kvalifikatsiooniraamistiku 5. tasemele esitatud nõuetele kutseseaduse tähenduses;

3) omama kehtivat eksamineeritava kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust vähemalt viis aastat koos B-kategooria juhiloaga või omama eksamineeritava kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust ja olema töötanud B-kategooria autojuhi eksamineerijana vähemalt kolm aastat;

4) ei tohi olla kehtivaid karistusi mootorsõiduki jooebeseisundis või alkoholi piirmäära ületavas seisundis juhtimise eest ega liiklusnõuete sellise rikkumise eest, mille eest käesolev seadus näeb ette mootorsõiduki juhtimisõiguse äravõtmise või mille eest juhtimisõigus on ära võetud, arvestades karistusregistri seaduse §-s 25 nimetatud karistusandmete kustutamise tähtaegu;

5) ei tohi olla karistatud tahtlikult sooritatud kuriteo eest, arvestades karistusregistri seaduse §-s 25 nimetatud karistusandmete kustutamise tähtaegu;

6) olema läbinud Maanteeameti poolt korraldatava eksamineerijakoolituse;

7) omama Maanteeameti väljastatud kehtivat mootorsõidukijuhi eksamineerija tunnistust.

(2) Juhiloa omamise aja hulka arvestatakse esmase juhiloa omamise aeg. Eksamineerija tunnistust ei anta esmase juhiloa omajale.

(3) Mootorsõidukijuhi eksamineerija tunnistus tunnistatakse kehtetuks, kui:

1) tunnistus on saadud pettuse või muu sellise teel;

2) eksamineerijat on karistatud käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 4 ja 5 nimetatud rikkumiste eest, arvestades karistusregistri seaduse §-s 25 nimetatud karistusandmete kustutamise tähtaegu;

3) tunnistuse taotlemisel on esitatud tegelikkusele mittevastavaid andmeid;

4) tunnistus on kadunud, hävinud, varastatud või muutunud kasutuskõlbmatuks;

5) tunnistuse omanik on surnud või

6) väljastatakse uus tunnistus.

(4) Eksamineerimise õigus peatub, kui eksamineerija ei vasta kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele.

(5) Mootorsõidukijuhi eksamineerija kvalifikatsiooni nõuded ning koolituse ja mootorsõidukijuhi eksamineerija tunnistuse väljastamise ja kehtetuks tunnistamise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 123. Haldusjärelevalve eksamineerijakoolituse üle

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(1) Haldusjärelevalvet eksamineerijakoolituse üle teostab Maanteeamet.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Haldusjärelvalve teostamisel on ametnikul õigus nõuda koolituseks õigustatud isikult ja seda vahetult läbiviivalt isikult asjakohaste dokumentide, andmete ja selgituste esitamist, tutvuda koolituse korraldusega, aga samuti viibida koolituse läbiviimise juures.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

7. jagu

Mootorsõiduki juhtimisõiguse peatamine, äravõtmine, kehtetuks tunnistamine ja taastamine

§ 124. Mootorsõiduki juhtimisõiguse peatamine ja peatumine

(1) Mootorsõiduki juhtimisõiguse peatamine või peatumine on isikul mootorsõiduki juhtimise ajutine keelamine.

(2) Mootorsõiduki juhtimisõiguse peatab Maanteeamet.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(3) Mootorsõiduki juhtimisõigus peatub, kui:

- 1) juhiloa kehtivusaeg on lõppenud;
- 2) saabub mootorsõidukijuhi järgmise tervisekontrolli läbimise tähtpäev.

(4) Mootorsõiduki juhtimisõigus peatatakse, kui mootorsõidukijuhi tervise seisund ei vasta käesoleva seaduse § 101 lõike 10 alusel kehtestatud tervisenõuetele.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(5) Juhtimisõiguse peatamise otsuses märgitakse:

- 1) otsuse tegemise aeg ja koht;
- 2) otsuse teinud isiku ees- ja perekonnanimi, ametikoht, asutuse nimetus ja aadress;
- 3) mootorsõidukijuhi ees- ja perekonnanimi ning elukoht;
- 4) juhtimisõiguse peatamise alus ja tähtaeg;
- 5) otsuse koostaja allkiri.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhtudel peatub mootorsõiduki juhtimisõigus juhiloa või tervisetõendi kehtivuse lõpupäevale või järgmise tervisekontrolli läbimise tähtpäevale järgneval päeval.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud juhul vormistab Maanteeamet juhtimisõiguse peatamise otsuse kahes eksemplaris, millest üks antakse kohe pärast otsuse allkirjastamist isikule kätte allkirja vastu otsuse teisel eksemplariil või saadetakse tähtkirjaga rahvastikuregistris registreeritud elukoha aadressile või muule teada olevale elukoha aadressile. Mootorsõiduki juhtimisõigus peatub otsuse isikule kättetoimetamise hetkel.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

§ 125. Mootorsõiduki juhtimisõiguse äravõtmine

(1) Juhtimisõiguse äravõtmine on käesoleva seaduse või selle alusel antud õigusakti nõuete rikkumisega seotud süüteo eest kohtu poolt mõistetud või kohtuvälise menetleja poolt määratud põhi- või lisakaristus, mille sisuks on keeld juhtida sõidukit.

(2) Juhtimisõiguse äravõtmiseks loetakse ka Euroopa Liidu, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi, Šveitsi Konföderatsiooni kohtuvälise menetleja või kohtu poolt Eestis elavale isikule määratud karistus, mille sisuks on keeld juhtida sõidukit. Jõustunud otsuse täitmise alguseks Eestis loetakse jõustunud otsuse liiklusregistrisse kandmist.

§ 126. Mootorsõiduki juhtimisõiguse kehtetuks tunnistamine

(1) Mootorsõiduki juhtimisõigus tunnistatakse kehtetuks, kui isik on juhtimisõiguse saanud pettuse teel või kui talle on juhiluba välja antud võltsitud või valeandmeid sisaldava dokumendi alusel. Juhtimisõiguse kehtetuks tunnistamise otsuse teeb Maanteeamet.

(2) Juhtimisõiguse kehtetuks tunnistamise otsuses märgitakse:

- 1) otsuse tegemise aeg ja koht;
- 2) otsuse teinud isiku ees- ja perekonnanimi, ametikoht, asutuse nimetus ja aadress;
- 3) mootorsõidukijuhi ees- ja perekonnanimi ning elukoht;
- 4) juhtimisõiguse kehtetuks tunnistamise alus;
- 5) otsuse koostaja allkiri.

(3) Mootorsõiduki juhtimisõiguse kehtetuks tunnistamine jõustub pärast isikule otsuse teatavaks tegemist.

(4) Maanteeamet vormistab juhtimisõiguse kehtetuks tunnistamise otsuse kahes eksemplaris, millest üks antakse kohe pärast otsuse allkirjastamist isikule kätte allkirja vastu otsuse teisel eksemplari või saadetakse tähtkirjaga rahvastikuregistris registreeritud elukoha aadressile või muule teada olevale elukoha aadressile.

§ 127. Juhiloa loovutamine

Kui isiku suhtes on jõustunud mootorsõiduki juhtimisõiguse peatamise, äravõtmise või kehtetuks tunnistamise otsus, on isik kohustatud viie tööpäeva jooksul otsuse jõustumisest arvates loovutama oma juhiloa Maanteeametile.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

§ 128. Juhiloa mitteesitamine või loovutamata jätmine

(1) Kui isik ei ole käesoleva seaduse §-s 127 kehtestatud tähtaja jooksul juhiluba loovutanud, koostab Maanteeamet isikule ettekirjutuse juhiloa loovutamiseks, andes isikule juhiloa loovutamiseks tähtaja, mis ei ole lühem kui viis tööpäeva ega pikem kui 14 päeva. Ettekirjutus jõustub selle kättetoimetamisest.

(2) Ettekirjutuse täitmata jätmise korral võib Maanteeamet rakendada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras. Sunniraha ülemmäär on 640 eurot.

(3) Kui isiku juhiluba on peatatud kuueks kuuks või kauemaks või temalt on mootorsõiduki juhtimisõigus ära võetud kauemaks kui kuueks kuuks ning isik ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud ettekirjutust tähtaegselt täitnud, on Maanteeametil õigus juhiluba kehtetuks tunnistada.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

§ 129. Mootorsõiduki juhtimisõiguse taastamine

(1) Kui isikult on mootorsõiduki juhtimisõigus põhi- või lisakaristusena ära võetud vähemalt kuueks kuuks, kuid vähemaks kui 12 kuuks, saab mootorsõiduki juhtimisõiguse taastada juhul, kui isik sooritab edukalt liiklusteooriaeksami. Liiklusteooriaeksami võib isik sooritada ka ajal, mil juhtimisõigus on karistusena ära võetud, kuid juhtimisõigus taastub sellisel juhul pärast karistuse tähtaja möödumist.

(2) Kui isikult on mootorsõiduki juhtimisõigus põhi- või lisakaristusena ära võetud 12 kuuks või kauemaks, saab mootorsõiduki juhtimisõiguse taastada juhul, kui isik sooritab edukalt nõutava liiklusteooria- ja sõidueksami. Liiklusteooriaeksami võib isik sooritada ka ajal, mil juhtimisõigus on karistusena ära võetud, kuid mitte varem kui 12 kuud enne karistuse tähtaja möödumist. Sõidueksamit ei saa isik sooritada enne karistuse tähtaja möödumist.

(3) Kui isiku mootorsõiduki juhtimisõigus on tervise seisundi halvenemise tõttu tervishoiuteenuse osutaja otsuse alusel peatatud, muutub tema tervisetõend kehtetuks ning ta saab juhtimisõiguse taastada juhul, kui tõendi väljastaja otsuse aluseks olev asjaolu on ära langenud. Juhtimisõiguse taastamiseks tuleb isikul läbida käesoleva seaduse §-s 101 sätestatud tervisekontroll, mille alusel talle väljastatakse uus tervisetõend.

[RT I, 08.10.2014, 2- jõust. 18.10.2014]

(4) Kui isik ei ole vahetanud juhiluba viie aasta jooksul selle kehtivuse tähtaja möödumisest arvates, saab mootorsõiduki juhtimisõiguse taastada juhul, kui ta sooritab edukalt liiklusteooria- ja sõidueksami.

(5) Kui isikul on peatatud või ära võetud välisriigis antud juhtimisõigus, siis juhtimisõigus taastub pärast peatamise või äravõtmise tähtaja möödumist.

5. peatükk JUHI TÖÖ- JA PUHKEAEG NING TÖÖTASU

§ 130. Nõuded mootorsõidukijuhi töö-, sõidu- ja puhkeajale

(1) Sõitjate veoks ettenähtud üle üheksa istekohaga (kaasa arvatud juhi koht) või veose veoks ettenähtud üle 3500-kilogrammiste lubatud suurima täismassiga auto või autorongi juhi sõidu- ja puhkeaja kestuse, autoveol nõuete täitmisest vabastatud vedude loetelu ja juhi kohustused sätestab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 561/2006, mis käsitleb teatavate autovedusid käsitlevate sotsiaalõigusnormide ühtlustamist ja millega muudetakse nõukogu määrusi (EMÜ) nr 3821/85 ja (EÜ) nr 2135/98 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 3820/85.

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 561/2006 artikli 10 lõikes 4 nimetatud isikud peavad järgima juhi töö- ja puhkeajale õigusaktidega kehtestatud nõudeid. Nimetatud määruse nõuetest kõrvalekalduv võlaõigusliku lepingu tingimus on tühine.

(3) Juhi tööaeg on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 561/2006 kohaste vahe- või puhkeaeegade ja muu tööõigust reguleeriva õigusakti kohaste vahe- või puhkeaeegade vaheline aeg, millal juht on kohustatud autovedu sooritama, korraldama või ette valmistama.

(4) Juhi tööaja hulka ei loeta liikuvast sõidukis juhi kõrval viibiva teise meeskonnaliikme valveaega, kui sellega ei kaasne tööalaseid tegevusi või kui kollektiivlepingus ei ole kokku lepitud teisiti.

(5) Juhi keskmine iganädalane tööaeg, sealhulgas ületunnitöö, ei tohi ületada 48 tundi.

(6) Iganädalast tööaega võib pikendada 60 tunnini juhul, kui nelja järjestikuse kuu keskmine tööaeg ei ületa 48 tundi nädala kohta.

(7) Iganädalase tööaja pikendamisel 60 tunnini võib käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud neljakuulise arvestusperioodi asemel arvestada ka kuuekuulise keskmise tööaja arvestusperioodiga, kui täidetud on järgmised tingimused:

- 1) selline kuuekuuline keskmise tööaja arvestusperiood on sätestatud kollektiivlepingus;
- 2) teostataval tööol on ettenähtavalt ajutine või perioodiline ja aastate lõikes korduv laad;
- 3) tööprotsessi tehnoloogilised ja korralduslikud iseärasused peavad olema osalejatele teada ja arusaadavad enne kuuekuulise keskmise tööaja arvestusperioodi algust.

(8) Kui juht töötab kella 00.00 ja 06.00 vahelisel ajal, ei tohi igapäevane tööaeg ületada kümnet tundi iga 24-tunnise ajavahemiku kohta.

(9) Kui reisi jooksul muutub käesoleva paragrahvi lõikes 8 nimetatud igapäevase tööaja nõude järgimine võimatuks põhjustel, mis ei allu juhi tahtele ega olnud teada enne reisi algust, siis sobiva peatuskoha leidmise eesmärgil või muu tööprotsessi lõpetamise vältimatu vajaduse korral võib juht tööaja piirangust kõrvale kalduda, tagades liiklus- ja tööohutusnõuete täitmise.

(10) Tööaja jooksul ei tohi juht töötada ilma vaheajata kauem kui kuus järjestikust tundi. Kui tööaeg kokku on kuus kuni üheksa tundi, tuleb see katkestada vähemalt 30-minutiliseks vaheajaks, ja kui tööaeg on kokku üle üheksa tunni, vähemalt 45-minutiliseks vaheajaks. Käesolev lõige kohaldub Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 561/2006 alusel töötavale juhile määrusega reguleerimata ulatuses.

(11) Käesoleva paragrahvi nõudeid peavad täitma lisaks töölepingu alusel töötavatele juhtidele ka muude võlaõiguslike lepingute alusel töötavad juhid. Lõike 7 kohase nädalase tööaja arvestusperioodi kasutamine muude võlaõiguslike lepingute alusel töötavate juhtide korral on lubatud ainult juhul, kui teostataval tööol on täidetud lõike 7 punktides 2 ja 3 sätestatud tingimused.

(12) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 561/2006 sätestatud nõudeid ei rakendata juhtide suhtes riigisiselisel maanteeveol, kui:

- 1) sõidukit kasutavad põllumajandus-, aiandus-, metsandus- või kalandusettevõtjad oma veoste veol kuni 50 kilomeetri raadiuses kohast, kus sõiduk tavaliselt paikneb, kaasa arvatud linnad, mis jäävad sellesse piirkonda;
- 2) sõidukit kasutatakse loomsete jäätmete või korjuste veol;
- 3) sõidukit kasutatakse loomade veol põllumajandustootjalt samas maakonnas asuvale turule ja vastupidi või turult kuni 50 kilomeetri kaugusel asuvasse tapamajja;
- 4) sõiduk või sõiduk koos haagise või poolhaagisega, mille lubatud suurim täismass kokku ei ületa 7500 kilogrammi, veab juhile seoses tema tööga vajalikke materjale, seadmeid või masinaid. Sellist sõidukit tohib kasutada ettevõtte asukohast kuni 50 kilomeetri raadiuses, tingimusel et sõiduki juhtimine ei ole juhi põhitegevus;
- 5) survegaasi, vedelgaasi või elektri jõul liikuvat sõidukit kasutatakse veoseveol ettevõtte asukohast kuni 50 kilomeetri raadiuses ning sõiduki lubatud suurim täismass koos haagise või poolhaagisega ei ületa 7500 kilogrammi;
- 6) sõidukit kasutatakse ainult õppesõidul juhiloa ja kutsetunnistuse saamise eesmärgil;
- 7) sõidukiks on põllu- või metsamajanduslik traktor, mida kasutatakse põllu- ja metsamajandustöödeks ettevõtte asukohast kuni 100 kilomeetri raadiuses;
- 8) sõidukit kasutatakse seoses kanalisatsioonitöödega, üleujutuste vastu kindlustamise töödega, vee-, gaasi- ja elektrihooldusteenuse osutamisega, tehnohoolduse või -kontrolliga, olmejäätmete kogumise või kõrvaldamisega, telegraafi-, telefoni-, raadio- või televisiooniteenuse osutamisega ning raadio- või telesaatejate või vastuvõtjate asukoha määramisega;
- 9) erisõiduk veab tsirkuse või lõbustuspargi varustust;
- 10) sõidukit kasutatakse lautadest piima kogumiseks ning lautadesse piimamahutite tagastamiseks või söödaks mõeldud piimatoodete kohaletoometamiseks;
- 11) 10 kuni 17 istekohaga bussi omanik või vastutav kasutaja on rahvastikuregistri andmetel nelja või enama lapse vanem, sellekohane märge on sõiduki registreerimistunnistusel ja bussi kasutatakse mitteärikseliseks sõitjateveoks.

(13) Sõitjate liiniveol, mille liini pikkus selle alg- ja lõpp-punkti vahel on kuni 50 kilomeetrit, ei tohi juhi sõiduaeg tööpäevas ületada üheksat tundi ja ööpäevane puhkeperiood olla lühem kui üheksa tundi.

(14) Käesoleva paragrahvi lõikes 12 nimetatud juhtudel peab tööandja juhti teavitama veo laadist, kusjuures ei tohi halveneda juhi töötingimused ega väheneda liiklusohutus.

(15) Käesoleva paragrahviiga määratlemata juhtudel kohaldatakse juhi töö- ja puhkeajale töölepingu seaduse 3. peatüki 3. jaos sätestatud.

§ 131. Sõidumeeriku kasutamine

(1) Mootorsõidukijuhi sõidu- ja puhkeaja arvestus toimub nõukogu määruse (EMÜ) nr 3821/85 autovedudel kasutatavate sõidumeerikute kohta lisa I kohase mehaanilise sõidumeeriku salvestuslehtede või lisa IB kohase digitaalse andmesalvestusega sõidumeeriku (edaspidi *digitaalne sõidumeerik*) mallu salvestatud andmete järgi.

(2) Sõidumeeriku kasutamine on kohustuslik käesoleva seaduse § 130 lõikes 13 nimetatud sõitjateveol, kui kahe ööpäevase puhkeperioodi vahel teostab juht sellel perioodil ka sõitjatevedu, kus sõidumeeriku kasutamine on kohustuslik.

(3) Kui sõidumeeriku kasutamine on kohustuslik, peab juht sõidu- ja puhkeaja andmed salvestama sõidumeerikuga nõukogu määruse (EMÜ) nr 3821/85 artikli 15 kohaselt.

(4) Sõidumeerik ei ole kohustuslik sõidukil:

1) mis on valmistatud enne 1985. aasta 1. jaanuari, kui sõidukit ei kasutata veose- või sõitjateveo tasulise teenuse osutamisel;

2) mida kasutatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 561/2006 artikli 3 ja käesoleva seaduse § 130 lõike 13 alusel nõuete täitmisest vabastatud vedudel.

§ 132. Digitaalse sõidumeeriku kaardi taotlemine

(1) Digitaalse sõidumeerikuga mootorsõiduki juhil, juhi tööandjal, riiklikku järelevalvet teostaval ametiisikul ja sõidumeeriku paigaldamise töökojal (edaspidi *töökoja*) peab olema asjakohane digitaalse sõidumeeriku kaart (edaspidi ka *kaart*), mis võimaldab kaardi kasutajat kindlaks teha, andmeid salvestada ja säilitada. [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Juhi kaarti võib taotleda Eestis töötamise õigust omav füüsiline isik, kui:

1) tal on kehtiv juhiluba selle kategooria mootorsõiduki juhtimiseks, millel on sõidumeeriku kasutamine kohustuslik;

2) talle ei ole varem välja antud kehtivat juhi kaarti ega digitaalse sõidumeeriku paigaldajana tegutsemiseks vajalikku töökoja kaarti.

(3) Tööandja kaarti võib taotleda ettevõtja, kes kasutab või kavatseb kasutama hakata mootorsõidukit, millel on digitaalne sõidumeerik.

(4) Töökoja kaarti võib taotleda ettevõtja, kelle on mõõteseaduse § 5 lõikes 5 nimetatud akrediteerimisasutus tunnistanud tema erialal pädevaks.

(5) Riiklikku järelevalvet teostava ametiisiku kaarti võib taotleda käesoleva seaduse §-s 139 nimetatud korrakaitseorgan.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(6) Digitaalse sõidumeeriku kaartide valmistamist korraldab ning kaarte väljastab ja tunnistab kehtetuks Maanteeamet.

(7) Digitaalse sõidumeerikuga mootorsõiduki juhi kaardi, tööandja, töökoja ja riiklikku järelevalvet teostava ametiisiku kaardi taotlemise, andmise ja kasutamise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#). [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(8) Kaardi väljastamise eest tuleb tasuda riigilõivu.

§ 133. Kaardi kehtivusaeg

Juhi, tööandja ja riiklikku järelevalvet teostava ametiisiku kaart antakse viieks aastaks, töökoja kaart üheks aastaks.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 134. Kaardi väljastamisest keeldumine

Kaardi väljastamisest keeldutakse, kui:

1) taotleja ei vasta käesoleva seaduse §-s 132 sätestatud nõuetele;

2) kaardi taotlemiseks on esitatud tegelikkusele mittevastavaid andmeid;

3) juhi kaardi taotleja eelmine juhi kaart on tunnistanud vähem kui kuue kuu eest kehtetuks seoses käesoleva seaduse § 135 lõike 1 punktides 1, 2 ja 6 nimetatud nõuete rikkumisega;

4) töökoja kaardi taotleja ei vasta käesoleva seaduse § 132 lõikes 4 nimetatud erialase pädevuse nõudele või teda on karistatud § 216 alusel sõidumeeriku paigaldamise nõuete tõsise rikkumise eest või

5) taotleja ei ole tasunud riigilõivu.

§ 135. Kaardi kehtetuks tunnistamine

(1) Kaart tunnistatakse kehtetuks, kui:

- 1) kaardi taotlemisel on esitatud tegelikkusele mittevastavaid andmeid;
- 2) kaart on võltsitud;
- 3) juht kasutab juhi kaarti, mis ei ole tema oma;
- 4) kaart on kadunud, hävinud või varastatud;
- 5) kaardi omanik ei vasta enam käesoleva seaduse § 132 lõigetes 2–4 sätestatud nõuetele või
- 6) kaardi omanik on esitanud taotluse tunnistada kaart kehtetuks.

(2) Omanikule uue kaardi väljastamisel kaotab kehtivuse varem väljaantud kaart, mis kuulub tagastamisele Maanteeametile.

[RT I, 17.03.2011, 1- jõust. 01.07.2011]

§ 136. Kaardi kasutamine

(1) Vedude korraldamisel mootorsõidukiga, millel on digitaalne sõidumeerik, peab tööandja:

- 1) andma tööülesandeid juhile, kellel on juhi kaart;
- 2) regulaarselt kontrollima sõidumeeriku kasutamist juhi poolt ning sõidu- ja puhkeaja vastavust nõuetele.

(2) Digitaalse sõidumeerikuga mootorsõiduki juht:

- 1) peab hoidma kaarti viisil, mis välistab kaardi sattumise teise isiku kätte;
- 2) ei tohi anda oma kaarti kasutamiseks teisele isikule ja peab tagama andmete tegelikkusele vastavuse;
- 3) peab täitma juhi töö-, sõidu- ja puhkeaja nõudeid;
- 4) peab võimaldama tööandjale ja järelevalvega seotud toiminguteks käesoleva seaduse § 139 lõikes 1 nimetatud ametiisikutele juurdepääsu digitaalse sõidumeeriku ja juhi kaardi andmetele;

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

5) peab esitama sõidumeeriku salvestuslehe, juhi kaardi või muud dokumendid nõukogu määruse (EMÜ) nr 3821/85 artiklis 15 sätestatud ulatuses ja tingimustel;

- 6) peab kaardi vargusest või kaotusest kohe asjaolu ilmnemisel teavitama kaardi väljastajat.

(3) Töökoda peab:

- 1) kasutama oma kaarti ja salvestatud andmeid sihipäraselt;
- 2) tagama digitaalse sõidumeeriku remondi korral andmete kopeerimise, kopeeritud andmete kinnitamise digitaalallkirjaga ja elektroonsel kujul säilitamise vähemalt 12 kuud pärast sõidumeeriku töökotta saabumist;
- 3) tagama korrakaitseorgani ametiisikutele nende andmete kättesaadavuse;
- 4) andma tööandjale teavik, kui digitaalse sõidumeeriku parandamiseks vastuvõtmisel ilmneb, et salvestatud andmed on hävinud;
- 5) kõrvaldama sõidukist või sõidumeerikust selle tööd häirida võimaldava seadme.

§ 137. Andmete säilitamine

(1) Vedude korraldamisel mootorsõidukiga, millel on digitaalne sõidumeerik, peab tööandja:

- 1) säilitama vähemalt 12 kuud juhi sõidu- ja puhkeaja salvestatud andmeid elektroonselt muutmata kujul, juhi allkirjastatud väljatrükkidena või ajutiselt mehaanilise sõidumeeriku kasutamise korral salvestuslehtedel;
- 2) täitma juhi tööaja arvestuse dokumentide alalhoidmisel raamatupidamise seaduse § 12 nõudeid;
- 3) tagama juhi kaardilt andmete regulaarse kopeerimise vähemalt 28 päeva, sõidukist vähemalt 90 päeva järel. Kui juhi tööleping või muu võlaõiguslik leping lõpeb või sõiduk võõrandatakse või digitaalne sõidumeerik saadetakse parandamiseks töökotta, peavad andmed olema kopeeritud kuni lepingu lõppemise, sõiduki võõrandamise või sõidumeeriku töökotta saatmise päevani;
- 4) võimaldama järelevalvega seotud toiminguteks käesoleva seaduse § 139 lõikes 1 nimetatud ametiisikutele juurdepääsu andmetele.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Tööandja võib juhi sõidu- ja puhkeajaga käsitlevate elektroonsel kujul salvestatud andmete arhiveerimisel kasutada teise ettevõtja või isiku teenust, kellel on selleks sobivad tehnilised võimalused. Tööandja tagab andmete nõuetekohase säilitamise ja käesoleva seaduse § 139 lõikes 1 nimetatud korrakaitseorgani ametiisikutele andmete kättesaadavuse.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 138. Maanteeveo mootorsõiduki juhi töötasu arvutamise ja maksmise eritingimused

Mootorsõidukijuhi töötasu arvestamisel ja maksmisel tuleb lähtuda Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 561/2006, mis käsitleb teatavate autovedusid käsitlevate sotsiaalõigusnormide ühtlustamist ja millega muudetakse nõukogu määrusi (EMÜ) nr 3821/85 ja (EÜ) nr 2135/98 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 3820/85 (ELT L 102, 11.4.2006, lk 1–14), artikli 10 nõuetest.

§ 139. Mootorsõidukijuhi töö-, sõidu- ja puhkeaja ning sõidukijuhi tasustamise nõuete täitmise riiklik järelevalve

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(1) Riiklikku järelevalvet käesoleva seaduse §-s 130 nimetatud mootorsõidukijuhi töö-, sõidu- ja puhkeaja ning §-s 131 nimetatud sõidumeeriku kasutamise nõuete täitmise üle teostavad ettevõtja juures tööinspektor ning teel politseiametnikud, abipolitseinikud ja teised isikud, kelle pädevus selleks tuleneb seadusest või seaduse alusel kehtestatud õigusaktist.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Riiklikku järelevalvet käesoleva seaduse §-des 130 ja 131 nimetatud nõuete ning §-s 138 nimetatud juhi tasustamise kohta kehtestatud nõuete täitmise üle teostab Tööinspeksioon töötervishoiu ja tööohutuse seaduses sätestatud tingimustel ja korras.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3) Teel tuvastatud mootorsõidukijuhi töö-, sõidu- ja puhkeaja nõuete rikkumise järelkontrolli võivad käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikud teha mootorsõidukit kasutava ettevõtja juures.

(3¹) Järelevalvet teostav ametiisik võib käesolevas paragrahvis sätestatud järelevalve teostamiseks kohaldada korrakaitseaduse §-des 30, 32, 49 ja 50 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(4) Tööinspektoril on õigus mootorsõidukijuhi töö-, sõidu- ja puhkeaja ning tasustamise nõuete rikkumise korral teha ettekirjutus.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud ettekirjutus tehakse ning ettekirjutusele esitatud vaie lahendatakse töötervishoiu ja tööohutuse seaduses ettenähtud korras.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud ettekirjutuse tähtjaks täitmata jätmise korral võib tööinspektor rakendada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud sunniraha ülemmäär on füüsilisel isikul 640 eurot ja juriidilisel isikul 3200 eurot.

(8) Mootorsõidukijuhi töö-, sõidu- ja puhkeaja riikliku järelevalve korralduslikud nõuded kehtestab [Vabariigi Valitsus](#)määrusega.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

6. peatükk TRAMM JA TRAMMI JUHTIMINE

§ 140. Tehnonõuded trammile ja selle haagisele, nõuded nende varustusele ning nende nõuetele vastavuse kontrollimine

(1) Tramm ja selle haagis ning nende varustus peavad vastama õigusaktidega kehtestatud tehnonõuetele. Tramm ja selle haagis peavad olema nõuetekohaselt varustatud.

(2) Tramm ja selle haagis peavad olema läbinud tähtaegselt tehnonõuetele vastavuse kontrolli.

(3) Tehnonõuetele vastavuse kontrollimisel tuvastatakse trammi ja selle haagise vastavus või mittevastavus kehtivatele tehnonõuetele ja määratakse sõiduki järgmise tehnonõuetele vastavuse kontrollimise tähtaeg, mille möödumisel sõiduk kaotab kehtivatele tehnonõuetele vastavuse.

(4) Trammi ja selle haagiste tehnonõuetele vastavuse kontrolli korraldab ja selle nõuetekohast läbiviimist ning kvaliteeti kontrollib Maanteeamet.

(5) Tehnonõuded trammile ja selle haagisele ning nõuded nende varustusele kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

(6) Trammi ja selle haagise tehnonõuetele vastavuse kontrollimise tingimused ja korra, sealhulgas varustuse kontrollimise tingimused ja korra, tehnonõuetele vastavuse kontrollimise liigid, tehnonõuetele vastavuse kontrollimise tähtajad, tehnonõuetele vastavuse kontrollimisel esitatavate dokumentide loetelu, nõuded tehnonõuetele vastavuse kontrolli kohale ja tehnonõuetele vastavuse kontrolli teostajale kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 141. Trammi ja selle haagise registreerimine

(1) Tramme ja nende haagiseid registreerib ja nende üle peab arvestust nende omanik.

(2) Enne registreerimist peab tramm ja selle haagis läbima tehnonõuetele vastavuse kontrolli. Tehnonõuetele vastavuse kontrolli läbiviimiseks vajaliku tehnilise ekspertiisi teeb Maanteeamet. Ekspertiisi tegemisele võib Maanteeamet kaasata eksperte. Ekspertiisi ja selle juurde kuuluvad toimingud teostatakse sõiduki või toote valmistaja, tema ametliku esindaja või sissetooja kulul.

(3) Trammi ja selle haagise registreerimise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

§ 142. Nõuded trammijuhile

Trammi võib juhtida isik, kes on vähemalt 21-aastane ja kellel on B-kategooria mootorsõiduki ja trammi juhtimisõigus. Trammi juhtimist võib õppida isik, kes on vähemalt 20,5-aastane ja kellel on B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus ning kelle juhtimisõigust ei ole peatatud, ära võetud või kehtetuks tunnistatud või keda ei ole juhtimiselt kõrvaldatud.

§ 143. Trammijuhi ja trammi juhtimisõiguse taotleja tervisekontroll

(1) Trammijuhi ja trammi juhtimisõiguse taotleja terviseseisund peab vastama käesoleva paragrahvi lõike 7 alusel kehtestatud tervisenõuetele.

(2) Trammi juhtimisõiguse taotleja läbib mitte varem kui kuus kuud enne trammijuhi koolituse algust ja trammijuht läbib perioodiliselt tervisekontrolli, mille käigus tehakse kindlaks tema terviseseisund ja sobivus mootorsõiduki juhtimiseks.

(3) Trammijuht läbib tervisekontrolli iga kümne aasta järel.

(4) Üle 50-aastane trammijuht läbib tervisekontrolli iga viie aasta järel.

(5) Trammijuhi ja trammi juhtimisõiguse taotleja tervisekontrollile kohaldatakse käesoleva seaduse § 101 lõikeid 5–9 ja § 102 lõikeid 2–4.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud tervisekontrolli eest tasub trammijuht või trammi juhtimisõiguse taotleja. Tervisekontrolli eest võib tasuda tööandja.

(7) Trammijuhi ja trammi juhtimisõiguse taotleja tervisekontrolli tingimused ja korra, tervisetõendite vormid ning tervisenõuded, sealhulgas meditsiinilised vastunäidustused, mille puhul trammi juhtimine ei ole lubatud, kehtestab [Vabariigi Valitsusmäärusega](#).

(8) Haldusjärelvalvet trammijuhi ja trammi juhtimisõiguse taotleja tervisekontrolli üle teostab Terviseamet tervishoiuteenuste korraldamise seaduses sätestatud korras.
[RT I, 08.10.2014, 2- jõust. 18.10.2014]

§ 144. Trammijuhi koolitajale esitatavad nõuded

Trammijuhte valmistavad ette käesoleva seaduse § 112 lõikes 1 nimetatud tingimustele vastavad ja B-, C- või D-kategooria mootorsõiduki juhtide koolitamise õigusega koolitajad.

§ 145. Nõuded trammi juhtimisele

(1) Trammi juhtimisõiguse annab Maanteeamet.

(2) Trammi juhtimisel peab trammijuhil kaasas olema juhiluba ja trammi registreerimistunnistus.

(3) Trammi juhtimisõigus võetakse ära, tunnistatakse kehtetuks ja taastatakse mootorsõiduki juhtimisõiguse äravõtmise, kehtetuks tunnistamise ja taastamise kohta sätestatu kohaselt.

(4) Trammijuhi kvalifikatsiooninõuded, trammijuhi ettevalmistamise, eksamineerimise ja temale trammi juhtimisõiguse andmise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

§ 146. Trammi juhtimise keeld

(1) Trammi ei tohi juhtida isik:

- 1) kellel ei ole B-kategooria mootorsõiduki ja trammi juhtimisõigust;
- 2) kes ei täida trammijuhile ja trammile kehtestatud ja juhiloale märgitud nõudeid või
- 3) kes on kõrvaldatud sõiduki juhtimiselt käesoleva seaduse § 91 kohaselt.

(2) Trammi omanik, valdaja või juht ei tohi lubada trammi juhtima isikut või anda juhtimist üle isikule, kellel puudub B-kategooria mootorsõiduki ja trammi juhtimisõigus, kes on joobeseisundis, alkoholi piirmäära ületavas seisundis või liiklusohhtlikus terviseseisundis.

(3) Trammijuht ei tohi olla joobeseisundis, alkoholi piirmäära ületavas seisundis ega liiklusohhtlikus terviseisundis.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud seisund tuvastatakse käesoleva seaduse §-des 69 ja 70 sätestatud korras.

(5) Trammijuhi liiklusohhtlike terviseisundite tuvastamise ekspertiisiakti vormi kehtestab [Vabariigi Valitsus](#)määrusega.

§ 147. Trammi juhtimiselt kõrvaldamine

(1) Trammijuht kõrvaldatakse trammi juhtimiselt, kui:

- 1) on alust arvata, et ta on tarvitanud narkootilisi või psühhotroopseid aineid;
- 2) on alust arvata, et ta on joobeseisundis, alkoholi piirmäära ületavas seisundis või liiklusohhtlikus terviseisundis;
- 3) tal puudub trammi juhtimisõigus;
- 4) tal puudub trammi kasutamise õigus;
- 5) trammi rikke, heitmete saasteainesisalduse, mürataseme või muu puuduse tõttu on sellega sõidu jätkamine keelatud;
- 6) tema juhiluba saadetakse ekspertiisi seoses võltsimise tunnuste ilmumisega või
- 7) on alust arvata, et ta terviseisund ei vasta kehtestatud nõuetele.

(2) Juhtimiselt kõrvaldamise otsuses märgitakse:

- 1) otsuse tegemise aeg ja koht;
- 2) otsuse teinud ametiisiku asutuse nimetus ja aadress;
- 3) otsuse teinud ametiisiku ametikoht, ees- ja perekonnanimi;
- 4) trammijuhi ees- ja perekonnanimi, isikukood või sünniaeg;
- 5) trammijuhi elukoht;
- 6) trammi tüüp, mark ja registreerimismärk;
- 7) käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–7 nimetatud juhtimiselt kõrvaldamise alus ning juhtimiselt kõrvaldamise alguse aeg ja lõppemise tingimus;
- 8) otsuse koostaja allkiri.

(3) Juhtimiselt kõrvaldamise otsus jõustub selle tegemisest.

(4) Juhtimiselt kõrvaldamise otsus vormistatakse kahes eksemplaris, millest üks antakse trammijuhile. Otsuse teisel eksemplari kinnitab trammijuht otsuse kättesaamist allkirjaga ja märgib otsuse kättesaamise kuupäeva. Kui trammijuht keeldub allkirja andmast või on sellises joobe või haigusseisundis, milles ta ei ole võimeline allkirja andma, tehakse juhtimiselt kõrvaldamise otsusesse selle kohta kanne.

7. peatükk JALGRATTUR JA PISIMOPEEDIJUHT

§ 148. Jalgratturile ja pisimopeedijuhile esitatavad nõuded

(1) Jalgratast võib iseseisvalt sõiduteel juhtida vähemalt 10-aastane isik, kes on omandanud jalgratturi kvalifikatsiooni. 10–15-aastaselt isikul peab sõiduteel sõitmisel olema kaasas sellekohane juhiluba. Seadusliku esindaja või viimase nõusolekul muu täiskasvanud isiku vahetu järelevalve all võib sõiduteel jalgratast juhtida vähemalt 8-aastane isik.

(2) Pisimopeedi võib juhtida vähemalt 14-aastane isik. 14- ja 15-aastaselt pisimopeedijuhil peab olema kaasas jalgrattajuhiluba.

(3) Pisimopeedijuhi kvalifikatsioon peab vastama jalgratturi kvalifikatsioonile.

(4) Jalgratturi kvalifikatsiooni nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 149. Jalgratturi ja pisimopeedijuhi koolitajale esitatavad nõuded

(1) Jalgratturi koolitust viivad läbi ja valmistavad neid ohutuks liiklemiseks ette koolieelsed lasteasutused, põhikoolid, gümnaasiumid, kutseõppeasutused, huvikoolid, mootorsõidukijuhi koolitamise luba omavad koolitajad ning organisatsioonid, kelle põhikirjaliste tegevuste hulka kuulub jalgratturi koolitus.

(2) Üksikkorras võib jalgratturit koolitada lapsevanem.

(3) Jalgratturi õpetaja peab omama mis tahes mootorsõiduki juhiluba.

(4) Jalgratturi ja pisimopeedijuhi koolitus tuleb läbi viia nõuetekohasel õppeväljakul ning nõuetele vastavate õppevahenditega.

(5) Jalgratturi ja pisimopeedijuhi ettevalmistamise korra ja nõuded õppevahenditele ning õppeväljakutele kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

§ 150. Jalgratturi ja pisimopeedijuhi eksamineerimine

(1) Jalgratturi eksamineerimise õigust omavad põhikoolid, gümnaasiumid, huvikoolid, Politsei- ja Piirivalveamet, mootorsõidukijuhi koolitamise luba omavad koolitajad ja Maanteeamet.
[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(2) Jalgratturi juhiloa taotleja peab edukalt sooritama teooria- ja sõidueksami.

(3) Jalgratturi ja pisimopeedijuhi eksamineerimise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

§ 151. Jalgratturile ja pisimopeedijuhile juhiloa väljaandmise tingimused

(1) Jalgratturi juhilube väljastavad ja nende kohta peavad arvestust käesoleva seaduse § 150 lõikes 1 nimetatud asutused.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(2) Maanteeamet korraldab jalgratturi juhilubade trükkimist ja väljastamist ning peab arvestust nende üle.

(3) Jalgratturi juhiluba võib taotleda isik, kes:

- 1) on läbinud käesoleva seaduse § 149 lõike 5 kohase ettevalmistuse;
- 2) on osalenud käesoleva seaduse § 149 lõikes 5 nimetatud määrusega kehtestatud tingimusi sisaldanud ametlikel võistlustel ja on saanud kirjaliku kinnituse selle kohta, et ta vastab jalgratturi juhiloa saamise nõuetele või
- 3) on omaalgatuslikult valmistunud eksamiseks lapsevanema, mootorsõidukijuhi õpetaja või sõidupraktika juhendaja juhendamisel.

(4) Pisimopeedi juhiluba võib taotleda isik, kes on saanud käesoleva seaduse § 149 lõikes 5 nimetatud ettevalmistuse.

(5) Kuni 15-aastaselt juhiloa taotlejal peab olema seadusliku esindaja kirjalik nõusolek jalgratturi juhiloa või pisimopeedi juhiloa saamiseks.

(6) Jalgratturi ja pisimopeedijuhi juhiloa väljastamise korra ning jalgratturi juhiloa vormi kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

8. peatükk

MAASTIKUSÕIDUKITE LIIKLEMISE KORRALDUS JA MAASTIKUSÕIDUKI JUHTIMINE

§ 152. Maastikusõidukite liiklemise korraldamise eesmärk

Maastikusõidukite liiklemise korraldamise eesmärgiks on maastikusõiduki kasutamisega keskkonnale ja maavaldajale kahju tekitamise vältimine ning liiklusohutuse tagamine.

§ 153. Maastikusõidukiga liiklemine

(1) Maastikul, välja arvatud ranna ja kalda piiranguvööndis, võib maastikusõidukiga sõita või seda parkida üksnes maaomaniku või -valdaja loal. Ranna ja kalda piiranguvööndis võib maastikusõidukiga sõita ning parkida looduskaitseaduses sätestatud korras.

(2) Kaitsealal ja püsielupaigas reguleerib maastikusõidukiga sõitmist kaitse-eeskiri.

(3) Kohalikul omavalitsusel on õigus kehtestada kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumil täiendavaid nõudeid maastikusõidukite liiklemisele.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud luba ei nõuta:

- 1) politsei- ja tollitöötajatelt ametiülesannete täitmisel;
- 2) haige toimetamisel haiglasse;
- 3) päästetööde tegijatel;
- 4) muudel juhtudel, mis on seotud ametiülesannete täitmisega (nagu elektri- ja sideliinide hooldus- ja parandustööde tegemine või muud sellised tegevused).

§ 154. Maastikusõidukiga liiklemise keeld

(1) Maastikusõidukiga ei tohi sõita teel, välja arvatud jõgede, teede ja muude takistuste ületamiskohtades ning lumega kaetud teel, mis ei ole mootorsõidukitele ajutiselt läbitav, ning teel, kus seda lubab sellekohane liikluskorraldusvahend.

(2) Maastikusõidukiga võib teed ületada tingimustel, et tee on mõlemale poole piisavalt nähtav, sellega ei tekitata ohtu teel liiklejatele ja sõidutee ületatakse kõige lühemat teed mööda. Teel sõites peab maastikusõidukijuht andma teed teistele liiklejatele.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud liiklemise keeld ei kehti käesoleva seaduse § 153 lõikes 4 loetletud juhtudel.

§ 155. Maastikusõidukite liikluskord ja teeandmise kohustus

(1) Maastikusõidukite liiklus on parempoolne.

(2) Kui maastikusõidukite liikumised lõikuvad, peab maastikusõidukijuht andma teed paremalt lähenevale või paremal asuvalle maastikusõidukijuhile.

(3) Maastikusõidukijuht ei tohi liikumise alustamisel ega mis tahes manöövri sooritamisel sundida teist liiklejat muutma liikumissuunda või -kiirust. Maastikusõidukijuht, kellel on kohustus anda teed, peab sellest selgelt märku andma kiiruse vähendamise või sujuvalt seismajäämisega.

§ 156. Keskkonnakaitsenõuded maastikusõidukiga liiklemisel

Maastikusõidukijuht ja sõitja peavad järgima käesoleva seaduse §-s 13 sätestatud keskkonnakaitsenõudeid ega tohi kahjustada, risustada või muul viisil saastata liiklemiseks kasutatavat maa-ala.

§ 157. Tehnonõuded maastikusõidukile ja nõuded selle varustusele ning nende nõuetele vastavuse kontrollimine

(1) Maastikusõiduk ja selle varustus peavad vastama õigusaktidega kehtestatud tehnonõuetele. Maastikusõiduk peab olema nõuetekohaselt varustatud.

(2) Maastikusõiduki registreerimise eelset tehnonõuetele vastavuse kontrolli korraldab ja selle nõuetekohast läbiviimist ning kvaliteeti kontrollib Maanteeamet.

(3) Tehnonõuded maastikusõidukile ja nõuded selle varustusele kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

(4) Maastikusõiduki tehnonõuete vastavuse kontrollimise tingimused ja korra, sealhulgas varustuse kontrollimise tingimused ja korra, tehnonõuetele vastavuse kontrollimise liigid ning tehnonõuetele vastavuse kontrollimisel esitatavate dokumentide loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

§ 158. Maastikusõiduki registreerimine

(1) Maastikusõiduk peab olema kehtestatud korras registreeritud ning sellel peab olema riiklik registreerimismärk.

(2) Maastikusõiduk tuleb Eestis registreerida viie tööpäeva jooksul pärast sõiduki Eestis kasutusele võtmist.

(3) Kui maastikusõiduki omanik on füüsiline isik, kes ei ole Eesti kodanik ega seaduses ettenähtud korras Eestis registreeritud juriidiline isik, kantakse liiklusregistrisse vastutava kasutajana maastikusõiduki omaniku Eestis registreeritud juriidilisest isikust või Eestis alaliselt elavast Eesti kodakondsusega või elamislooma omavast füüsilisest isikust esindaja.

(4) Enne maastikusõiduki registreerimist tuleb maastikusõidukile teostada registreerimiseelne tehnonõuetele vastavuse kontroll. Tehnonõuetele vastavuse kontrolli läbiviimiseks vajaliku tehnilise ekspertiisi teeb Maanteeamet. Ekspertiisi tegemisele võib Maanteeamet kaasata eksperte. Ekspertiisi ja selle juurde kuuluvad toimingud teostatakse sõiduki või toote valmistaja, tema ametliku esindaja või sissetooja kulul.

(5) Maastikusõidukeid registreerib ning nende registreerimismärke ja -tunnistusi väljastab Maanteeamet.

(6) Registreerimisele kuuluvate maastikusõidukite loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

(7) Maastikusõiduki registreerimise tingimused ja korra, sealhulgas registreerimisel nõutavate andmete ja dokumentide loetelu ning nõuded riiklikele registreerimismärkidele ja sõiduki tunnusmärkidele kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

(8) Maastikusõiduki registreerimisega seonduvate registrikannete tegemise eest liiklusregistris tuleb tasuda riigilõivu.

§ 159. Maastikusõiduki registreerimisest keeldumine, registriandmete muutmise ning registrist kustutamine

(1) Maastikusõiduki registreerimisest või registritoimingu teostamisest keeldutakse, kui:

- 1) esitatud ei ole registreerimiseks vajalikke dokumente või andmeid;
- 2) maastikusõiduk ei vasta kehtivatele nõuetele või
- 3) maastikusõiduk on koostatud varuosadest.

(2) Registriandmete muutmiseks peab maastikusõiduki omanik, tema esindaja või muu õigustatud isik esitama Maanteeametile nõuetekohase taotluse viie tööpäeva jooksul arvates andmete muutmiseks.

(3) Kui muutuvad sõiduki andmed, peab registriandmete muutmiseks esitama maastikusõiduki kontrollimiseks Maanteeametile.

(4) Maastikusõiduk kustutatakse registrist:

- 1) omaniku või tema esindaja taotluse alusel;
- 2) muudel seadusega sätestatud juhtudel.

(5) Registrist ei kustutata maastikusõidukit, mis on arestitud, koormatud pandiga, võõrandamiskeelu all või mille politsei on tagaotsitavaks kuulutanud.

(6) Käsutuspriiranguga koormatud maastikusõiduki registriandmete muutmiseks sõiduki võõrandamisel, kasutaja vahetumisel või registrist kustutamisel peab esitama piirangu kehtestaja kirjaliku nõusoleku.

§ 160. Maastikusõiduki juhtimisõigus

(1) Maastikusõidukit võib juhtida isik, kellel on mis tahes kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus.

(2) Maastikusõiduki juhtimisel peab juhil olema kaasas juhiluba ja maastikusõiduki registreerimistunnistus.

§ 161. Maastikusõidukijuhi üldkohustused

(1) Maastikusõidukijuht on kohustatud:

- 1) enne sõidu alustamist veenduma maastikusõiduki korrasolekus ja jälgima seda sõidu ajal;
- 2) hoidma sõidu ajal juhtimiseseadmest (juhttrauast, roolirattast või muust sellisest) kinni kahe käega, välja arvatud käega hoiatusmärguandmise ajal;
- 3) kandma peas kinnirihmatud motokiivrit ja mitte sõidutama sõitjat, kellel pole peas kinnirihmatud motokiivrit.

(2) Maastikusõidukijuhil peavad olema kaasas ning ta peab esitama politseiametniku või teise isiku nõudel, kelle pädevus selleks tuleneb seadusest:

- 1) juhtimisõigust tõendava dokumendi;
- 2) maastikusõiduki registreerimistunnistuse.

(3) Maastikusõidukijuhil on õigus nõuda riiklikku järelevalvet teostavalt ametiisikult ametitunnistust või muud tema pädevust tõendavat dokumenti ja teha sellest märkmeid.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(4) Maastikusõiduki omanik, valdaja või juht ei tohi lubada maastikusõidukit juhtima isikut või anda juhtimist üle isikule, kellel puudub maastikusõiduki juhtimisõigus või kes ei vasta käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud nõuetele.

(5) Maastikusõidukijuht ei tohi olla joobeseisundis, alkoholi piirmäära ületavas seisundis või liiklusohtlikus tervise seisundis.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud seisund või joobeseisund tuvastatakse käesoleva seaduse §-des 69 ja 70 sätestatud korras.

§ 162. Maastikusõidukijuhi märguanded

(1) Maastikusõidukijuht peab andma suunamärguannet käesoleva seaduse § 39 lõikes 2 sätestatu kohaselt.

(2) Helisignaali võib anda vaid ohu tekkimisel liikleja tähelepanu äratamiseks.

(3) Hoiatusmärguande andmine ei anna maastikusõidukijuhile eesõigust.

§ 163. Maastikusõiduki tulede kasutamine

Sõidu ajal peavad maastikusõidukil põlema lähi- või kaugtuled ning tagatuli.

§ 164. Maastikusõiduki sõidukiirus

(1) Maastikusõidukijuht peab kohandama oma sõiduki kiiruse selliseks, mis arvestab tema sõidukogemusi, maastikku, maastikusõiduki seisundit, veose iseärasusi, ilmastikutingimusi ja muid liiklusolusid, et ta suudaks peatada sõiduki eespoolse nähtavusulatuse piires ning etteaimatava mis tahes takistuse ees. Maastikusõidukijuht peab vähendama kiirust ja vajaduse korral seisma jääma, kui tingimused seda nõuavad, eriti siis, kui nähtavus on halb.

(2) Maastikusõidukijuht ei tohi sõita kiiremini maastikusõiduki valmistaja määratud kiirusest.

(3) Käesoleva seaduse § 154 lõikes 1 nimetatud juhul teel liikudes ei tohi maastikusõidukiga sõita kiiremini kui 50 kilomeetrit tunnis.

§ 165. Maastikusõiduki liiklemine jääga kaetud veekogul

Maastikusõiduki liiklemist jääga kaetud veekogul reguleeritakse veeseaduses sätestatud korras.

9. peatükk LIIKUMISPUUDEGA JA PIMEDA INIMISE LIIKLEMISE TAGAMINE

§ 166. Liikumispuudega ja pimedat inimest teenindava sõidukite parkimise korraldamine

Liikumispuudega ja pimedat inimest teenindava sõidukite parkimist ning liikumispuudega inimeste juhitavate sõidukite parkimist korraldab kohalik omavalitsus.

§ 167. Liikumispuudega ja pimedat inimest teenindava sõiduki parkimiskaart

(1) Liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki parkimiseks antakse talle käesoleva paragrahvi lõike 4 alusel kehtestatud korras liikumispuudega ja pimedat inimest teenindava sõiduki parkimiskaart.

(2) Liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki parkimiskaardiks loetakse käesoleva paragrahvi lõike 4 alusel kehtestatud parkimiskaart või 1968. aasta teeliikluse konventsiooni täiendava Euroopa kokkuleppega liitunud riigi pädeva asutuse poolt väljaantud liikumispuudega inimese või pimedat inimest teenindava sõiduki parkimiskaart.

(3) Liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki parkimiskaardi vormi ja väljaandmise tingimused kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

(4) Liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki parkimiskaardi annab välja kohalik omavalitsus.

10. peatükk LIIKLUSÕNNETUS

§ 168. Üldine abistamiskohustus

(1) Iga liikleja või sõitja on kohustatud abistama sündmuskohal vastavalt oma oskustele liiklusõnnetuses kannatada saanud abitus seisundis olevat inimest ja teavitama sellisest inimesest viivitamata häirekeskust.

(2) Kui häirekeskuse teavitamine liiklusõnnetuses kannatada saanud inimesest ei ole sündmuskohalt võimalik ja kannatanu juurde ei ole võimalik jätta abistajat, aga ka siis, kui liiklusõnnetuses kannatada saanud inimese vigastused ei ole sellised, mis eeldaksid tema transportimist haiglasse kiirabiga, peab juht toimetama kannatanu võimalikult ohutul viisil lähimasse haiglasse.

(3) Liikleja või sõitja peab viibima liiklusõnnetuses kannatada saanud inimese juures, kui see on ohutu, kuni kiirabi, politsei või päästeüksuse saabumiseni. Kui kannatanu toimetatakse haiglasse käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud korras, peab liikleja või sõitja abistama juhi või kannatanu palvel juhti kannatanu haiglasse toimetamisel, sealhulgas olema saatjaks, kui see on ohutu.

§ 169. Juhi tegutsemine liiklusõnnetuse korral

(1) Kui on juhtunud liiklusõnnetus, peab liiklusõnnetuses osalenud juht:

1) võimalikult kiiresti seisma jääma, põhjustamata sellega lisaohtu, ja lülitama sisse ohutuled. Kui sõidukil puuduvad ohutuled või kui liiklusõnnetuses osalenud sõiduk asub kohas, kus nähtavus on halb või piiratud, tuleb teele panna ohukolmnurk vastavalt käesoleva seaduse § 39 lõikele 9;

2) tegema kõik võimaliku, et liiklus liiklusõnnetuse kohal oleks ohutu;

3) esitama liiklusõnnetuses osalenud teise juhi soovil isikut tõendava dokumendi.

(2) Kui liiklusõnnetuses on inimene saanud vigastada või surma, peab juht:

1) kui liiklusõnnetuse kohal on sooritamata käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 2 sätestatud toimingud, tähistama selle koha ohukolmnurgaga vastavalt käesoleva seaduse § 39 lõikele 9 ja tegema kõik võimaliku, et liiklus liiklusõnnetuse kohal oleks ohutu;

2) teavitama liiklusõnnetusest häirekeskust ning tegutsema sealt saadud korralduste kohaselt;

3) andma abivajajale esmaabi oma oskuste piires;

4) kirjutama üles liiklusõnnetuse pealtnägijate nõusolekul nende nimed ja aadressid.

(3) Kui juht on täitnud käesoleva paragrahvi lõikes 2 esitatud nõuded, kuid häirekeskuse teavitamine sündmuskohalt ei ole võimalik ja tal ei õnnestu korraldada kannatanu toimetamist haiglasse kiirabiga, peab ta viima kannatanu haiglasse oma sõidukiga, tingimusel et transportimine pole kannatanule ohtlik. Kannatanut transportinud juht peab haiglas kannatanu vastuvõtnud isikule teatama kirjalikult oma nime, kontaktandmed ja sõiduki numbrid ning naasma viivitamata liiklusõnnetuse kohale.

(4) Liiklusõnnetusest ei ole vaja politseile teatada, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

1) inimesed liiklusõnnetuses vigastada ei saanud või liiklusõnnetuses osalenud inimesed ei nõua ise oma tervise kontrolli;

2) liiklusõnnetuses osalenud juhid või juht ja varalise kahju saajad on juhtumi põhjusi hinnates varalise kahju tekitamise vastutuse küsimuses ühel meelel;

3) hilisemat identifitseerimist võimaldaval viisil on loetletud kõikide liiklusõnnetuses osalenud inimeste andmed;

4) nimetatud on varalise kahju tekitamise eest vastutav isik;

5) liiklusõnnetuses osalenud juhid või juht ja varalise kahju saajad on punktides 2–4 loetletud asjaolud kirjalikult vormistanud ja sellele alla kirjutanud.

(5) Lahkarvamuse korral, kui varalise kahju saaja ei ole teada, varalise kahju tekitajat ei ole sündmuskohal või varaline kahju tekkis loomale otsasõidu või selle vältimise tagajärjel, tuleb liiklusõnnetusest kohe teatada politseile ja tegutseda vastavalt politsei korraldusele. Kui jahiseaduse mõistes suurulukile otsasõidu tõttu varalist kahju pole tekkinud, kuid suuruluk on saanud vigastada või hukkunud, tuleb teavitada häirekeskust ning tegutseda sealt saadud korralduste kohaselt.

(6) Sõidukit või liiklusõnnetusse puutuvaid esemeid tohib enne politsei liiklusõnnetuse kohale jõudmist liigutada vaid siis, kui transporditakse kannatanut haiglasse või teiste sõidukite liiklus on nende tõttu võimatu ja eelnevalt on tunnistajate juuresolekul ära märgitud sõiduki ja esemete asend ning jäljed.

(7) Liiklusõnnetuses osalenud juht ei tohi tarvitada alkoholi ja muud narkootilist ega psühhotroopset joovet tekitavat ainet, kuni politsei on selgitanud sündmuskohal välja liiklusõnnetuse asjaolud, välja arvatud narkootilist või psühhotroopset ainet sisaldavat ravimit sündmuskohal abi osutava kiirabibrigaadi või muu tervishoiutöötaja korraldusel vältimatu abi korras.

§ 170. Päästetööd

(1) Liiklusõnnetuse sündmuskohal teostab päästetöid Päästeamet päästeseaduse kohaselt.
[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(2) Liiklusõnnetuse sündmuskohal annab meditsiinilist abi kiirabi tervishoiuteenuste korraldamise seaduse kohaselt.

(3) Liiklusõnnetuse kohal korraldab hukkunute äravedu politsei.

(4) Kui sõidukijuht sai liiklusõnnetuses surma või selliselt vigastada, et ta toimetati haiglasse, korraldab tema sõiduki liiklusõnnetuse kohalt äraviimise ja tagab selle säilimise politsei.

§ 171. Liiklusõnnetuse asjaolude väljaselgitamine ja arvestus

(1) Liiklusõnnetusi registreerivad:

1) Politsei- ja Piirivalveamet;

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

2) kohustusliku liikluskindlustusega tegelev kindlustusandja või liikluskindlustuse seaduse §-s 10 nimetatud liikluskindlustuse fond;

[RT I, 11.04.2014, 1- jõust. 01.10.2014]

3) tegevusloa alusel tegutsev tervishoiuteenuse osutaja;

4) nimistu alusel tegutsev perearst.

(2) Liiklusõnnetusest teatamise ning liiklusõnnetuse registreerimise, vormistamise, asjaolude väljaselgitamise ja arvestuse korra kehtestab [Vabariigi Valitsusmäärusega](#).

§ 172. Ekspertkomisjon

(1) Liiklusõnnetuse põhjuste väljaselgitamiseks, üldistamiseks ja liiklusohutuse tagamise ettepanekute väljatöötamiseks võib valdkonna eest vastutav minister moodustada ekspertkomisjone.

(2) Ekspertkomisjonil on õigus tutvuda liiklusõnnetuse kohta koostatud materjalidega, selgitada välja liiklusõnnetuse asjaolusid, koostada üldistusi ja teha ettepanekuid liiklusohutuse parandamiseks, liiklusõnnetuste tekkepõhjuste kõrvaldamiseks ja liiklusõnnetuste tagajärgede leevendamiseks.

11. peatükk LIIKLUSREGISTÉR NING KAITSEVÄE JA KAITSELIIDU SÕIDUKITE REGISTER

§ 173. Liiklusregister

(1) Liiklusregister on Vabariigi Valitsuse poolt asutatud andmekogu, mille eesmärk on pidada arvestust sõidukite, väikelaevade, alla 12-meetrise kogupikkusega laevade ja jettide, juhilubade ja muude juhtimisõigust tõendavate dokumentide, digitaalse sõidumeeriku kaartide, juhtide ametikoolituse ja registerpantide üle.

(2) Liiklusregistri pidamise põhimääruse kehtestab [Vabariigi Valitsusmäärusega](#).

(3) Liiklusregistri vastutav töötleja on Maanteeamet (edaspidi *registripidaja*).

§ 174. Liiklusregistri andmebaasid

(1) Liiklusregister koosneb:

- 1) sõidukite andmebaasist;
- 2) väikelaevade, alla 12-meetrise kogupikkusega laevade ja jettide andmebaasist;
- 3) juhilubade ning muude juhtimisõigust tõendavate dokumentide andmebaasist;
- 4) väikelaevajuhi ja jetijuhi tunnistuste andmebaasist;
- 5) digitaalse sõidumeeriku kaartide andmebaasist;
- 6) juhtide ametikoolituse andmebaasist.

(2) Sõidukite andmebaasis peetakse arvestust Eestis registreeritud mootorsõidukite, haagiste ja käesoleva seaduse §-s 158 nimetatud maastikusõidukite ning nende omanike ja vastutavate kasutajate, samuti sõidukite kasutamisele ja käsutamisele seatud piirangute ning registerpantide üle.

(2¹) Sõidukite andmebaasis peetakse arvestust ka Eestis registreeritud mootorsõiduki ja selle haagise üle, mis on ajutiselt kustutatud või mille registrikanne on peatatud.
[RT I, 11.04.2014, 1- jõust. 01.10.2014]

(3) Väikelaevade, alla 12-meetrise kogupikkusega laevade ja jettide andmebaasis peetakse arvestust meresõiduohutuse seaduse nõuetele vastavate Eestis registreeritud väikelaevade, alla 12-meetrise kogupikkusega laevade ja jettide, nende omanike ja vastutavate kasutajate ning kasutamisele ja käsutamisele seatud piirangute üle.

(4) Juhilubade ja muude juhtimisõigust tõendavate dokumentide andmebaasis peetakse arvestust juhtimisõiguse andmise, peatamise, äravõtmise, kehtetuks tunnistamise ja taastamise, samuti Eestis väljaantud juhilubade ja muude juhtimisõigust tõendavate dokumentide üle.

(5) Väikelaevajuhi ja jetijuhi tunnistuste andmebaasis peetakse arvestust juhtimisõiguse andmise, peatamise, äravõtmise, kehtetuks tunnistamise ja taastamise, samuti Eestis väljaantud juhtimisõigust tõendavate dokumentide üle.

(6) Digitaalse sõidumeeriku kaartide andmebaasis peetakse arvestust juhi kaartide ja töökoja kaartide andmise, peatamise, äravõtmise, kehtetuks tunnistamise ja taastamise, samuti riiklikku järelevalvet teostava ametiisiku ja tööandja kaartide andmise ning kehtetuks tunnistamise üle.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(7) Juhtide ametikoolituse andmebaasis peetakse arvestust autoveoseaduse kohase juhtide ametikoolituse üle.

§ 175. Liiklusregistrisse andmeandjad

(1) Liiklusregistrisse esitavad andmeid:

- 1) sõiduki, väikelaeva, alla 12-meetrise kogupikkusega laeva või jети omanik või tema esindaja;

- 2) juhtimisõiguse või juhiloa taotleja;
 - 3) ametiasutus või kohus juhtimisõiguse peatamisel või äravõtmisel ja kehtetuks tunnistamisel;
 - 4) käsutamispiiranguid kohaldama õigustatud isik;
 - 5) mootorsõidukijuhi koolitaja õpperühmade ja koolituse lõpetanute nimekirjade esitamisel;
 - 6) mootorsõidukijuhi õpetaja koolitajad mootorsõidukijuhi õpetaja koolituse lõpetanute nimekirjade esitamisel;
 - 7) väikelaevajuhi või jetijuhi koolitus- ja eksamineerimisasutus;
 - 8) sõiduki, väikelaeva, alla 12-meetrise kogupikkusega laeva või jети tehnouetele vastavuse kontrollija;
 - 9) juhi tervise seisundi kontrollija;
 - 10) digitaalse sõidumeeriku kaardi taotleja või tema esindaja;
 - 11) ametikoolituse tunnistuse taotleja või tema esindaja;
 - 12) väikelaevajuhi või jetijuhi tunnistuse taotleja;
 - 13) Euroopa Liidu või Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi pädev asutus;
 - 14) liikluskindlustuse registri volitatud töötaja liikluskindlustuse registrisse kantud liikluskindlustuse ja sõidukikindlustuse kindlustusjuhtumite tõttu hävinud mootorsõidukite ning haagiste andmete kohta;
- [RT I, 11.04.2014, 1- jõust. 01.10.2014]
- 15) muud asutused ja isikud seadusest tulenevatel alustel.

(2) Käesolevas seaduses ettenähtud ülesannete täitmiseks on registripidajal õigus esitada päringuid ja saada andmeid karistusregistrist, rahvastikuregistrist ja teistest riigi või kohaliku omavalitsuse andmekogudest.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmete esitajatel on kohustus esitada tõeseid andmeid õigusaktidega kehtestatud tingimustel ja korras. Kui registripidajal tekib kahtlus lõikes 1 nimetatud andmete esitaja esitatud dokumentide õigsuses, on registripidajal õigus esitatud dokumendid ära võtta ning edastada need kontrollimiseks pädevale riigiasutusele.

(4) Registripidajal on õigus juhtimisõigust tõendava dokumendi taotlemise ja väljastamisega seonduvate menetluste käigus võtta isikult biomeetrilisi andmeid ja neid töödelda. Biomeetrilised andmed käesoleva seaduse tähenduses on näokujutis, sõrmejäljekujutised, allkiri või allkirjakujutis ja silmairisekujutised.

(5) Ametiasutus, kohtuväline menetleja või kohus, kes on teinud otsuse isikult sõiduki või trammi juhtimisõiguse äravõtmise kohta, saadab otsuse ära kirja või edastab andmed elektrooniliselt registripidajale hiljemalt järgmise tööpäeva jooksul otsuse jõustumisest arvates.

(6) Juhi tervise seisundi kontrollija saadab juhi tervisetõendi andmed registripidajale hiljemalt järgmise tööpäeva lõpuks.

§ 176. Registerpandi kohta registrisse kantavad andmed

Registerpandi kohta kantakse registrisse järgmised andmed:

- 1) registerpandi pidaja nimi ja sünniaeg, juriidilise isiku registrikood. Registrikoodi ei pea näitama, kui isik ei kuulu avalikku registrisse kandmisele;
- 2) registerpandi rahaline suurus;
- 3) registerpandi järjekoh;
- 4) muud seaduses ettenähtud andmed.

§ 177. Registerpandi kohta kande tegemine

(1) Liiklusregistrisse tehakse kanne registerpandi kohta liiklusregistrisse sõiduki omanikuna kantud isiku kirjaliku avalduse alusel, millele on lisatud kirjalik kokkulepe registerpandi seadmise kohta.

(2) Omanikuna liiklusregistrisse kantud isik võib avalduse kuni selle kohta kandemääruse tegemiseni tagasi võtta. Avalduse tagasivõtmiseks tuleb esitada registripidajale avaldusega samas vormis avaldus, milles näidatakse ära avalduse tagasivõtmise põhjus.

(3) Registerpandi kohta kande tegemise, muutmise ja kustutamise eest tuleb tasuda riigilõivu.

§ 178. Registerpandi kohta kantud andmete õigsuse eeldamine

(1) Liiklusregistrisse registerpandi kohta kantud andmete õigsust eeldatakse.

(2) Kui liiklusregistrisse registerpandi kohta tehtud kanne kustutatakse, siis eeldatakse, et pandiõigus on lõppenud.

§ 179. Registerpandi kandemäärus

(1) Avaldus registerpandi kohta lahendatakse kandemäärusega ja selle alusel tehakse kanne.

(2) Kui avalduses on kande tegemist takistav puudus või kui puudub vajalik dokument ja puudust on ilmselt võimalik kõrvaldada, määrab registripidaja tähtaja puuduse kõrvaldamiseks. Kui puudust tähtaja möödumise ajaks kõrvaldatud ei ole, jätab registripidaja avalduse kandemäärusega rahuldamata.

(3) Kui kandeavaldus rahuldatakse täielikult, tehakse registrisse kanne kandemäärust eraldi vormistamata. Kandemääruseks loetakse sel juhul kande sisu.

(4) Kui registripidaja rahuldab avalduse osaliselt, teeb ta rahuldatava osa kohta kande ning muu osa kohta rahuldamata jätmise kandemääruse.

§ 180. Registerpandi kande tegemine

Kandemäärus täidetakse ja kanne tehakse viivitamata, kui seaduses ei ole ette nähtud teisiti.

§ 181. Registerpandi kandemääruse peale määruskaebuse esitamine

(1) Kandemäärus, millega kandeavaldus jäeti rahuldamata või rahuldati osaliselt, samuti määruse, millega määrati tähtaeg puuduste kõrvaldamiseks pikemaks ajaks kui kuus kuud, saab puudutatud isik esitada määruskaebuse.

(2) Määruskaebus esitatakse registripidajale kirjalikult 15 päeva jooksul määruse kättetoimetamisest arvates, kuid mitte hiljem kui 5 kuu möödumisel kandemääruse tegemisest.

§ 182. Määruskaebuse menetlemine

(1) Registripidaja otsustab määruskaebuse menetlusse võtmise viivitamata pärast määruskaebuse saamist. Registripidaja kontrollib, kas määruskaebuse esitamine on seaduse kohaselt lubatud ning kas määruskaebus on esitatud seadusega ettenähtud nõuete kohaselt ja tähtajast kinni pidades.

(2) Määruskaebus peab vastama tsiviilkohtumenetluse seadustikus sätestatud määruskaebuse ringkonnakohtusse esitamise nõuetele.

(3) Registripidaja ei pea määruskaebuse menetlusse võtmist eraldi vormistama ega sellest eraldi teatama.

(4) Määruskaebuse menetlusse võtmisest keeldumise määruse peale võib esitada määruskaebuse. Määruskaebuse kohta tehtud ringkonnakohtu määruse peale ei saa edasi kaevata.

(5) Kui registripidaja leiab, et määruskaebus on põhjendatud, rahuldab ta selle ise määrusega. Kui registripidaja leiab, et määruskaebuse saab rahuldada üksnes osaliselt, ta seda ei rahulda.

(6) Kui registripidaja ei rahulda määruskaebust viie päeva jooksul, esitab ta selle viivitamata koos lisade ja seotud menetlusdokumentidega läbivaatamiseks ja lahendamiseks maakohtule, kelle tööpiirkonnas registripidaja asub. Määruskaebuse rahuldamata jätmise kohta ei ole vaja teha eraldi määrust ega edastada seda menetlusosalistele.

(7) Maakohus vaatab registripidaja edastatud määruskaebuse läbi, kohaldades tsiviilkohtumenetluse seadustikus kandemääruse kohta sätestatud.

§ 183. Ebaõige registerpandi kande parandamine

(1) Õiguslikku tähendust mitteomavate kirjavigade parandamise teeb registripidaja omal algatusel.

(2) Registripidaja parandab kande, kui kande aluseks olev kandemäärus on tühistatud või muudetud.

§ 184. Juurdepääs liiklusregistrisse kantud andmetele

(1) Liiklusregistri andmetele juurdepääsu võimaldamise ulatus ja juurdepääsupiirangud sätestatakse seaduses.

(2) Igal isikul on õigus tasuta juurde pääseda kõikidele temaga seotud registriandmetele.
[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(3) Liiklusregistrisse kantud andmed on avalikud, välja arvatud:

- 1) füüsiliste ja juriidiliste isikute andmed;
- 2) registreerimistunnistuse number;
- 3) registreerimismärk;
- 4) identifitseerimisnumber (VIN-, TIN-, HIN- ja CIN-kood);
- 5) tervisetõendi ja eksamitega seonduvad andmed.

(4) Põhjendatud õigustatud huvi korral võib käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud piiratud juurdepääsuga andmeid väljastada kolmandatele isikutele. Põhjendatud õigustatud huvi olemasolu tuvastab ja väljastamise otsustab Maanteeamet.

(5) Riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutusel, notaril, kohtutäituril ja samuti liikluskindlustuse seaduse §-s 10 nimetatud liikluskindlustuse fondil on õigus juurde pääseda seaduses sätestatud ülesannete täitmiseks vajalikele andmetele. Riigiga või kohaliku omavalitsusega sõlmitud halduslepingu alusel avalikku ülesannet täitval isikul on õigus juurde pääseda andmetele, mis on talle vajalikud avalike ülesannete täitmiseks.

[RT I, 11.04.2014, 1- jõust. 01.10.2014]

(6) Liikluskindlustuse ja mootorsõidukite kindlustusega tegeleva kindlustusandjal on juurdepääs käesoleva seaduse § 174 lõike 1 punktides 1 ja 3 nimetatud liiklusregistri andmebaasides olevatele andmetele kindlustusteenuse osutamiseks. Kindlustusteenuse osutamiseks on kindlustusandjal õigus ilma andmesubjekti (kliendi) nõusolekuta töödelda tema isikuandmeid kindlustusriski hindamise, kindlustuslepingute sõlmimise ning kindlustuslepingu täitmise ja kindlustuslepingu täitmise tagamise eesmärgil.

(7) Eestis registreeritud mootorsõidukitele, haagistele, maastikusõidukitele, väikelaevadele, alla 12-meetrise kogupikkusega laevadele ning jettidele seatud kasutamise ja käsutamise piirangute andmed on avalikud.

(8) Mootorsõiduki kohta liiklusregistrisse kantud registerpandi andmed on avalikud. Registerpandi andmetega tutvumiseks piisab sõiduki registreerimisnumbri või liiklusregistrisse omanikuna sisse kantud isiku nime teadmisest. Keegi ei või end vabandada liiklusregistrisse registerpandi kohta kantud andmete mitteteadmiseга.

(9) Välisriigi riigiasutusel on õigustatud huvi puhul õigus juurde pääseda liiklusregistrisse kantud isikuandmetele, kui Euroopa Komisjon on vastava riigi isikuandmete kaitse taset hinnanud piisavaks. Andmete väljastamise otsustab liiklusregistri vastutav töötaja.

(9¹) Sõidukite riiklike registreerimisandmete vahetamiseks määratud Euroopa Liidu liikmesriigi pädeval asutusel on õigus juurde pääseda sõidukiga seotud andmetele ja sõiduki omaniku, vastutava kasutaja või kasutaja andmetele. Juurdepääsu võimaldamise eesmärgiks on käesoleva seaduse § 200³lõikes 2 nimetatud liiklusohutusega seotud liiklusnõuete rikkumiste menetlemise ja piiriülese teabevahetuse hõlbustamine.

[RT I, 14.02.2014, 1- jõust. 24.02.2014]

(9²) Igal isikul on õigus saada käesoleva seaduse § 200³lõikes 3 nimetatud päringu korral teavet, millised tema isikuandmed edastati käesoleva paragrahvi lõike 9¹ alusel sõidukite riiklike registreerimisandmete vahetamiseks määratud Euroopa Liidu liikmesriigi pädevale asutusele. Teabe andmisel teatakse isikule ka päringu kuupäev ja päringu esitaja andmed.

[RT I, 14.02.2014, 1- jõust. 24.02.2014]

(10) Lihtpäring on Maanteeameti veebilehe kaudu esitatav taotlus liiklusregistrisse kantud sõiduki või veesõiduki margi, kaubandusliku nimetuse või mudeli, esmase registreerimise kuupäeva või valmistamise aasta, piirangute, juhiloa kehtivuse, juhtimisõiguse olemasolu või tehnonõuetele vastavuse kontrolli kehtivuse elektroonsete andmete väljastamiseks.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(11) Laiendatud päring on Maanteeameti veebilehe kaudu esitatav taotlus nende liiklusregistri elektroonsete andmete väljastamiseks, mida ei ole nimetatud käesoleva paragrahvi lõikes 10.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(12) Liiklusregistri andmeid väljastatakse käesoleva paragrahvi lõigetes 10 ja 11 nimetatud päringu, muu ühekordse taotluse või Maanteeameti ja vastava isiku vahel sõlmitud lepingu alusel. Liiklusregistrist dokumendi või muu ühekordse taotluse alusel käesoleva paragrahvi lõikes 10 nimetatata andmete väljastamise eest tuleb tasuda riigilõivu.

[RT I, 27.12.2013, 5- jõust. 01.01.2014]

(13) Liiklusregistri elektroonsetele andmetele juurdepääsu korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

§ 185. Kaitseväe ja Kaitseliidu sõidukite register

(1) Kaitseväe ja Kaitseliidu kasutuses olevate mootorsõidukite ja nende haagiste, sealhulgas maastikusõidukite ja nende haagiste ning traktorite, liikurmasinate ja nende haagiste üle, mis ei ole kantud liiklusregistrisse, peetakse arvestust kaitseväe ja Kaitseliidu sõidukite registris.

(2) Kaitseväe ja Kaitseliidu sõidukite register on andmekogu, mille asutab ning mille pidamise põhimääruse kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

(3) Kaitseväe ja Kaitseliidu sõidukite registri vastutav töötaja on Kaitseministeerium.

12. peatükk

PARKIMISE KORRALDAMINE

§ 186. Parkimise korraldamine

(1) Parkimine peab olema korraldatud nii, et see ei häiri ega ohusta liiklust ega põhjusta elamupiirkonnas inimeste häirimist mootorsõidukite heitgaasi ja müraga.

(2) Liiklust häirivalt või ohustavalt pargitud sõiduki võib parkimist korraldava teeomanik või teehoiu eest vastutav isik lasta ümber paigutada valvega hoiukohta käesoleva seaduse §-s 92 sätestatud tingimustel ja korras.

(3) Parkimist korraldava teeomanik või teehoiu korraldamise eest vastutav isik võib kasutada sõiduki teisaldamist tähistavat liiklusmärki ala tähistamiseks turvalisuse kaalutlustel või üldisele huvile tekitatava ohu vältimiseks.

(4) Parkimist korraldab teeomanik või teehoiu korraldamise eest vastutav isik liiklusmärkide, teemärgiste ning muude liikluskorraldusvahendite abil.

(5) Teeomanik või teehoiu korraldamise eest vastutav isik võib kehtestada tasulise parkimise. Tasulist parkimist kohaliku omavalitsusüksuse avalikul parkimisalal korraldatakse käesoleva seaduse §-des 187–190 sätestatu kohaselt.

§ 187. Parkimistasu

(1) Kohalik omavalitsus võib oma avalikul parkimisalal kehtestada tasulise parkimise ala, mille piires parkimisel peab mootorsõiduki juht maksma parkimistasu mootorsõiduki ja selle haagise eest.

(2) Kohaliku omavalitsuse volikogu kehtestab määrusega:

- 1) tasulise parkimise ala;
- 2) parkimistasu määra või diferentseeritud määrad;
- 3) parkimistasu soodustused ja vabastused.

(3) Kohaliku omavalitsusüksuse territooriumi tasulise parkimise alal korraldab parkimist valla- või linnavalitsus. Parkimisjärelevalve teostamise, parkimistasu maksmise kontrollimise ning käesoleva seaduse §-s 188 sätestatud viivistasu määramise, viivistasu otsuse kolmanda eksemplari edastamise ja viivistasu otsuse sundtäitmiseks esitamise võib kohalik omavalitsus halduslepingu alusel üle anda eraõiguslikule juriidilisele isikule. Eraõiguslik juriidiline isik osaleb menetluses oma töötaja kaudu, kellele laienevad käesolevas seaduses ametiisiku kohta käivad sätted.

(4) Mootorsõiduki ja selle haagise juht peab parkimistasu maksma enne või vahetult pärast parkimise alustamist. Kui mootorsõiduki juht on parkimise algusaja kirjalikult või parkimiskella abil teada andnud, siis tekib parkimistasu maksmise kohustus 15 minuti möödumisel parkimise alustamise hetkest, kui kohaliku omavalitsuse volikogu ei ole kehtestanud pikemat tähtaega.

(5) Parkimise õigust tõendav dokument peab olema paigaldatud mootorsõiduki esiklaasile või armatuurlaualale nii, et väljastpoolt mootorsõidukit oleks võimalik tuvastada tasutud parkimisaega või dokumendi kehtivust. Haagise parkimisel peab parkimise õigust tõendav dokument olema paigaldatud haagise tiislile, nii et oleks võimalik tuvastada tasutud parkimisaega või dokumendi kehtivust. Liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki parkimiskaardi paigaldamine toimub vastavalt käesoleva seaduse § 68 lõikes 1 sätestatule.

(6) Parkimistasu laekub selle kehtestanud kohaliku omavalitsusüksuse eelarvesse.

§ 188. Viivistasu

(1) Parkimisjärelevalvet teostav ametiisik teeb viivistasu määramise otsuse (edaspidi *viivistasu otsus*), kui:

- 1) parkimistasu on maksmata või tasutud väiksema määra järgi;
- 2) tasutud parkimisaega on ületatud;
- 3) tasulise parkimise õigust tõendav dokument ei ole nõuetekohaselt täidetud või
- 4) tasulise parkimise õigust tõendav dokument ei ole paigaldatud käesoleva seaduse § 187 lõikes 5 sätestatu kohaselt.

(2) Viivistasu maksja on mootorsõiduki või selle haagise omanik. Kui liiklusregistrisse on kantud mootorsõiduki või selle haagise vastutav kasutaja, on viivistasu maksja vastutav kasutaja.

(3) Viivistasu otsus koostatakse kolmes eksemplaris, millest üks eksemplar jääb parkimisjärelevalvet teostavale ametiisikule, teine antakse mootorsõiduki juhile või selle haagise kasutajale või kinnitatakse mootorsõiduki ja selle haagise külge nähtavale kohale ilmastikukindlas ümbrises ning kolmas toimetatakse viie päeva jooksul mootorsõiduki ja selle haagise omanikule või kasutajale elektronposti aadressile, mille on käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isik teatanud liiklusregistrile, liikluskindlustuse registrile või rahvastikuregistrile. Kui viivistasu aadressaat ei kinnita elektrooniliselt edastatud viivistasu kättesaamist viie päeva jooksul saatmisest arvates või ei ole teada tema elektronposti aadress, kohaldatakse viivistasu otsuse kättetoimetamisele maksukorralduse seaduse 4. peatükis sätestatud pärast seda, kui viivistasu ei ole laekunud mootorsõiduki juhile

või selle haagise kasutajale esitatud või mootorsõiduki või selle haagise külge kinnitatud viivistasu otsuses märgitud tähtjaks.

(4) Viivistasu otsusesse märgitakse:

- 1) otsuse koostanud ametiisiku ees- ja perekonnanimi ning ametinimetus;
- 2) selle asutuse nimetus, kelle nimel otsus tehakse, ja kontaktandmed;
- 3) kui otsuse on teinud eraõigusliku juriidilise isiku töötaja, siis eraõigusliku juriidilise isiku nimi, registrikood ja kontaktandmed;
- 4) otsuse tegemise koht, kuupäev ning kellaaeg;
- 5) mootorsõiduki või selle haagise tüüp, mark ja registreerimismärk;
- 6) otsuse tegemise aluseks olevate asjaolude lühikirjeldus;
- 7) otsuse tegemise õiguslik alus;
- 8) määratud viivistasu;
- 9) viivistasu maksmise tähtaeg;
- 10) teade selle kohta, et otsus toimetatakse kätte mootorsõiduki omaniku või kasutaja aadressil;
- 11) sundtäitmise algatamise hoiatus otsuse täitmata jätmise korral;
- 12) otsuse vaidlustamise võimalus, tähtaeg ja kord.

(5) Mootorsõiduki või selle haagise omanikule või kasutajale kättetoimetatavasse viivistasu otsusesse märgitakse käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud andmetele lisaks mootorsõiduki või selle haagise omaniku või kasutaja nimi või nimetus, isiku- või registrikood ning elu- või asukoha aadress.

(6) Viivistasu otsusele lisatakse viivistasu maksekorraldus koos pangakonto numbriga, millele tuleb viivistasu tasuda, ning viitenumbri.

(7) Kui mootorsõidukit või selle haagist ei ole tasulise parkimise kohast eemaldatud, on parkimisjärelvalvet teostaval ametiisikul õigus vähemalt 24 tunni möödudes teha uus viivistasu otsus.

(8) Viivistasu määr ei tohi ületada 31 eurot ööpäevas. Viivistasu täpsustatud määra, sealhulgas vajaduse korral selle diferentseeritud määrad, kehtestab kohaliku omavalitsuse volikogu. Viivistasu määramise aegumisele kohaldatakse maksukorralduse seaduse § 98 lõikes 2 sätestatud.
[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(9) Viivistasu maksmise tähtaeg ei tohi olla lühem kui 14 päeva mootorsõiduki või selle haagise omanikule või kasutajale viivistasu otsuse kättetoimetamisest arvates.

(10) Viivistasu laekub selle kehtestanud kohaliku omavalitsusüksuse eelarvesse.

§ 189. Viivistasu maksmine ja vaidlustamine

(1) Viivistasu loetakse õigeaegselt makstuks, kui see on maksmise tähtpäevaks laekunud viivistasu otsuses märgitud pangakontole.

(2) Kui käesoleva seaduse § 188 lõikes 2 nimetatud isik leiab, et viivistasu otsusega on rikutud tema õigusi, võib ta pöörduda vaidega valla- või linnavalitsusse või esitada kaebuse halduskohtule.

(3) Viivistasu tähtpäevaks maksmata jätmise korral võib kohalik omavalitsus esitada viivistasu nõude koheseks sundtäitmiseks kohtutäiturile täitemenetluse seadustikus sätestatud alustel ja korras.

(4) Viivistasu sundtäitmise aegumisele kohaldatakse maksukorralduse seaduse §-s 132 muude maksuhalduri poolt sissenõutavate rahaliste kohustuste sundtäitmise aegumise kohta sätestatud. Täitmisele pööratud viivistasu sissenõue aegub, kui viivistasu ei ole sisse nõutud nelja aasta jooksul viivistasu otsuse tegemisest.
[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

§ 190. Pargitud sõiduki ümberpaigutamine erandolukorras

(1) Erandolukorras, mis on tingitud kiiresti muutuvatest ilmastikuoludest, vajadusest täita operatiivülesandeid või muust liikluskorra muutmise vajadusest, võidakse muuta parkimise korraldust.

(2) Päästeametil on õigus paigutada ümber sõidukeid piirkonnast, kus on vajalik teostada pääste- või demineerimistöid.
[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(3) Erandolukorras tingitud parkimiskorralduse muutmisel fikseerib parkimist korraldav ametnik seni õiguspäraselt pargitud sõidukid ning need paigutatakse ümber valvega hoiukohta käesoleva seaduse §-s 92 ettenähtud korras.

(4) Parkimist või ümberpaigutamist korraldav asutus peab teavitama esimesel võimalusel ümberpaigutatud sõiduki omanikku või vastutavat kasutajat või politseid.

(5) Ümberpaigutamise- ja hoidmiskulud tasub parkimist või ümberpaigutamist korraldav asutus.

13. peatükk

RIIGIVÕIMU TEOSTAMINE SÕIDUKITE JA JUHILUBADEGA SEOTUD TOIMINGUTE PUHUL

§ 191. Riigivõimu teostamine sõidukite ja juhilubadega seotud toimingute puhul

(1) **Valdkonna eest vastutav ministervõib** volitada Maanteeametit sõlmima äriühingutega halduslepinguid mootorsõidukite, trammide ja nende haagiste ning maastikusõidukite tehnonõuetele vastavuse kontrollimiseks. Lepingu kohustuslike tingimustena määratakse lepingus äriühingu kohustused ja vastutus tehnonõuetele vastavuse kontrolli teostamisel, tehnonõuetele vastavuse kontrolli eest võetav tasu, Maanteeametile tehnonõuetele vastavuse kontrolli teostamise kohta esitatava aruandluse tingimused ja tähtajad ning lepingu muutmise ja lõpetamise tingimused ja alused.

(2) Mootorsõidukite, nende haagiste ja maastikusõidukite registreerimismärke võib valmistada eri- või ainuõigust omav ettevõtja konkurentsiseaduse tähenduses. Valdkonna eest vastutav minister võib volitada Maanteeametit korraldama eri- või ainuõiguse andmiseks avalikku konkurssi ja andma eri- või ainuõigust.

(3) Maanteeamet võib juhtimisõiguse saamiseks nõutavate liiklusteooria- ja sõidueksami soorituste reaalajas jälgimiseks ja salvestamiseks ning käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud äriühingu territooriumil ja tehnonõuetele vastavuse kontrolli teostamise ruumis tehnonõuetele vastavuse kontrolli jälgimiseks ja salvestamiseks kasutada tehnilisi vahendeid. Salvestisi on õigus kasutada riikliku ja haldusjärelevalve teostamisel ning vaiete ja kaebuste lahendamisel. Salvestisi säilitatakse vähemalt üks kuu, kuid mitte kauem kui üks aasta.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud tehniliste vahendite paigaldamise ja kasutamise ning andmete töötlemise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 192. Sõiduki tehnonõuetele vastavust kontrollivale äriühingule esitatavad nõuded

(1) Käesoleva seaduse § 191 lõikes 1 nimetatud äriühing peab vastama järgmistele nõuetele:

- 1) äriühing peab olema usaldusväärne;
- 2) äriühingu juhatuse või nõukogu liikmeid ei ole karistatud kuriteo eest, arvestades karistusregistri seaduse §-s 25 nimetatud karistusandmete kustutamise tähtaegu;
- 3) äriühing ei ole oluliselt rikkunud temaga sõlmitud sõidukite tehnonõuetele vastavuse kontrollimiseks sõlmitud halduslepinguid ja teda ei ole kuulutatud pankrotis olevaks või tema suhtes ei ole algatatud likvideerimismenetlust ja puuduvad muud asjaolud, mis võiksid põhjustada tema püsiva maksejõuetuse või tegevuse lõpetamise;
- 4) äriühingul ei ole võlgnevusi riiklike ega kohalike maksude, lõivude, trahvide või sundkindlustuse maksete osas;
- 5) äriühingul on käesoleva seaduse § 73 lõike 12 alusel kehtestatud nõuetele vastavad ruumid ja territoorium;
- 6) äriühingul on käesoleva seaduse § 73 lõike 12 alusel kehtestatud nõuetele vastavad seadmed, vahendid, mõõteriistad ja inventar;
- 7) äriühingul on käesoleva seaduse § 74 alusel kehtestatud nõuetele vastavad töötajad;
- 8) äriühingul on käesoleva seaduse § 73 lõike 12 alusel kehtestatud nõuetele vastavad tehnonõuetele vastavuse kontrolli kvaliteedi tagamise võimalused;
- 9) äriühing peab olema pädev mõõtja mõõteseaduse tähenduses ja omama asjakohast erialase pädevuse tunnistust.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktide 5–9 nõudeid ei kohaldata registreerimiselset tehnonõuetele vastavuse kontrolli teostavale äriühingule.

(3) Lepingut ei sõlmita või ei pikendata äriühinguga, kes ei täida käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõudeid või millega on lepingu sõlmimisele eelneva kahe aasta jooksul katkestatud käesoleva seaduse § 191 lõikes 1 nimetatud leping äriühingu poolt toimepandud lepingurikkumise tõttu.

14. peatükk

LIIKLUSJÄRELEVALVE

§ 193. Liiklusjärelvalve teostaja

(1) Liiklusjärelvalvet teostavad politseiametnikud, abipolitseinikud ja muud ametiisikud nende seadusega antud pädevuse piires ning valla- või linnavalitsus peatumise ja parkimise nõuete üle kohaliku omavalitsusüksuse territooriumil.

(2) [Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3) [Kehtetu -RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

§ 194. Liiklusjärelvalve teostajale esitatavad nõuded

(1) Liiklusjärelvalve teostaja peab tundma liiklusalaste õigusaktide nõudeid ning liiklusjärelvalve korda, liiklusjärelvalve teostamise meetodeid ja vorme.

(2) Liiklusjärelvalve teostaja peab tundma järelvalve teostamisel kasutatavate tehniliste vahendite kasutamise juhendeid ning ta peab olema läbinud väljaõppe nende vahendite kasutamiseks.

(3) Liiklusjärelvalve teostajale ei laiene käesoleva seaduse §-s 74 kehtestatud nõuded.
[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

§ 195. Liiklusjärelvalve teostaja kohustused

Liiklusjärelvalve teostaja on kohustatud:

- 1) tagama sujuva liikluse ja liiklejate turvalisuse;
- 2) kontrollima seadustes või seaduste alusel kehtestatud liiklusalastest nõuetest kinnipidamist, tõkestama liiklusalaste nõuete rikkumise ja selgitama välja õigusrikkujad;
- 3) võtma tarvitusele abinõud liiklustakistuse ja -ohu kõrvaldamiseks, liiklustakistuse kohese kõrvaldamise võimatuse korral rakendama meetmeid selle tähistamiseks või piirde paigaldamiseks ning informeerima liiklustakistusest teomanikku või teehoiu korraldamise eest vastutavat isikut;
- 4) hoiatama liiklejaid võimalike takistuste ja ohtude eest teel;
- 5) vajaduse korral reguleerima liiklust;
- 6) kandma vormiriietust või eraldusmärki ning olema liiklejaile hästi nähtav, välja arvatud varjatud liiklusjärelvalve korral, ja tegutsema liiklejate jaoks arusaadavalt.

§ 196. Liiklusjärelvalve teostaja õigused

[Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 196¹. Liiklusjärelvalve erimeetmed

(1) Politseiametnik või abipolitseinik võib liiklusjärelvalve teostamiseks kohaldada korrakaitseaduse §-des 30, 31, 32, 33, 34, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 45 ja 49 sätestatud riikliku järelvalve erimeetmeid korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras.

(2) Valla- või linnavalitsus võib liiklusjärelvalve teostamiseks kohaldada korrakaitseaduse §-des 30, 32 ja 44 sätestatud riikliku järelvalve erimeetmeid korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 196². Liiklusjärelvalve erisused

(1) Politseiametnikul või abipolitseinikul on õigus:

- 1) liiklusohtriku tervises seisundi kahtluse korral toimetada isik tervishoiuteenuse osutaja juurde käesoleva seaduse §-s 70 sätestatud alusel;
- 2) kõrvaldada isik sõiduki juhtimiselt käesoleva seaduse §-s 91 sätestatud alusel ja korras;
- 3) teisaldada sõiduk valvega hoiukohta või politseiasutusse käesoleva seaduse §-s 92 sätestatud alusel ja korras;
- 4) kontrollida mootorsõidukijuhi töö-, sõidu- ja puhkeajanõuete täitmist;
- 5) vajaduse või ohu korral keelata liiklus või piirata seda;
- 6) kasutada mootorsõidukit jäädvustavat liiklusjärelvalveseadet, mille salvestist on võimalik vajaduse korral kasutada ka mootorsõidukijuhi tuvastamisel. Salvestisi säilitatakse vähemalt üks kuu, kuid mitte kauem kui üks aasta, välja arvatud juhul, kui tegemist on tõendiga süütoimetluses;
- 7) paigutada sõidukeid ümber käesoleva seaduse §-s 190 sätestatud alusel ja korras;
- 8) kontrollida sõidukite vastavust käesoleva seaduse §-des 86 ja 87 sätestatud nõuetele, mootorsõidukite ja nende haagiste ning maastikusõidukite tehnonõuetele vastavust;

9) suunata mootorsõiduk või selle haagis erakorralisele tehnonõuetele vastavuse kontrollimisele, kui seda mootorsõidukit või haagist on lubatud käesoleva seaduse § 73 lõike 5 alusel kasutada liikluses erandkorras või kui juht on mootorsõiduki juhtimiselt kõrvaldatud käesoleva seaduse § 92 lõike 2 punkti 5 alusel;

10) teostada mõõtmisi kooskõlas mõõteseadusega.

(2) Valla- või linnavalitsusel on õigus:

1) teiseldata sõiduk valvega hoiukohta või politseiasutusse käesoleva seaduse §-s 92 sätestatud alusel ja korras;

2) vajaduse või ohu korral keelata liiklus või piirata seda.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 197. Liiklusjärelvalve teostaja vastutus

[Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 198. Liiklusjärelvalve teostamise viisid

Liiklusjärelvalvet teostatakse jalgsi või sõidukiga, liikuvast või paikses toimkonnas, teisaldatava või statsionaarse tehnilise vahendiga.

§ 199. Liiklusjärelvalve teostamise meetodid

(1) Liiklusjärelvalvet võib teostada:

1) avalikult, politseivärvides alarmsõidukiga;

2) [Käesolevast tekstist välja jäetud.]

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011 - kehtis kuni 31.12.2011]

3) politseiametnikud varjatult, eritunnusteta sõidukiga ja riietuses liiklus- ja muude õigusrikkumiste tõkestamiseks;

4) teisaldatava või statsionaarse tehnilise vahendiga;

5) kombineeritult, kasutades punktides 1–3 nimetatud meetodeid või

6) liiklusalase politseioperatsiooniga.

(2) Statsionaarse automaatse kiirusmõõtesüsteemi andmekogu on valdkonna eest vastutava ministri asutatud andmekogu, milles töödeldakse riigimaanteedele püsipaigaldatud kiirusmõõtesüsteemiga kogutud liiklusalaste õigusrikkumiste andmeid eesmärgiga tagada tõhus liiklusjärelvalve lubatud piirkiiruse ületamise suhtes.

(3) Statsionaarse automaatse kiirusmõõtesüsteemi andmekogusse kantud andmetel on õiguslik tähendus.

(4) Statsionaarse automaatse kiirusmõõtesüsteemi andmekogu vastutav töötaja on Maanteeamet.

(5) Statsionaarse automaatse kiirusmõõtesüsteemi andmekogu põhimääruse kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

(6) Kiirusmõõturi ja kiirusmõõtesüsteemi kasutamisel tuleb järgida mõõtemetoodikat ja tootja kasutusjuhendi nõudeid. Nõuded mõõteprotseduurile ja mõõtetulemuste töötlemisele kehtestab [Vabariigi Valitsusmäärusega](#).

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

§ 200. Sõiduki peatamine ja tehnonõuetele vastavuse kontroll liiklusjärelvalve teostamisel

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(1) Peatamise märguande juhile annab liiklusjärelvalve teostaja:

1) käega (sauaga, helkurkettaga, punase märgutulega);

2) politseivärvides alarmsõidukist käesoleva lõike punktis 1 loetletud märguannetega või valjuhääldi kaudu;

3) ees sõitva sõiduki juhile taga sõitvalt alarmsõidukilt ühel ajal sinise ja punase töötava vilkuriga;

4) tsiviilvärvides alarmsõidukist sisselülitatud sinise ja punase vilkuriga või sisselülitatud sinise ja punase märgutulega, andes vajaduse korral lisaks valjuhääldi kaudu korralduse sõiduki peatamiseks.

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(2) Kui liiklusjärelvalve teostaja on tõstnud käe üles ja osutab peatumiskohta, peab juht kohe peatuma osutatud kohal. Kui liiklusjärelvalve teostaja pole kohta näidanud, tuleb peatuda parempoolsel teepeenral, selle puudumisel sõidutee parempoolse ääre lähedal.

(3) [Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(4) [Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(5) Sõiduk tuleb peatada selliselt, et juhil oleks võimalik seisma jääda parempoolsel teepeenral, selle puudumisel sõidutee parempoolse ääre lähedal, nii et see ei ohustaks ega takistaks liiklust.

(6) Sõiduki peatamine peab olema võimalikult lühiajaline.

(7) Sõidukit ei tohi, välja arvatud erakorralistel asjaoludel, peatada:

1) piiratud nähtavusega teelõigul;

- 2) kurvis;
- 3) tee tõusu lõpul ja vahetult pärast tõusu;
- 4) ristmikul ja vahetult enne ristmikku;
- 5) jalakäijate ülekäigukohal ja vahetult enne seda;
- 6) raudteeülesõidukohal ja vahetult enne seda;
- 7) kohas, kus seisev sõiduk teeks võimatuks teiste sõidukite liicluse või takistaks jalakäijaid või
- 8) muus ohtlikus kohas.

(8) Kindlal liinil sõitvat ühissõidukit ei peatata. Kindlal liinil olevat ühissõidukit tohib peatada kontrollimiseks kuni kolmeks minutiks. Rahvaürituste läbiviimise tagamiseks ja tähtsate riiklike külaliste saatmise ajal võib kindlal liinil sõitva ühissõiduki vajaduse korral peatada kauemaks kui kolmeks minutiks.

(9) Sisselülitatud erisignaalseadmega alarmsõidukit võib peatada juhul, kui on alust arvata, et sõiduk on ärandatud, seda kasutatakse kuritegelikul eesmärgil, seda juhib joobeseisundis isik või kui sellega tekitati liiklusõnnetus.

(10) Politseiametniku poolt liiklusjärelvalve käigus sõiduki tehnonõuetele vastavuse kontrollimise ulatuse ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.
[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

§ 200¹. Liiklusjärelvalve infosüsteem

(1) Liiklusjärelvalve infosüsteem on valdkonna eest vastutava ministri asutatud andmekogu, mille eesmärk on käesoleva seaduse §-s 200² nimetatud andmete elektrooniline talletamine, süstematiseerimine, asjaomaste asutuste vahel vahetamine ning nende andmete alusel järelvalve teostamine ning aruannete ja analüüside koostamine.

(2) Liiklusjärelvalve infosüsteemi kantud andmetel on informatiivne ja statistiline tähendus.

(3) Liiklusjärelvalve infosüsteemi vastutav töötaja on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ja volitatud töötaja Maanteeamet.

(4) Liiklusjärelvalve infosüsteemi põhimääruse kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.
[RT I, 02.03.2012, 5- jõust. 12.03.2012]

§ 200². Liiklusjärelvalve infosüsteemi kantavad andmed

Liiklusjärelvalve infosüsteemi kantakse:

1) teedel liiklusjärelvalve teostamisel kogutud andmed mootorsõidukite ja haagiste tehnoseisundi, massi, teljekoormuse ja mõõtmete, autojuhtide sõidu- ja puhkeaja nõuete täitmise, seaduse või välislepingu alusel veo teostamiseks nõutavate dokumentide ning ohtlike veoste autoveo kontrollimise kohta, samuti kontrollimise käigus tuvastatud süüteo kvalifikatsioon ja karistuse liik, kaasa arvatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1071/2009, millega kehtestatakse ühiseeskirjad autoveo-ettevõtja tegevusalal tegutsemise tingimuste kohta ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 96/26/EÜ (ELT L 300, 14.11.2009, lk 51–71), artikli 6 lõike 1 punktis b nimetatud raskete rikkumiste andmed;

[RT I, 02.03.2012, 5- jõust. 12.03.2012]

2) ettevõttes autojuhtide töö-, sõidu- ja puhkeaja nõuete täitmise kontrollimisel kogutud andmed;

[RT I, 02.03.2012, 5- jõust. 01.07.2012]

3) välislepingu alusel välisriigist Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile saadetud andmed Eesti vedaja kontrollimisel avastatud autoveo- või liiklusalase õigusrikkumise ja selle osas kohaldatud karistuste kohta, kaasa arvatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1071/2009 artikli 6 lõike 1 punktis b nimetatud raskete rikkumiste andmed;

4) autoveoseaduse §-s 19² toodud alustel hea maine nõuetele mittevastavaks tunnistatud veokorraldaja andmed.
[RT I, 02.03.2012, 5- jõust. 12.03.2012]

§ 200³. Piiriülene andmevahetus liiklusnõuete rikkumise korral

(1) Eestis on Euroopa Liidu liikmesriikide vahelise liiklusohutusega seotud liiklusnõuete rikkumisega seotud sõidukite riiklike registreerimisandmete vahetuse pädevaks asutuseks Maanteeamet.

(2) Käesolevas paragrahvis sätestatud andmevahetust kohaldatakse teise Euroopa Liidu liikmesriigi, välja arvatud Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi ning Taani sõidukiga toimepandud järgmiste liiklusohutusega seotud liiklusnõuete rikkumiste korral vastavalt õigusrikkumise toimumise Euroopa Liidu liikmesriigi õigusaktides sätestatule:

- 1) lubatud sõidukiiruse ületamine;
- 2) turvavöö kinnitamise või lapse turvasüsteemi kasutamise nõude rikkumine;
- 3) foori punase tule või muu peatumissignaali eiramine;

- 4) sõiduki juhtimine jooobeseisundis või lubatud alkoholi piirmäära ületades;
- 5) sõiduki juhtimine narkootilise, psühhotroopse või muu sarnase toimega aine mõju all;
- 6) kiivri mittekasutamine;
- 7) keelatud sõiduraja kasutamine;
- 8) mobiiltelefoni või muu sidevahendi keelatud kasutamine juhtimise ajal.

(3) Maanteeametil on õigus teise Euroopa Liidu liikmesriigi sõidukite riiklike registreerimisandmete vahetamiseks määratud pädeva asutuse poolt esitatud päringu töötlemiseks edastada päringu esitanud pädevale asutusele üksnes käesoleva paragrahvi lõike 6 alusel kehtestatud ulatuses ja korras sõiduki andmeid, sõiduki omaniku või vastutava kasutaja või kasutaja rahvastikuregistrisse kantud andmeid või juriidilise isiku äriregistrisse kantud andmeid.

(4) Maanteeametil on õigus saada andmeid teises Euroopa Liidu liikmesriigis registreeritud sõiduki, selle omaniku või vastutava kasutaja või kasutaja kohta selle liikmesriigi sõidukite riiklike registreerimisandmete vahetamiseks määratud pädevalt asutuselt.

(5) Maanteeameti või teise Euroopa Liidu liikmesriigi sõidukite riiklike registreerimisandmete vahetamiseks määratud pädeva asutuse esitatud päringu vastust säilitatakse üks aasta päringu esitamise kuupäevast arvates, pärast mida päringu andmed kustutatakse.

(6) Euroopa Liidu liikmesriikide vahelise liiklusohutusega seotud liiklusnõuete rikkumistega seotud andmete vahetamise korra ja andmete vahetamiseks vajalike andmete loetelu ning aruandluse korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

[RT I, 14.02.2014, 1- jõust. 24.02.2014]

15. peatükk **VASTUTUS**

§ 201. Mootorsõiduki, maastikusõiduki või trammi juhtimine juhtimisõiguseta isiku poolt

(1) Mootorsõiduki, maastikusõiduki või trammi juhtimise eest vastava kategooria mootorsõiduki või trammi juhtimisõiguseta isiku poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut või arestiga.

(2) Sama teo eest isiku poolt, kes on mootorsõiduki, maastikusõiduki või trammi juhtimiselt kõrvaldatud või kelle mootorsõiduki või trammi juhtimisõigus on peatatud või peatunud, kehtetuks tunnistatud või kellelt on mootorsõiduki või trammi juhtimisõigus ära võetud, – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

§ 202. Mootorsõiduki, maastikusõiduki või trammi juhtimisõiguseta isiku mootorsõidukit või trammi juhtima lubamine

(1) Vastava kategooria mootorsõiduki, maastikusõiduki või trammi juhtimisõiguseta isiku mootorsõidukit või trammi juhtima lubamise eest mootorsõiduki või trammi omaniku, valdaja või tehnonõuetele vastavuse või käitamise eest vastutava isiku poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui mootorsõidukit, maastikusõidukit või trammi juhtima lubatud isikul on mootorsõiduki või trammi juhtimisõigus peatatud või peatunud, kehtetuks tunnistatud või kellelt on mootorsõiduki või trammi juhtimisõigus ära võetud, – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.
[RT I, 02.03.2012, 5- jõust. 12.03.2012]

§ 203. Registreerimata või ümberregistreerimata mootorsõiduki või maastikusõiduki juhtimine

Kehtestatud korras registreerimata või ümberregistreerimata mootorsõiduki või maastikusõiduki juhtimise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 204. Registreerimata või ümberregistreerimata mootorsõidukit või maastikusõidukit juhtima lubamine

(1) Kehtestatud korras registreerimata või ümberregistreerimata mootorsõidukit või maastikusõidukit juhtima lubamise eest sõiduki omaniku, valdaja või tehnonõuetele vastavuse või käitamise eest vastutava isiku poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.

[RT I, 02.03.2012, 5- jõust. 12.03.2012]

§ 205. Riikliku registreerimismärgita mootorsõiduki või maastikusõiduki või sellele mootorsõidukile või maastikusõidukile mittekuuluva riikliku registreerimismärgiga sõiduki juhtimine

Riikliku registreerimismärgita mootorsõiduki või maastikusõiduki või sellele mootorsõidukile või maastikusõidukile mittekuuluva riikliku registreerimismärgiga sõiduki juhtimise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

§ 206. Mitteloetava riikliku registreerimismärgiga mootorsõiduki või maastikusõiduki juhtimine

Nõutavalt kauguselt mitteloetava riikliku registreerimismärgiga mootorsõiduki või maastikusõiduki juhtimise eest – karistatakse rahatrahviga kuni kümme trahviühikut.

§ 207. Tehnonõuetele vastavuse kontrolli mitteläbinud mootorsõiduki või trammi juhtimine

Tehnonõuetele vastavuse kontrolli mitteläbinud mootorsõiduki või trammi juhtimise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 50 trahviühikut.

§ 208. Tehnonõuetele vastavuse kontrolli mitteläbinud mootorsõidukit või trammi juhtima lubamine

(1) Tehnonõuetele vastavuse kontrolli mitteläbinud mootorsõidukit või trammi juhtima lubamise eest sõiduki omaniku, valdaja, tehnonõuetele vastavuse või käitamise eest vastutava isiku poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.

[RT I, 02.03.2012, 5- jõust. 12.03.2012]

§ 209. Tehnilise rikkega mootorsõiduki või maastikusõiduki juhtimine

Mootorsõiduki või maastikusõiduki juhtimise eest, millel tehnilise rikke tõttu ei ole omal jõul lubatud sõita, – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 210. Tehnilise rikkega mootorsõidukit või maastikusõidukit juhtima lubamine

(1) Mootorsõidukit või maastikusõidukit, millel omal jõul ei ole lubatud sõita, juhtima lubamise eest sõiduki omaniku, valdaja või tehnonõuetele vastavuse või käitamise eest vastutava isiku poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.

[RT I, 02.03.2012, 5- jõust. 12.03.2012]

§ 210¹. Üle 12 000 kilogrammi lubatud täismassiga sõiduki, autorongi ja masinrongiga maksimaalse lubatud täismassi ületamine

Üle 12 000 kilogrammi lubatud täismassiga sõiduki, autorongi või masinrongi, mille maksimaalset lubatud täismassi ületatakse 20 protsendi võrra või rohkem, juhtimise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

[RT I, 02.03.2012, 5- jõust. 12.03.2012]

§ 210². Üle 12 000 kilogrammi lubatud täismassiga sõiduki, autorongi ja masinrongi, mille maksimaalset lubatud täismassi on ületatud, juhtima lubamine

(1) Üle 12 000 kilogrammi lubatud täismassiga sõiduki, autorongi või masinrongi, mille maksimaalset lubatud täismassi ületatakse 20 protsendi võrra või rohkem, juhtima lubamise eest selle omaniku, valdaja või tehnonõuetele vastavuse või käitamise eest vastutava isiku poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.

[RT I, 02.03.2012, 5- jõust. 12.03.2012]

§ 210³. Kuni 12 000 kilogrammi lubatud täismassiga sõiduki, autorongi ja masinrongiga maksimaalse lubatud täismassi ületamine

Kuni 12 000 kilogrammi lubatud täismassiga sõiduki, autorongi või masinrongi, mille maksimaalset lubatud täismassi ületatakse 25 protsendi võrra või rohkem, juhtimise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.
[RT I, 02.03.2012, 5- jõust. 12.03.2012]

§ 210⁴. Kuni 12 000 kilogrammi lubatud täismassiga sõiduki, autorongi ja masinrongi, mille maksimaalset lubatud täismassi on ületatud, juhtima lubamine

(1) Kuni 12 000 kilogrammi lubatud täismassiga sõiduki, autorongi või masinrongi, mille maksimaalset lubatud täismassi ületatakse 25 protsendi võrra või rohkem, juhtima lubamise eest selle omaniku, valdaja või tehnonõuetele vastavuse või käitamise eest vastutava isiku poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.
[RT I, 02.03.2012, 5- jõust. 12.03.2012]

§ 210⁵. Mootorsõiduki juhtimine kiiruspiiriku kasutamise nõudeid rikkudes

Mootorsõiduki juhtimise eest, millel puudub kohustuslik kiiruspiirik, mille kiiruspiirik ei ole töökorras või kiiruspiiriku tööd häirida võimaldava seadme kasutamise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.
[RT I, 02.03.2012, 5- jõust. 12.03.2012]

§ 210⁶. Mootorsõiduki juhtima lubamine kiiruspiiriku kasutamise nõudeid rikkudes

(1) Mootorsõidukit, millel puudub kohustuslik kiiruspiirik või mille kiiruspiirik ei ole töökorras, juhtima lubamise eest sõiduki omaniku, valdaja või tehnonõuetele vastavuse või käitamise eest vastutava isiku poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.
[RT I, 02.03.2012, 5- jõust. 12.03.2012]

§ 211. Mootorsõiduki juhtimine sõidumeeriku kasutamise nõudeid rikkudes

Mootorsõiduki juhtimise eest, millel puudub kohustuslik sõidumeerik või mille sõidumeerik ei ole töökorras või on nõuetekohaselt plommimata, – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 212. Sõidumeeriku kasutamise nõuete rikkumine mootorsõidukijahi poolt

Mootorsõidukijahi poolt teiste tööde tööaja käsitsi salvestuslehtedele või väljatrukile kandmata või digitaalsesse sõidumeerikusse manuaalselt sisestamata jätmise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 213. Mootorsõidukit juhtima lubamine sõidumeeriku kasutamise nõudeid rikkudes

(1) Mootorsõidukit, millel puudub kohustuslik sõidumeerik, mille sõidumeerik ei ole töökorras või on nõuetekohaselt plommimata, juhtima lubamise eest sõiduki omaniku, valdaja või tehnonõuetele vastavuse või käitamise eest vastutava isiku poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.
[RT I, 02.03.2012, 5- jõust. 12.03.2012]

§ 214. Sõidumeeriku ettenähtud juhtudel kasutamata jätmise või sõidumeeriku või selle plommi tahtlik rikkumine

Mootorsõidukile paigaldatud sõidumeeriku ettenähtud juhtudel kasutamata jätmise või sõidumeeriku või selle plommi tahtliku rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 215. Sõidumeeriku tööd häirida võimaldava seadme kasutamine

Sõidumeeriku tööd häirida võimaldava seadmega varustatud mootorsõiduki juhtimise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

§ 216. Sõidumeeriku tööd häirida võimaldava seadme paigaldamine või eemaldamata jätmine

(1) Sõidumeeriku tööd häirida võimaldava seadme paigaldamise või sõidumeeriku töökojas kontrollimisel käesoleva seaduse § 136 lõike 3 punktis 5 nimetatud seadme eemaldamata jätmise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.
[RT I, 02.03.2012, 5- jõust. 12.03.2012]

§ 217. Mehaanilise või digitaalse sõidumeeriku salvestuslehe või juhikaardi kasutamise nõuete rikkumine

(1) Mootorsõidukile paigaldatud mehaanilise või digitaalse sõidumeeriku salvestuslehtede või juhikaardi kasutamise või nende lugemise võimalusele kehtestatud nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.

§ 218. Omavoliliselt ümberehitatud mootorsõiduki või maastikusõiduki juhtimine

Omavoliliselt ümberehitatud mootorsõiduki või maastikusõiduki juhtimise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 50 trahviühikut.

§ 219. Keskkonnaohtliku mootorsõiduki või maastikusõiduki juhtimine

Mootorsõiduki või maastikusõiduki juhtimise eest, mille heitmete saasteainesisaldus või tekitatav müra ületab kehtestatud normatiivi, – karistatakse rahatrahviga kuni 50 trahviühikut.

§ 220. Keskkonnaohtlikku mootorsõidukit või maastikusõidukit juhtima lubamine

(1) Mootorsõidukit või maastikusõidukit, mille heitmete saasteainesisaldus või tekitatav müra ületab kehtestatud normatiivi, juhtima lubamise eest selle omaniku või valdaja või tehnonõuetele vastavuse või käitamise eest vastutava isiku poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.
[RT I, 02.03.2012, 5- jõust. 12.03.2012]

§ 221. Mootorsõiduki- või trammijahi poolt ristmikule või jalakäijate ülekäigurajale sõitmine foori keelava tule ajal

(1) Mootorsõiduki- või trammijahi poolt foori keelava tule ajal ristmikule või jalakäijate ülekäigurajale sõitmise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 50 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui sellega on tekitatud liiklusohu, – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut või sõiduki juhtimisõiguse äravõtmisega kuni kuue kuuni.

(3) Kohus või kohtuväline menetleja võib kohaldada käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud süüteo eest lisakaristusena sõiduki juhtimisõiguse äravõtmist ühest kuust kuni kolme kuuni.

§ 222. Mootorsõiduki- või trammijahi poolt reguleerimata ülekäigurajal jalakäijale tee mitteandmine

(1) Mootorsõiduki- või trammijahi poolt reguleerimata ülekäigurajal jalakäijale tee mitteandmise eest, samuti reguleerimata ülekäiguraja ees naaberreal peatunud sõidukist möödumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 50 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui sellega on tekitatud liiklusohu, – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut või sõiduki juhtimisõiguse äravõtmisega kuni kuue kuuni.

(3) Kohus või kohtuväline menetleja võib kohaldada käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud süüteo eest lisakaristusena sõiduki juhtimisõiguse äravõtmist ühest kuust kuni kolme kuuni.

§ 223. Mootorsõiduki-, maastikusõiduki- või trammijuhi poolt varalise kahju või ettevaatamatusest tervisekahjustuse tekitamine

(1) Mootorsõiduki-, maastikusõiduki- või trammijuhi poolt liiklusõuete rikkumise eest, kui sellega on tekitatud teisele isikule varaline kahju või ettevaatamatusest tervisekahjustus, – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut, arestiga või sõiduki juhtimisõiguse äravõtmisega kuni kuue kuuni.

(2) Kohus või kohtuväline menetleja võib kohaldada käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud süüteo eest lisakaristusena sõiduki juhtimisõiguse äravõtmist ühest kuust kuni kolme kuuni.

§ 224. Mootorsõiduki, maastikusõiduki või trammi juhtimine lubatud alkoholi piirmäära ületades

(1) Mootorsõiduki, maastikusõiduki või trammi juhtimise eest isiku poolt, kelle ühes grammis veres on alkoholisisaldus 0,20–0,49 milligrammi või kelle ühes liitris väljahingatavas õhus on alkoholisisaldus 0,10–0,24 milligrammi – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut või sõiduki juhtimisõiguse äravõtmisega kuni kuue kuuni.

(2) Sama teo eest isiku poolt, kelle ühes grammis veres on alkoholisisaldus 0,50–1,49 milligrammi või kelle ühes liitris väljahingatavas õhus on alkoholisisaldus 0,25–0,74 milligrammi – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut, arestiga või sõiduki juhtimisõiguse äravõtmisega kuni kaheteistkümne kuuni.

(3) Kohus või kohtuväline menetleja võib kohaldada käesolevas paragrahvis sätestatud süüteo eest lisakaristusena sõiduki juhtimisõiguse äravõtmist järgmiselt:

1) kolmest kuust kuni üheksa kuuni, kui isikut ei ole varem käesolevas paragrahvis sätestatud süüteo eest karistatud;

2) kolmest kuust kuni kaheteistkümne kuuni, kui isikut on varem käesolevas paragrahvis sätestatud süüteo eest karistatud.

§ 225. Joobes isiku mootorsõidukit, maastikusõidukit või trammi juhtima lubamine või talle juhtimise üleandmine

(1) Mootorsõiduki, maastikusõiduki või trammi omaniku, valdaja või juhi poolt joobeseisundis või käesoleva seaduse § 69 lõikes 3 nimetatud seisundis isiku mootorsõidukit, maastikusõidukit või trammi juhtima lubamise või talle juhtimise üleandmise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.
[RT I, 02.03.2012, 5- jõust. 12.03.2012]

§ 226. Liiklusõnnetuses osalenud juhi poolt pärast liiklusõnnetust alkoholi, narkootilise või psühhotroopse aine tarvitamine

(1) Alkoholi, narkootilise või psühhotroopse aine tarvitamise eest, välja arvatud narkootilist või psühhotroopset ainet sisaldavat ravimit sündmuskohal abi osutava kiirabibrigaadi või muu tervishoiutöötaja korraldusel vältimatu abi korras, liiklusõnnetuses osalenud juhi poolt vahetult pärast liiklusõnnetust kuni selle asjaolude väljaselgitamiseni sündmuskohal – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut, arestiga või sõiduki juhtimisõiguse äravõtmisega kuni kaheksateistkümne kuuni.

(2) Kohus või kohtuväline menetleja võib kohaldada käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud süüteo eest lisakaristusena sõiduki juhtimisõiguse äravõtmist kolmest kuust kuni üheksa kuuni.

§ 227. Mootorsõidukijuhi poolt lubatud sõidukiiruse ületamine

(1) Mootorsõidukijuhi poolt lubatud suurima sõidukiiruse ületamise eest kuni 20 kilomeetrit tunnis – karistatakse rahatrahviga kuni 30 trahviühikut.

(2) Mootorsõidukijuhi poolt lubatud suurima sõidukiiruse ületamise eest 21–40 kilomeetrit tunnis – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut või sõiduki juhtimisõiguse äravõtmisega kuni kuue kuuni.

(3) Mootorsõidukijuhi poolt lubatud suurima sõidukiiruse ületamise eest 41–60 kilomeetrit tunnis – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut, arestiga või sõiduki juhtimisõiguse äravõtmisega kuni kaheteistkümne kuuni.

(4) Mootorsõidukijuhi poolt lubatud suurima sõidukiiruse ületamise eest üle 60 kilomeetri tunnis – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut, arestiga või sõiduki juhtimisõiguse äravõtmisega kuni kahekümne nelja kuuni.

- (5) Kohus või kohtuväline menetleja võib kohaldada lisakaristusena sõiduki juhtimisõiguse äravõtmist:
- 1) käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud süüteo eest ühest kuust kuni kolme kuuni;
 - 2) käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud süüteo eest kolmest kuust kuni kuue kuuni;
 - 3) käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud süüteo eest kuuest kuust kuni kaheteistkümne kuuni.

§ 228. Mootorsõiduki juhtimine, milles asub kiirusemõõteseadet avastav või selle tööd häiriv seade

Mootorsõiduki juhtimise eest, milles asub kiirusemõõteseadet avastada või selle tööd häirida võimaldav seade, –
karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 229. Automaatse kiirusemõõtesüsteemi mõõtmistegevuse takistamine või häirimine

Automaatse kiirusemõõtesüsteemi mõõtmistegevuse korrapärase toimimise takistamise või häirimise eest, samuti sellele kaasaaitamise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.
[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

§ 230. Mõõdasõidunõuete rikkumine

(1) Mootorsõidukijuhi poolt mõõdasõidunõuete rikkumise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui sellega on tekitatud liiklusohu, –
karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut või sõiduki juhtimisõiguse äravõtmisega kuni kaheteistkümne kuuni.

(3) Kohus või kohtuväline menetleja võib kohaldada käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud süüteo eest lisakaristusena sõiduki juhtimisõiguse äravõtmist ühest kuust kuni kuue kuuni.

§ 231. Sõitmine vastassuunavööndis

Mootorsõiduki juhi poolt vastassuunavööndis sõitmise eest, välja arvatud juhul, kui see on liiklusnõuetes lubatud, –
karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 232. Raudteeülesõidukoha ületamise nõuete rikkumine

Mootorsõiduki- või trammijuhi poolt raudteeülesõidukoha ületamise nõuete rikkumise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 233. Sõiduesõiguse kasutamise takistamine

Mootorsõiduki- või trammijuhi poolt sõiduesõiguse mitteandmise eest eritalituse sõidukile liiklusnõuetes ettenähtud juhul –
karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 234. Sõiduki peatamise märguande eiramine

(1) Sõidukijuhi poolt sõiduki kohustusliku peatamise märguande tahtliku eiramise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut, arestiga või sõiduki juhtimisõiguse äravõtmisega kuni kahekümne nelja kuuni.

(2) Kohus või kohtuväline menetleja võib kohaldada käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud süüteo eest lisakaristusena sõiduki juhtimisõiguse äravõtmist kolmest kuust kuni kaheteistkümne kuuni.

§ 235. Maastikusõiduki peatamise märguande eiramine

Maastikusõidukijuhi poolt maastikusõiduki kohustusliku peatamise märguande tahtliku eiramise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut või arestiga või sõiduki juhtimisõiguse äravõtmisega kuni kahekümne nelja kuuni.

§ 236. Liiklusõnnetusest mitteteatamine

(1) Liiklusõnnetuses osalenud sõiduki juhi poolt liiklusõnnetusest politseile teatamise nõuete rikkumise eest, kui teatamine oli kohustuslik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut, arestiga või sõiduki juhtimisõiguse äravõtmisega kuni kaheteistkümne kuuni.

(2) Kohus või kohtuväline menetleja võib kohaldada käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud süüteo eest lisakaristusena sõiduki juhtimisõiguse äravõtmist kolmest kuust kuni üheksa kuuni.

§ 237. Liiklusõnnetuse sündmuskohalt põgenemine või liiklusõnnetuses kannatada saanud abitus seisundis oleva inimese abita jätmine

(1) Liiklusõnnetuse sündmuskohalt põgenemise või liiklusõnnetuses kannatada saanud abitus seisundis oleva inimese abita jätmise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut, arestiga või sõiduki juhtimisõiguse äravõtmisega kuni kahekümne nelja kuuni.

(2) Kohus või kohtuväline menetleja võib kohaldada käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud süüteo eest lisakaristusena sõiduki juhtimisõiguse äravõtmist kuuest kuust kuni kahesteistkümne kuuni.

§ 238. Mootorsõiduki- või trammijuhi poolt sõitjate- või veoseveo nõuete rikkumine

Mootorsõiduki- või trammijuhi poolt sõitjate- või veoseveo nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 239. Turvavarustuse nõuetekohaselt kinnitamata jätmine

(1) Turvavöö nõuetekohaselt kinnitamata jätmise eest:

- 1) sõidukijuhi poolt;
- 2) sõitja poolt –

karistatakse rahatrahviga kuni 50 trahviühikut.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 või 2 sätestatud teo eest, kui isikut on varem karistatud sellise teo eest, – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 240. Lapse ohutuse nõuete rikkumine

(1) Sõidukijuhi poolt turvavöö või muu turvavarustuse abil nõuetekohaselt kinnitamata alla 16-aastase lapse sõidutamise eest, – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud teo eest, kui isikut on varem karistatud sama teo eest, – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

§ 241. Parkimine keelatud kohas

(1) Sõiduki parkimise eest selleks keelatud kohas või liikluskorraldusvahendiga ettenähtud parkimiskorda või -viisi rikkudes – karistatakse rahatrahviga kuni kümme trahviühikut.

(2) Sõiduki parkimise eest selleks keelatud kohas või liikluskorraldusvahendiga ettenähtud parkimiskorda või -viisi rikkudes nii, et see on ohtlik teistele liiklejatele või häirib oluliselt liiklust – karistatakse rahatrahviga kuni 50 trahviühikut.

§ 242. Mootorsõiduki- või trammijuhi poolt liiklusnõuete muu rikkumine

(1) Mootorsõiduki- või trammijuhi poolt liiklusnõuete rikkumise eest, kui puudub käesoleva seaduse §-des 201–203, §-des 205–207, §-des 209, 211 ja 212, §-des 214–219, §-des 221–224 või §-des 226–241 sätestatud väärteokoosseis, – karistatakse rahatrahviga kuni 50 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui sellega on tekitatud liiklusoht, – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut või sõiduki juhtimisõiguse äravõtmisega kuni kuue kuuni.

(3) Kohus või kohtuväline menetleja võib kohaldada käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud süüteo eest lisakaristusena sõiduki juhtimisõiguse äravõtmist ühest kuust kuni kolme kuuni.

§ 243. Digitaalse sõidumeeriku või juhikaardi andmete kopeerimise nõuete rikkumine

(1) Digitaalse sõidumeeriku või juhikaardi andmete mitteõigeaegse kopeerimise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

(2) Digitaalse sõidumeeriku või juhikaardi andmete tahtliku rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

§ 244. Mootorsõiduki- või trammijuhile kehtestatud töö- ja puhkeaja nõuete rikkumine mootorsõiduki või trammi omaniku, valdaja või käitamise eest vastutava isiku poolt

(1) Mootorsõiduki või trammi omaniku, valdaja või käitamise eest vastutava isiku poolt mootorsõiduki- või trammijuhile kehtestatud töö- ja puhkeaja nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.
[RT I, 02.03.2012, 5- jõust. 12.03.2012]

§ 245. Mootorsõidukijuhile kehtestatud nädala sõiduaja nõuete rikkumine

Kehtestatust pikema nädala sõiduaja kasutamise eest mootorsõidukijuhi poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 246. Mootorsõidukijuhile kehtestatud ööpäevase sõiduaja nõuete rikkumine

(1) Kehtestatust kuni kaks tundi pikema ööpäevase sõiduaja kasutamise eest mootorsõidukijuhi poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

(2) Kehtestatust üle kahe tunni pikema ööpäevase sõiduaja kasutamise eest mootorsõidukijuhi poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

§ 247. Mootorsõidukijuhile kehtestatud kahe järjestikuse nädala sõiduaja nõuete rikkumine

Kehtestatust pikema kahe järjestikuse nädala sõiduaja kasutamise eest mootorsõidukijuhi poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 248. Mootorsõidukijuhile kehtestatud vaheaja nõuete rikkumine

(1) Kehtestatust vaheaja mittekasutamise eest pärast 4,5-tunnist sõiduaega mootorsõidukijuhi poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

(2) Kehtestatust lühema vaheaja kasutamise eest pärast 4,5-tunnist sõiduaega mootorsõidukijuhi poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 249. Mootorsõidukijuhile kehtestatud ööpäevase puhkeaja nõuete rikkumine

(1) Kehtestatust kuni kaks tundi lühema ööpäevase puhkeaja kasutamise eest mootorsõidukijuhi poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

(2) Kehtestatust üle kahe tunni lühema ööpäevase puhkeaja kasutamise eest mootorsõidukijuhi poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

§ 250. Mootorsõidukijuhile kehtestatud iganädalase puhkeaja nõuete rikkumine

Kehtestatust lühema iganädalase puhkeaja kasutamise eest mootorsõidukijuhi poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 251. Mootorsõidukijuhile kehtestatud töögraafikunõuete rikkumine

(1) Regulaarsel sõitjateveol, kui liini pikkus on alla 50 kilomeetri, kehtestatud töögraafiku esitamata jätmise eest järelevalvet teostavale ametnikule mootorsõidukijuhi poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

(2) Regulaarsel sõitjateveol, kui liini pikkus on alla 50 kilomeetri, kehtestatud töögraafiku järgimata jätmise eest mootorsõidukijuhi poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 252. Mootorsõidukijuhi töögraafiku koostamise nõuete rikkumine sõiduki valdaja poolt

(1) Regulaarsel sõitjateveol, kui liini pikkus on alla 50 kilomeetri, nõuetekohase töögraafiku juhile andmata jätmise või töö- ja puhkeaja nõudeid eirava graafiku koostamise eest mootorsõiduki valdaja poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.

§ 253. Mootorsõidukijuhile kehtestatud igapäevase tööaja nõuete rikkumine

Kehtestatud pikema igapäevase tööaja kasutamise eest mootorsõidukijuhi poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 254. Trammijuhile kehtestatud töö- ja puhkeaja nõuete rikkumine

Trammijuhile kehtestatud töö- ja puhkeaja nõuete rikkumise eest trammijuhi poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 255. Juhi mõjutamine töö- ja puhkeaja nõudeid rikkuma

(1) Mootorsõidukijuhile ebaseadusliku töökäsu andmise eest, millega mõjutatakse rikkuma õigusaktiga kehtestatud töö- ja puhkeaja nõudeid, välja arvatud käesoleva seaduse §-s 252 nimetatud juhud, – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.

[RT I, 02.03.2012, 5- jõust. 12.03.2012]

§ 256. Ohtlike ainete ja esemete autoveol kõrgendatud ohuga seotud nõuete rikkumine

(1) Ohtlike ainete, esemete või jäätmete autoveol inimese elule, tervisele või keskkonnale kõrgendatud ohuga seonduvate nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.

[RT I, 02.03.2012, 5- jõust. 12.03.2012]

§ 257. Ohtlike ainete ja esemete autoveol keskmise ohuga seotud nõuete rikkumine

Ohtlike ainete, esemete või jäätmete autoveol inimese tervisele või keskkonnale keskmise ohuga seonduvate nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 258. Ohtlike ainete ja esemete autoveol väikese ohuga seotud nõuete rikkumine

Ohtlike ainete, esemete või jäätmete autoveol inimese tervisele või keskkonnale väikese ohuga seonduvate nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 50 trahviühikut.

§ 259. Jalakäija, tasakaaluliikuri juhi, jalgratturi, pisimopeedijuhi, loomveoki juhi või sõitja poolt liiklusnõuete muu rikkumine

(1) Jalakäija, tasakaaluliikuri juhi, jalgratturi, pisimopeedijuhi, loomveoki juhi või sõitja poolt liiklusnõuete muu rikkumise eest, kui puudub käesoleva seaduse §-s 226, 234, 236, 237, 239 või 241 sätestatud vääртеokoosseis, – karistatakse rahatrahviga kuni kümme trahviühikut.

(2) Sama teo eest:

1) kui see on toime pandud joobeseisundis;

2) kui sellega on tekitatud inimesele ettevaatamatusest tervisekahjustus või

3) kui sellega on tekitatud varaline kahju või liiklusohu, –

karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 260. Maastikusõiduki liiklemise nõuete rikkumine

Maastikusõiduki liiklemise nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 50 trahviühikut.

§ 261. Mootorsõiduki omaniku või vastutava kasutaja kohustuse rikkumine

(1) Mootorsõiduki omaniku või vastutava kasutaja poolt käesoleva seaduse § 72 lõikes 2 sätestatud kohustuse mittetäitmise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 50 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 390 eurot.

§ 262. Kirjalikus hoiatamismenetluses kohaldatava hoiatustrahvi määrad

Kirjalikus hoiatamismenetluses kohaldatakse hoiatustrahvi järgmiselt:

- 1) suurima lubatud sõidukiiruse ületamise korral määratakse hoiatustrahv, mille suurus eurodes saadakse lubatud sõidukiirust ületanud kilomeetrite arvu korrutamisel arvuga 3;
- 2) sõiduki parkimise eest selleks keelatud kohas või liikluskorraldusvahendiga ettenähtud parkimiskorda või -viisi rikkudes või ristmikul seismisega teiste liiklejate võimaliku takistamise või ühissõidukiraja lubamatu kasutamise eest määratakse hoiatustrahv suurusega 20 eurot;
- 3) käesoleva paragrahvi punktis 2 kirjeldatud teo eest viisil, mis on ohtlik teistele liiklejatele või häirib oluliselt liiklust, määratakse hoiatustrahv suurusega 64 eurot;
- 4) keelava fooritule ajal ristmikule või jalakäijate ülekäigurajale sõitmise eest määratakse hoiatustrahv suurusega 96 eurot;
- 5) käesoleva paragrahvi punktis 4 kirjeldatud teo eest viisil, mis on ohtlik teistele liiklejatele või häirib oluliselt liiklust, määratakse hoiatustrahv suurusega 190 eurot.

§ 263. Menetlus

(1) Käesoleva seaduse §-des 201–261 sätestatud väärtegadele kohaldatakse karistusseadustiku üldosa ja vääртеomenetluse seadustiku sätteid.

(2) Käesoleva seaduse §-des 201–261 sätestatud väärtegade kohtuväline menetleja on Politsei- ja Piirivalveamet.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(3) Käesoleva seaduse §-des 256–258 sätestatud vääртеo kohtuväline menetleja on Maksu- ja Tolliamet.

(4) Käesoleva seaduse §-des 241 ja 261 sätestatud vääртеo kohtuväline menetleja on ka valla- või linnavalitsus.

(5) Käesoleva seaduse §-des 243–255 sätestatud vääртеo kohtuväline menetleja on ka Tööinspeksioon.

(6) Kohtuväline menetleja või kohus konfiskeerib käesoleva seaduse §-des 215 ja 228 sätestatud vääртеo toimepanemise vahetuks objektiks olnud eseme.

16. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 264. Üleminekusätted

(1) Enne käesoleva seaduse jõustumist väljastatud juhiluba annab juhiloa omajale õiguse juhtida käesoleva seaduse §-s 93 sätestatud kategooria mootorsõidukeid alljärgnevalt kuni käesoleva seaduse jõustumisel kehtiva juhiloa kehtivusaja lõpuni või kuni juhiloa vahetamiseni:

- 1) mopeedi juhiluba annab õiguse juhtida AM-kategooria mootorsõidukit;
- 2) A1-kategooria juhiluba annab õiguse juhtida A1-kategooria mootorsõidukit;
- 3) A-kategooria juhiluba annab õiguse juhtida A-kategooria mootorsõidukit juhiloale kantud piirangute ulatuses;
- 4) B1-kategooria juhiluba annab õiguse juhtida B1-kategooria mootorsõidukit;
- 5) B-kategooria juhiluba annab õiguse juhtida B-kategooria mootorsõidukit;
- 6) BE-kategooria juhiluba annab õiguse juhtida BE-kategooria autorongi;
- 7) C1-kategooria juhiluba annab õiguse juhtida C1-kategooria mootorsõidukit;
- 8) C1E-kategooria juhiluba annab õiguse juhtida C1E-kategooria autorongi;
- 9) C-kategooria juhiluba annab õiguse juhtida C-kategooria mootorsõidukit;
- 10) CE-kategooria juhiluba annab õiguse juhtida CE-kategooria autorongi;
- 11) D1-kategooria juhiluba annab õiguse juhtida D1-kategooria mootorsõidukit;
- 12) D1E-kategooria juhiluba annab õiguse juhtida D1E-kategooria autorongi;
- 13) D-kategooria juhiluba annab õiguse juhtida D-kategooria mootorsõidukit;
- 14) DE-kategooria juhiluba annab õiguse juhtida DE-kategooria autorongi;
- 15) T- või R-kategooria juhiluba annab õiguse juhtida T-kategooria mootorsõidukit;

[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

16) mis tahes mootorsõidukikategooria juhiluba annab õiguse juhtida mopeedi ja maastikusõidukit.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhiloa vahetamisel märgitakse uuele juhiloale, millise kategooria mootorsõiduki või autorongi juhtimisõigus isikul on, lähtudes lõike 1 punktides 1–16 nimetatust, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(3) B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigusega isik võib 2016. aasta 1. jaanuarini juhtida C-kategooria mootorsõidukit, mis on kantud enne käesoleva seaduse jõustumist liiklusregistrisse, tingimusel et mootorsõiduki registrimass ei ületa 3500 kg, või sama mootorsõidukit koos kerghaagisega.

(4) Isiku puhul, kelle juhiloa kehtivuse tähtaeg on käesoleva seaduse jõustumise hetkel möödunud, kohaldatakse juhtimisõiguse taastamisele käesoleva seaduse § 129 lõiget 4.

(5) Kuni käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud tähtpäevani kasutusel olnud mopeedid, millel puuduvad sõiduki maaletoomise ja tollivormistuse lõpetamist tõendavad dokumendid ja/või sõiduki seaduslikku omandamist ja valdamist tõendav dokument, registreeritakse omaniku kirjaliku kinnituse alusel sõiduki seadusliku omandamise kohta, kui nimetatud dokumentide taastamine ei ole võimalik.

(6) Enne käesoleva seaduse jõustumist kasutusel olnud mopeedid, välja arvatud pisimopeedid, peavad olema registreeritud ühe aasta jooksul käesoleva seaduse jõustumisest arvates.

(7) Enne käesoleva seaduse jõustumist väljastatud reguleerija kvalifikatsiooni tõendavad tunnistused kehtivad 2013. aasta 1. jaanuarini.

(8) Enne käesoleva seaduse jõustumist liiklusregistrisse kantud registerpandid jäävad kehtima.

(9) Enne käesoleva seaduse jõustumist tehnonõuetele vastavuse kontrollijana töötanud isikule ei rakendata käesoleva seaduse § 74 lõike 1 punktis 1 või 2 esitatud nõudeid.

(10) Enne käesoleva seaduse jõustumist mootorsõidukijuhi õpetajana töötanud isikule ei rakendata käesoleva seaduse § 118 lõike 1 punktis 2 nimetatud nõudeid.

(11) Mopeedi ja mopeediga võrdsustatud sõiduki juhtimiseks ei nõuta juhiluba isikult, kelle alaline elukoht ei ole Eestis. Mopeed ja mopeediga võrdsustatud sõiduk ei pea olema registreeritud, kui mopeedijuhi alaline elukoht ei ole Eestis.

(12) Kuni 2015. aasta 1. jaanuarini võib T-kategooria mootorsõidukit ja masinrongi juhtida ka isik, kellel on C- või D-kategooria mootorsõiduki või C1- või D1-alamkategooria mootorsõiduki juhtimisõigus.

(13) B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigusega isik võib 2016. aasta 1. jaanuarini juhtida B-kategooria mootorsõidukit koos haagisega, mis ei ole kerghaagis, tingimusel et haagis on kantud enne käesoleva seaduse jõustumist liiklusregistrisse ning haagise registrimass ei ületa 750 kg.
[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(14) Käesoleva seaduse § 93 lõike 3 punkt 6 kehtib alates 2013. aasta 19. jaanuarist. Kuni 2013. aasta 19. jaanuarini loetakse D1-kategooria mootorsõidukiks autot, mis on kavandatud ja valmistatud vedama lisaks juhile veel kuni 16 sõitjat, või sama auto koos kerghaagisega.
[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(15) Käesoleva seaduse § 6¹ kohaldatakse intelligentsele transpordisüsteemile, mis töötatakse välja pärast Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/40/EL artikli 6 kohase spetsifikatsiooni vastuvõtmist.
[RT I, 25.05.2012, 7- jõust. 04.06.2012]

(16) Mootorsõiduki või selle haagise registrikande peatamist kohaldatakse ka liiklusregistris registreeritud sõiduki suhtes, mille tehnonõuetele vastavuse kehtivusest on möödunud kaks aastat ja enne 2014. aasta 1. oktoobrit sõlmitud liikluskindlustuse lepingu järgi ei ole viimase kahe aasta jooksul poliisi väljastatud.
[RT I, 11.04.2014, 1- jõust. 01.10.2014]

(17) Alates 2015. aasta 1. aprillist võib mootorsõidukijuhi ja mootorsõiduki juhtimisõiguse taotleja esitada Maanteeametile § 102 lõikes 4 nimetatud paberil tervisetõendi ainult juhul, kui objektiivsetel põhjustel ei olnud tervisetõendit võimalik koostada või väljastada elektrooniliselt tervise infosüsteemi vahendusel.
[RT I, 08.10.2014, 2- jõust. 18.10.2014]

§ 265.–§ 279.[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 280. Liiklusseaduse kehtetuks tunnistamine

(1) Liiklusseadus (RT I 2001, 3, 6; 2010, 24, 115) tunnistatakse kehtetuks.

(2) Kuni käesoleva seaduse jõustumiseni kehtinud [liiklusseaduse alusel antud määrused](#) kehtivad pärast käesoleva seaduse jõustumist niivõrd, kuivõrd nad ei ole vastuolus käesoleva seadusega, kuni nende kehtetuks tunnistamiseni.

§ 281. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2011. aasta 1. juulil.
[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.01.2011]

(2) Käesoleva seaduse § 9 lõige 3 ja 5–11 jõustuvad 2012. aasta 1. jaanuaril.
[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

(3) Käesoleva seaduse § 93 lõike 3 punkt 2 jõustub 2013. aasta 19. jaanuaril.

(4) Käesoleva seaduse § 97 lõige 1 kehtib kuni 2013. aasta 18. jaanuarini.

(5) Käesoleva seaduse § 97 lõiked 7 ja 8 jõustuvad 2013. aasta 19. jaanuaril.

(6) Käesoleva seaduse § 102 lõige 4 jõustub 2014. aasta 19. jaanuaril.
[RT I, 05.12.2012, 1- jõust. 19.01.2013]

(7) Käesoleva seaduse § 103 lõike 1 punktid 3 ja 5 kehtivad kuni 2013. aasta 18. jaanuarini.

(8) Käesoleva seaduse § 103 lõike 1 punktid 4, 7 ja 8 jõustuvad 2013. aasta 19. jaanuaril.

(9) Käesoleva seaduse § 199 lõike 1 punkt 2 kehtib kuni 2011. aasta 31. detsembrini.

(10) Käesoleva seaduse § 272 jõustub 2010. aasta 1. augustil.

(11) Käesoleva seaduse § 101 lõige 8 jõustub 2013. aasta 19. jaanuaril.
[RT I, 31.12.2010, 3- jõust. 01.07.2011]

¹Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/15/EÜ autovedude alase liikuva tegevusega hõivatud isikute tööaja korralduse kohta (EÜT L 080, 23.03.2002, lk 35–39);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/54/EÜ tunnelite miinimumohutusnõuete kohta üleeuroopalises teedevõrgus (ELT L 167, 30.04.2004, lk 39–91);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/126/EÜ juhilubade kohta (uuestisõnastamine) (ELT L 403, 30.12.2006, lk 18–60);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/22/EÜ, mis käsitleb nõukogu määruste (EMÜ) nr 3820/85 ja (EMÜ) nr 3821/85 rakendamise miinimumtingimusi seoses autovedudega seotud sotsiaaldigunormidega ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 88/599/EMÜ (ELT L 102, 11.04.2006, lk 35–44);
Komisjoni direktiiv 2009/4/EÜ, mis käsitleb sõidumeerikute andmete võltsimise vältimiseks ja tuvastamiseks võetavaid vastumeetmeid ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/22/EÜ, mis käsitleb nõukogu määruste (EMÜ) nr 3820/85 ja (EMÜ) nr 3821/85 rakendamise miinimumtingimusi seoses autovedudega seotud sotsiaaldigunormidega ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 88/599/EMÜ (ELT L 021, 24.01.2009, lk 39–40);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/40/EL, mis käsitleb raamistikku intelligentsete transpordisüsteemide kasutuselevõtmiseks maanteetranspordis ja liideste jaoks teiste transpordiliikidega (ELT L 207, 06.08.2010, lk 1–13);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/82/EL, millega hõlbustatakse piiriülest teabevahetust liiklusohutusega seotud liiklusnõuete rikkumise kohta (ELT L 288, 05.11.2011, lk 1–15).
[RT I, 14.02.2014, 1- jõust. 24.02.2014]